

PROGRAM BEZPOŚREDNICH PRZELOTÓW CZARTEROWYCH
DO POLSKI NA SEZON 1992
NOWOCZESNYMI SAMOLOTAMI BOEING 767
POLSKICH LINI LOTNICZYCH LOT

Presented by

Exclusive Wholesaler

TORONTO-WARSAW

Round trip rates

Adult Child (2-11)

MAY 3, 6, 10	899	599
MAY 13, 16, 17, 20, 23, 24, 27, 30, 31	949	639
JUN 3, 6, 7, 10, 13, 14	999	699
JUN 17, 20, 21, 24, 27, 28	1099	799
JUL 1, 4, 5, 8, 11, 12	1099	799
JUL 15, 18, 19, 22	1099	749
JUL 25, 26, 29	1039	699
AUG 1, 2, 5, 8, 9, 12, 15, 16	999	699
AUG 19, 22, 23, 26, 29, 30	969	639
SEP 2, 5, 6, 9, 12, 13, 16, 20, 23, 27, 30	899	599
OCT 4, 7, 11, 14, 18, 21, 25, 28	869	599
NOV 1, 8, 11, 15, 22, 25, 29	849	569
DEC 2	899	629
DEC 6, 9, 13	969	679
DEC 16, 20, 23	1039	739
JAN 3, 6, 10, 13, 17, 20, 24, 27	829	579

WARSAW-TORONTO (Flexible Returns)

MAY	3, 6, 10, 13, 16, 17, 20, 23, 24, 27, 30, 31
JUN	3, 6, 7, 10, 13, 14, 17, 20, 21, 24, 27, 28
JUL	1, 4, 5, 8, 11, 12, 15, 18, 19, 22, 25, 26, 29
AUG	1, 2, 5, 8, 9, 12, 15, 16, 19, 22, 23, 26, 29, 30
SEP	2, 5, 6, 9, 12, 13, 16, 20, 23, 27, 30
OCT	4, 7, 11, 14, 18, 21, 25, 28
NOV	1, 8, 11, 15, 22, 25, 29
DEC	2, 6, 9, 13, 16, 20, 23
JAN	3, 6, 10, 13, 17, 20, 24, 27, 31

UWAGA! Prosimy pamiętać, że dzieci poniżej 6 lat mogą podróżować tylko w towarzystwie osoby dorosłej.

Dziecko poniżej 2 lat (INF) podróżujące z jednym z rodziców nie podlega żadnej opłacie. Nie może jednak zajmować osobnego miejsca i mieć bagaż.

UWAGA! Ważny paszport i wiza są wymagane do przekroczenia granicy. Osoby podróżujące na paszportach innych niż kanadyjskie muszą posiadać dokumenty pozwalające na wjazd z powrotem do Kanady.

Dodatkowe Koszty
Podatek lotniskowy \$40.00
Ubezpieczenie biletu \$30.00

Pekao Travel

1610 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A7
Tel: (416) 588-1988
287 Roncesvalles Ave. Totonyo, Ont. M6R 2M3
Tel: (416) 588-2982
35 King St. E. #15, Miss., Ont. L5A 4E2
Tel: (416) 279-4331

Pekao Travel już dzisiaj czeka na Twoją rezerwację.

WARUKI DOKONANIA REZERWACJI: Zadatek w wysokości \$100.000 plus koszty ubezpieczenia biletu na wypadek choroby musi wpłynąć do Pekao przed upływem 7 dni od zrobienia rezerwacji. Pozostała należność musi wpłynąć do Pekao nie później niż na 21 dni przed datą odlotu.

Prosimy zwrócić uwagę, że zarówno zadatek jak i pozostała należność jest niezwracalna. Dozwolona ilość bagażu: 64 kilogramy (DWIE SZTUKI) PLUS PODRĘCZNY.

In accordance to NTA and Government approval
Lic. No. 2486503

Poleć z nami i skorzystaj z wysokiej klasy serwisu pokładowego.

NO. 234 • JUNE 10, 1992 • \$1.64 + TAX

ECHO

NIEZALEŻNY TYGODNIK POLSKI

KOMUNA WRACA

PREZYDENT RATUJE KONFIDENTÓW SB

•w Belwederze •w rządzie •w Solidarności

w partiach •w Kościele •w wojsku
NAZWISKA SĄ JUŻ ZNANE

ECHO

Janicki 92

DIRECTLY TO WARSAW - QUICK DELIVERY AT LOW PRICES

CARGO TO POLAND. NOW A LOT EASIER.

POLISH AIRLINES

LOT

**TORONTO-WARSAW
MONTREAL-WARSAW**

LOT POLISH AIRLINES
c/o VCC CARGO SERVICES
6500 SILVER DART DR.
MISSISSAUGA, ONT.
TEL.: (416) 676-5903

LOT POLISH AIRLINES
2000 PEEL, SUITE 680
MONTREAL, QUE.
TEL.: (514) 844-8221

ECHO

NIEZALEŻNY TYGODNIK POLSKI

WYDAWCA

Redaktor naczelny: Grażyna Farmus

REDAKTORZY:

Leszek Szaruga	- Po mojemu
Stanisław Siekanowicz	- Kulisy światowej sceny
Tadeusz Pruss	- Faxem z Vancouver
Karolina Jankowska	- Lektury nieobojętne
Hania Sokolska	- Imigracja
dr Lidia Dobosz	- Zdrowie
Ryszard Bieryło	- Pieniądz robi
Marek Kawka	pieniądz
Janusz Pietrus	- Film
Danuta Kukułka	- Angielski dla ambitnych

WSPÓLPRACUJĄ:

Wiesława Czapińska (Polska), Ryszard Łada (Polska), Andrzej Kobos, Andrzej Stawicki, Nina Geysztor-Zawirska, Waclaw Liebert, Andrzej Werbel, Stanisław Dubiski, Miłosz Aleksander F., Adam Tomaszewski, Iwona Majewska, A.Nike-Mineyko, Wojciech Wojnarowicz, Krzysztof Ostrowski, Jerzy Zieleniewski (WNP), Krystyna Niepokólczycka-Weber (Austria, Europa Zachodnia), Kazimierz Wodziński (Bliski Wschód), Jerzy Skoryna (Meksyk, Ameryka Łacińska), Marek Janik (RPA, Afryka)
Skład, łamanie: Olimpia Orlewicz
Przedstawiciel działu reklamy: Krzysztof Drożdż
Druk: Związkowiec. Okładka: Futura Graphics

ECHO schodzi do druku w środę przed południem. Numer zamknięty jest we wtorek o godz. 5 po poł. Pismo ukazuje się w sklepach w środę i w czwartek. Regularnie dostarczane na pocztę do wydziału II klasy pocztowej po selekcji, w czwartek. Opóźnienia w dostawach prenumeraty nie wynikają z naszej winy. Wszystkie reklamacje, zmiany adresów i zamówienia prenumerat przyjmujemy na piśmie. Inne informacje - maszyna. Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść ogłoszeń i komunikatów. Materiałów nie odsyłamy.

ADRES

51A Thistle Down Blvd., Rexdale, Ont. M9V 4A6; Canada

POCZTOWY:

TEL. (416) 747-6034, FAX: (416) 748 8046

ADVERTISEMENTS:

\$7 per column, Special: minimum 3 months' display (12 issues) 1 col. - 1 1/2 inch. \$75.00, 2 col. - 1 1/2 inches \$150.00, 2 col. - 3 inches \$290.00, photo extra \$5.00.

GST

Full page special rate \$200.00, half page \$130.00, back cover \$450.00, in. cover \$250.00
Add 7% GST to all prices.

R120882998

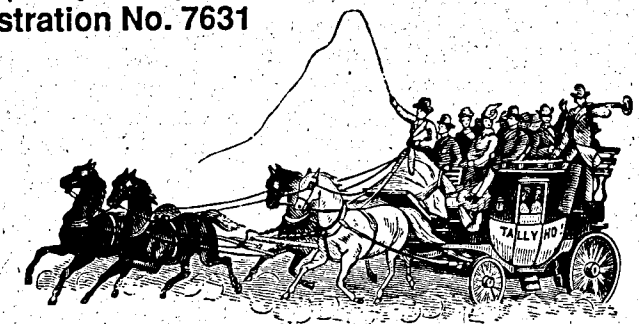
SUBSCRIPTION

Półroczna \$32 + 7% GST \$2.24 = \$34.24, roczna \$56 + 7% GST \$3.92 = \$59.92, dla nowo przybyłych bezpłatnych 12 numerów.

PRENUMERATA:

Zagraniczna półroczna \$35 US, roczna \$60 US, lotnicza 100% więcej.
Prenumerata dostarczana na pocztę w każdy czwartek.

Publications Mail Registration No. 7631

NOWO PRZYBYLI!

BEZPŁATNA, 3-MIESIĘCZNA PRENUMERATA NA ZAGOSPODAROWANIE
DLA KAŻDEGO NOWO PRZYBYŁEGO

(obecnie przyjmujemy zgłoszenia osób przebywających do 2 lat w Kanadzie, które nigdy nie otrzymały bezpłatnej prenumeraty ECHA)

Zgłoszenia przyjmujemy wyłącznie listownie. Proszę podać imię, nazwisko, adres wraz z kodem pocztowym oraz czas pobytu w Kanadzie.

Okres oczekiwania na bezpłatną prenumeratę według kolejności zgłoszeń.

AGENTURA MUSI ODEJŚĆ

Nie miejmy złudzeń. Władzę w Polsce przejęli w ostatnich dniach ludzie zainteresowani zablokowaniem informacji o byłych agentach aparatu bezpieczeństwa. Spora część lewicy w sojuszu z politykami o nieczystym sumieniu i brudnych rękach.

Długo nie porządzą. Społeczeństwo wie już wystarczająco dużo. Prawdopodobnie zniszczą archiwa, a skandal będą próbować rozmydlić w niekończących się odwołaniach do sądu lub komisji sejmowych. Listy komunistycznych prowokatorów zostały już opublikowane. Pojawia się dziesiątki i setki plotek, fałszywek. Atmosfera się zagotuje. Wprawdzie były minister Macierewicz prosił środki przekazu o nierozpoczynanie publicznej debaty nad nazwiskami z listy przekazanej do Sejmu do czasu zakończenia prac komisji sejmowej, ale komisje te utraciły już autorytet. Nie zapominajmy, że trudy dnia codziennego powodują, że społeczeństwo jest na granicy wytrzymałości. Nie wykluczone, że agentura może uciec się do zaprowadzenia dyktatorskiego porządku. Wskazuje na to niezwykle pośpiech w opanowaniu MSW i MON.

Sposób przejęcia kontroli nad tymi ministerstwami w pewnym sensie nosi znamiona puczu, że wspomniemy chociażby o zaplombowaniu gabinetów ministerialnych w noc po mianowaniu Pawlaka premierem. Z miejsca usunięto Romaszewskiego z funkcji szefa radia i telewizji i zaprowadzono "nowe porządki" w programach informacyjnych. Zdecydowana większość prasy, pozostaje w rękach byłych komunistów i ich waleńców. Dlatego rozpoczęto kampanię propagandową mającą ośmieszyć i zdyskredytować zawartość archiwów byłego MSW. Za późno. Proces dekomunizacji posunął się w Polsce do

tego stopnia, że agentura będzie musiała odejść z parlamentu, rządu i z kancelarii prezydenckiej. Co najwyżej proces odwlecze się o parę miesięcy.

Musimy stwierdzić, że ciężar gatunkowy tych list w pełni potwierdza ocenę Jana Olszewskiego, że jest to materiał "porażający". Politycy głównych stronnictw sejmowych, niektórzy architekci "okrągłego stołu", niektórzy ministrowie byłych rządów RP. Czy ci ludzie będą mogli spojrzeć w oczy swoim wyborcom?

Jak do tej pory, do obecności na liście przyznała się tylko oficjalnie jedna osoba - Moczulski. Dwie pozostałe zostały publicznie oskarżone przez innych posłów, w tym sam prezydent. Ponieważ padło publiczne oskarżenie Lecha Wałęsy przez Kazimierza Świtonla, mamy prawo ustosunkować się do tego stwierdzenia, gdyż chodzi o głowę państwa.

Nie mamy w tej chwili prawa na tych łamach wskazywać palcem prezydenta jako byłego prowokatora. **Ale mamy pełne prawo i obowiązek zarzucić mu, że dążąc nagle do odwołania rządu Olszewskiego i zastąpienia go rządem koalicji Pawlaka (człowieka o rodowodzie b. komunistycznego ZSL), Lech Wałęsa działał na korzyść agentów.**

Postawą w ostatnich dniach prezydent zwichnął do reszty swój autorytet. Autorytet - już i tak mocno nadwreżony w ubiegłych tygodniach: 1) osłanianiem ludzi ze swej kancelarii, którzy próbowali zawrzeć spisek z generałami, 2) próbą zawarcia niekorzystnego dla Polski porozumienia z Moskwą.

W tej sytuacji hasło "Wałęsa musi odejść!" staje się programem numer jeden wszystkich patriotycznych środowisk w kraju i na emigracji. Stało się jasne, że ten człowiek jest główną przeszkodą na drodze do usunięcia byłych agentów

z Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

Obserwując polską scenę polityczną ostatnich dni trudno było też oprzeć się zdumieniu, jak mało odpowiedzialna jest większość posłów. Sejm w swym głosowaniu zażądał od ministra MSW udostępnienia pełnej informacji o byłych agentach, pełniących funkcje publiczne. Po kilku dniach - gdy minister przystąpił do zrealizowania tej uchwały - ten sam Sejm głosował za odwołaniem ministra wraz z całym rządem, zarzucając mu "próbę politycznego szantażu". Co więcej - ten sam Sejm powierzył misję utworzenia nowego rządu ludziom, którzy zdecydowanie przeciwstawiali się realizacji tej uchwały - czyli przywódcom PSL, Unii Demokratycznej i Kongresu Liberalno-Demokratycznego.

Posiadanie Sejmu, którego jedna uchwała uniemożliwia wykonanie drugiej, świadczy o **pilnej potrzebie przyspieszonych wyborów.** W ławach poselskich zasiada około pół setki byłych doświadczonych prowokatorów, którzy umiejętną manipulacją spowodowali odwołanie rządu. Rządu - który jako pierwszy od wielu lat, może poszczycić się wzrostem produkcji, zmniejszeniem bezrobocia i próbą dekomunizacji policji, oświaty i kultury. Dekomunizację wojska zaledwie rozpoczęto - i nie dokończono, gdyż sprzeciwił się jej Wałęsa.

A jaki program przedstawił Sejmowi kandydat na premiera Pawlak? ZADEN, dosłownie żaden. To najlepszy dowód, że celem nowego rządu jest osłona obecnej agentury. Pawlak odwlecze o parę miesięcy to, co i tak musi się stać - wyrzucenie komunistycznych prowokatorów na śmietnik historii. Polacy sobie i z tym poradzą.

St.S.

ZABÓJCZA DYSCYPLINA

Leszek Moczulski oświadczył bezpośrednio po spotkaniu z byłym premierem Olszewskim, na którym to mógł już odczuć, że jest traktowany jako agent SB: "KPN będzie głosować przeciwko rządowi". Zwróćmy uwagę - oznajmił o tym nie po konsultacjach ze swym klubem poselskim, lecz po prostu poinformował, że już **podjął decyzję**, jak mają głosować inni posłowie KPN.

Od dłuższego czasu słyszymy, jak liderzy różnych ugrupowań (np. KL-D czy UD) informują zawczasu o tym jak dana partia będzie głosować. Ani w samym Sejmie, ani w polskiej prasie prawie nikt nie zwraca uwagi na to, że zakorzenia się w raczkującej krajowej demokracji niebezpieczna, antydemokratyczna praktyka. Nikomu nie przychodzi do głowy, że ci ludzie uzyskali mandat kierowania losami państwa od obywateli w swym okręgu wyborczym, a nie od pana Moczulskiego, Mazowieckiego, Tuska czy kogo by tam jeszcze. Ludzie "na dole" to widzą i coraz powszechniej wyrażają w prywatnych rozmowach opinię, że ten Sejm działa w próżni, w całkowitym oderwaniu od 40 milionów podatników. Nie powinno nikogo dziwić, jeśli w następnych wyborach pofatyguje się do urn najwyżej 20 procent. Jeśli zaś ruszy znacznie więcej, to tylko po to, by zmieść z tej żalosnej areny jej komediantów.

Funkcjonowanie Sejmu w komunistycznym PRL polegało na tym, że głosowanie ustalano w klubach poselskich PZPR, ZSL i SD. Na "okrągłej sali" obowiązywała dyscyplina partyjna i jeżeli któryś z posłów głosował czasem według swego sumienia lub według życzenia tych, co

go wybrali, to był to najczęściej ktoś bezpartyjny z poselskiego koła "Znak". Wstrzymanie się od głosu było już aktem dużej odwagi i często pociągało za sobą wyeliminowanie z grona kandydatów na następną kadencję poselską. System ten nazywał się demokracją socjalistyczną i miał się tak do demokracji jak krzesło elektryczne do zwyczajnego krzesła.

W wolnym polskim parlamencie pokutuje, jak widać, zasada demokracji socjalistycznej, z tym, że oczywiście ośrodków decyzyjnych jest kilka, a nie jeden jak w PRL. Nie zmienia to faktu, że poseł jest ubezwłasnowolniony, czyli zmuszany do głosowania wbrew swym przekonaniom. Zapewne zasad tych nie reguluje żadne prawo, lecz wewnętrzne wytyczne statutu poszczególnych partii (jeśli już). Najwyższy więc czas, aby zagwarantować prawnie posłom możliwość **reprezentowania** swego elektoratu lub co najmniej - swego własnego sumienia, gdyż w przeciwnym wypadku młoda polska demokracja znajdzie się w ślepej uliczce. Przy obecnej stopie życiowej i powszechnym niezadowoleniu z warunków życia skutki tej "ślepej uliczki" mogą być dla kraju nieobliczalne.

W niektórych krajach zachodnich dyscyplina partyjna w parlamencie spowodowała oderwanie tych ciał ustawodawczych od wyborców, przez co narzucono większości obywateli różne rozwiązania z woli mniejszości, wykrzywając ideę demokracji czasem w bardzo poważnym stopniu. Niech to będzie lekcją dla Polaków, aby budując niepodległe państwo, nie dali się nabrać na niektóre pułapki.

Na Zachodzie typowym przykładem partyjnego totalitaryzmu stał się parlament kanadyjski, gdzie posłów obowiązuje jednolite głosowanie w ramach swego klubu partyjnego (zwanego tu party caucus). Partia ma prawo usunąć ze swych szeregów posła, który np. w przypadku partii rządzącej głosowałby niezgodnie z planem Briana Mulroney. W ten sposób kierownictwo partii, która zdobyła w wyborach większość parlamentarną, jest w stanie narzucić społeczeństwu ustawy sprzeczne z powszechną wolą, a nawet całkiem absurdalne. Jedynie sporadycznie zdarzyło się, że premier łaskawie **pozwolił** posłom na głosowanie według własnego sumienia, jak miało to miejsce w przypadku ustawy o aborcji. W powyższej sytuacji wszelkie konsultacje posłów ze swymi wyborcami oraz utrzymywanie stałych dyżurów, sekretarek i zarzucające obywateli stertą broszur poselskich - zdają się psu na budę.

Naturalnie Polska musi uczyć się demokracji nie od Nowej Gwinei, a od Zachodu. Wymaga to rozróżnienia pomiędzy różnymi wariantami funkcjonowania izby ustawodawczej i unikania rozwiązań pseudodemokratycznych. Te ostatnie uchodzą plazem w Kanadzie, gdzie możliwy (jeszcze) standart życia jest czynnikiem łagodzącym. W Polsce - po latach ubezwłasnowolnienia komunistycznego - warunkiem wywołania masowej inicjatywy społecznej może być tylko powszechne odczucie, że ci ludzie na Wlejskiej kogośkolwiek w swych decyzjach reprezentują. Jeżeli prawdziwe są pogłoski, że czołowe postacie partii sejmowych byli agentami SB i innych wywiadów, dyscyplina partyjna jest narzędziem powrotu totalitaryzmu. Dyscyplina zawiadła nieświadomych niczego posłów do obalenia rządu. Dyscyplina, rzecz niekiedy potrzebna, może być dla postępu morderczym narzędziem.

St.S.

MILIARDER ZAGRAŻA BUSHOWI

Prezydent George Bush i gubernator stanu Arkansas Bill Clinton wyraźnie pokonali konkurentów w zakończonej serii prawyborów i zdobyli dość głosów delegatów, aby uzyskać oficjalną nominację swych partii, republikańskiej i demokratycznej, do kandydowania w ich imieniu w listopadowych wyborach prezydenckich.

Jednak miliardar Ross Perot, który sposobił się do walki o Biały Dom jako kandydat niezależny, potwierdził na finiszu prawyborów, że może być groźnym przeciwnikiem, triumfując w większości ankiet przeprowadzonych wśród wyborców opuszczających punkty głosowania.

W sondażach sieci telewizyjnej ABC w Kalifornii Perot uzyskał 40 proc. głosów, podczas gdy Clinton 26 proc., a Bush 25 proc. Równie korzystnie wypadł Perot w sondażach przeprowadzonych w innych stanach. Okazał się on najpopularniejszym kandydatem niezależnym od 80 lat i sprawił, że ani Bush ani Clinton nie mogą czuć się bezpiecznie, przy najmniej na razie.

Bush, który w ankietach otrzymuje słabe noty za politykę wewnętrzną, liczy, że ożywienie koniunktury gospodarczej okaże się przed listopadem dość wyraźne, by poprawić nastroje Amerykanów i usposobić ich przychylnie do rządu.

Perot, który dorobił się 33-miliardowego majątku m.in. na handlu komputerami i na ich produkcji, wierzy w swój nimb "człowieka czynu" i jest gotów wesprzeć go nawet 200-300 milionami dolarów na kampanię wyborczą. Na razie jednak w jego kampanii uczestniczą setki

autentycznych ochotników, którzy mówią, że mają dość tradycyjnej polityki i tradycyjnych polityków, jako nieskutecznych i skompromitowanych.

Wszystko wskazuje na to, że Ross Perot zamierza poważnie potraktować nadchodzące wybory i odegrać w nich czołową rolę. Świadczą o tym ostatnie doniesienia ze sztabu wyborczego Perota, mówiące o zaangażowaniu w jego kampanii wyborczej dwóch czołowych strategów politycznych, republikanina Eda Rollinsa i demokraty Hamiltona Jordana. Teraz pozostaje czekać na oficjalne zgłoszenie kandydatury teksańskiego miliardera na urząd prezydenta.

SARAJEWO POD GRADEM POCISKÓW

Trwa ciężki ostrzał stolicy Bośni i Hercegowiny - Sarajewa. Serbskie nieregularne oddziały przy użyciu moździerzy i artylerii prowadzą zamosowany ogień ze wzgórz otaczających miasto. Wiele budynków legło w gruzach, część z nich płonie.

Nasilony ostrzał Sarajewa wzmógł się, odkąd miejscowe koszary opuściły ostatnie oddziały, zdominowanej przez Serbów armii federalnej. Serbskie formacje paramilitarne bombardują dzielnicę Marindvor, gdzie mieszczą się siedziby władz i parlamentu Bośni i Hercegowiny. W większej części miasta został odcięty dopływ wody, co uniemożliwia działanie straży pożarnej. Wiele dzielnic Sarajewa pozbawionych jest również prądu.

Radio belgradzkie poinformowało, że siły bośniackie lojalne prezydentowi Izetbegovićowi zaatakowały pozycje serbskie wokół miasta, używając całej dostępnej siły bojowej. Artyleria jugosłowiańska ostrzelała miejscowość Zupa Dubrovačka położoną nieopodal Dubrownika. Generał chorwacki Janko Bobetko podkreślił, że armia chorwacka odpowiada na wszystkie ataki w okolicach Dubrownika.

Szef Unii Zachodnioeuropejskiej Soeli nie wykluczył zbrojnej interwencji UZE w Jugosławii, jak też udziału w niej Niemiec.

Ekstremistyczny przywódca Serbskiej Partii Demokratycznej Radovan Karadžić jest wyraźnie zdecydowany, używając broni, kontynuować kreślenie granic swojej "serbskiej Republiki Bośni i Hercegowiny" i zdobyć kontrolę nad 2/3 Sarajewa: "Jeśli druga strona nie chce pokoju i respektowania granic, Serbowie muszą się bić" - powiedział na konferencji prasowej.

Jak podała agencja Bli Press, bośniacki minister obrony Jerko Doko stwierdził, iż "pożądana" byłaby w Bośni zagraniczna interwencja wojskowa - "szczególnie VI floty amerykańskiej".

JELCYN I RZĄD KRYTYKUJĄ GORBACZOWA

Rzecznik prezydenta Rosji Borysa Jelcyna przedstawił oświadczenie ostro krytykujące publiczne wystąpienia byłego prezydenta ZSSR Michaila Gorbaczowa, w których wyraża się on niepocholebnie o reformach gospodarczych. Rzecznik zagroził "podjęciem stosownych kroków" wobec Gorbaczowa, którego wypowiedzi "nie można traktować inaczej niż próbę podsycania politycznego napięcia i destabilizację sytuacji społeczno-politycznej w kraju".

Następnie rząd rosyjski nasilił swoją kampanię skierowaną przeciwko byłemu prezydentowi ZSSR i sekretarzowi generalnemu KPZS Michailowi Gorbaczowi. Minister Informacji Michail Połtoranin oświadczył na konferencji prasowej, że dokumenty odnalezione w archiwach partyjnych wskazują na ograniczenie przez Gorbaczowa w 1989 r. praw tworzącej się wtedy opozycji.

Minister informacji jest szefem komisji, która zajmuje się odtajnianiem poufnych akt KPZS. Jego zdaniem owe akta "wywierają zupełnie inne wrażenie niż oficjalne publikacje twórcy "nowego myślenia". W ub. tygodniu opublikowano dokumenty wskazujące na to, iż KPZS wysyłała broń Palestyńczykom, którzy następnie używali jej do atakowania Amerykanów i Izraelczyków.

NATO NA STRAŻY W EUROPIE

Po raz pierwszy w swej historii NATO (utworzone w 1949 r.) decyduje się na ewentualność operacji militarnych, których cel wykracza poza obronę terytoriów państw członkowskich. Ministrowie spraw zagranicznych państw NATO zebrani w Oslo potwierdzili wstępny decyzję szefów resortów obrony z 27 maja o możliwości udziału sojuszu atlantyckiego w misjach pokojowych i humanitarnych pod egidą KBWE. NATO oferuje siły zbrojne, środki transportowe i logistyczne oraz wcześniej zebrane doświadczenia. KBWE musi zwracać się o skorzystanie z sił NATO każdorazowo. Kraje NATO mają prawo odmowy uczestniczenia w takich misjach, natomiast państwa nie należące do sojuszu będą miały prawo dołączenia się. Tak więc dopuszczono możliwość współuczestniczenia krajów NATO i byłego Układu Warszawskiego w akcjach z użyciem wojska na obszarze Europy.

Decyzja ministrów spraw zagranicznych umacnia NATO. - Jeżeli ktokolwiek miał wątpliwości co do naszej przyszłości - oświadczył zastępca sekretarza stanu USA Lawrence Eagleburger - otrzymał teraz odpowiedź.

MAJOR I KOHL O PRZYSZŁOŚCI EWG

Wielka Brytania i Niemcy wezwały Wspólnotę Europejską do przyspieszenia negocjacji z państwami europejskimi pragnącymi przystąpić do EWG. Premier John Major i kanclerz Helmut Kohl zgodził się, że komisja EWG powinna rozpocząć rokowania z państwami należącymi do EFTA (Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu) na początku przyszłego roku.

BUSH - MAJOR

Prezydent USA George Bush przyjął w letniej rezydencji w Camp David brytyjskiego premiera Johna Majora. Koncentrowano się głównie na trwałości zachodniego sojuszu obronnego, ale omówiono także sytuację w Europie, zwłaszcza w Jugosławii i kwestie związane ze szczytem Ziemi w Rio de Janeiro. Tam właśnie USA

znalazły się za sprawą Busha pod pręgierzem za odmowę podpisania konwencji o ochronie zwierząt, roślin i bogactw naturalnych.

Wielka Brytania już wcześniej sugerowała, że jest gotowa taką konwencję podpisać, niezależnie od następstw finansowych. Major skłaniał do ustępstw Busha, ale nie udało mu się, gdyż już wcześniej szef dyplomacji amerykańskiej, James Baker, ogłosił deklarację uznającą projekt konwencji za zagrożenie dla gospodarki Stanów Zjednoczonych. Przemysł USA jest największym truciścielem przyrody ziemskiej.

DUŃCZYCY PRZECIWI TRAKTATOWI Z MAASTRICHT

Wbrew wszelkim przewidywaniom, Duńczycy w referendum wypowiedzieli się za nieprzyjęciem traktatu z Maastricht.

Po podliczeniu wyników duńskiego referendum okazało się, że 50,7 proc. społeczeństwa z Półwyspu Jutlandzkiego głosowało przeciwko przekazaniu części suwerenności państwowej biurokratom z Brukseli. Szok w Kopenhadze jest tym większy, gdyż ostatnie sondaże opinii przed referendum wykazywały przewagę zwolenników zaciśnięcia europejskich więzów.

"Wyniki pokazały, że większość Duńczyków wytrzymała kampanię strachu prowadzoną przez proeuropejskich polityków rządowych".

Duńscy oponenti traktatu zarówno ci z lewa jak i z prawicy obawiali się nadmiernego uzależnienia od Wspólnoty Europejskiej i nawoływali do renegocjowania wielu części układu.

JEDENASTKA WCIĘLI TRAKTAT W ŻYCIE

Przywódcy państw członkowskich EWG uzgodnili, że proces ratyfikacyjny zjednoczeniowych traktatów z Maastricht będzie posuwał się do przodu wbrew ich odrzuceniu przez Danię w referendum.

"Nie można renegocjować traktatu" - powiedział portugalski minister spraw zagranicznych João de Deus Pinheiro. Portugalia aż do końca czerwca będzie przewodniczyć pracom EWG. Pinheiro, podobnie jak

przewodniczący Komisji Europejskiej Jacques Delors stwierdził, że niezależnie od Danii pozostałe 11 państw Wspólnoty powinny przyjąć ustalenia traktatu.

Traktat podpisany w grudniu 1991 r. w Maastricht, wzywa państwa EWG do zacieśnienia polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, a także mówi o wprowadzeniu przed rokiem 1999 wspólnej ogólnoeuropejskiej waluty.

KLAUZULA UPRIWILEJOWANIA DLA KOMUNISTÓW

Prezydent Stanów Zjednoczonych George Bush przedłużył na okres jednego roku klauzulę najwyższego uprzywilejowania z jakiej Chiny korzystają od wielu lat w handlu z USA. Decyzja w tej sprawie zapadła wbrew stanowisku Kongresu, który zapowiedział sprzeciw wobec stanowiska prezydenta.

Rzecznik Biłogodu Marlin Flitzwater, oświadczył, że cofnięcie klauzuli, czego domaga się większość członków Kongresu, oznaczałoby krok w kierunku izolowania Chin i byłoby posunięciem niewłaściwym. Biały Dom uważa ponadto, że odebranie Chinom kaluzji przyniosłoby poważne straty amerykańskiemu biznesowi, inwestorom i konsumentom.

Termin ważności klauzuli dla Chin, odnawianej co roku, minął w przeddzień trzeciej rocznicy zdławienia przez armię chińską ruchu demokratycznego na placu Tianannen.

SAMOBÓJCZE PRÓBY LADY D

Brytyjski tygodnik "Sunday Times" rozpoczął druk sensacyjnej książki Andrew Mortona "Diana - Her True Story" ("Diana - Prawdziwa jej historia"), z której wynika, że w ciągu pierwszych lat pożycia małżeńskiego z brytyjskim następcą tronu księciem Karolem Diana aż pięćkrotnie podejmowała próbę samobójstwa. Rzucała się m.in. ze schodów, podcinała żyły w przegubach rąk zyletką, kałczyła nożem gardło.

Tygodnik, który zamieścił powyższe sensacje stwierdził, że wszystko to podaje w wątpliwość przyszłość ponad 1000-letniej monarchii. Konserwatywny magazyn "Sunday Telegraph" zareplikował jednak, że opowieści te mogą być wysane z palca i dwór królewski powinien wystąpić na drogę sądową. "Sunday Times" zapłacił autorowi za prawa przedruku książki kwotę 460 tys. dol.

NDP CHCE WIĘCEJ PRAW DLA STRAJKUJĄCYCH

Lider NDP Bob Rae przedstawił w ub. tygodniu projekt ustawy zabraniającej pracodawcom zatrudniania lamistrajków. Przeciw projektowi protestują biznesmeni, których popiera PC. Projekt został dzięki ich zabiegom odesłany do komisji parlamentarnej.

Projekt przewiduje łączenie związków w silniejszą unię o dużej dyscyplinie członków, prawo do zrzeszania się profesjonalistów, pomocy domowych i strażników pikietowania w parkach i centrach handlowych.

ZA I PRZECIWIW 3 X E

Kolejną przeszkodą w uzyskaniu konstytucyjnej zgody jest niechęć prowincji Ontario i Brytyjskiej Kolumbii co do wizji senatu 3 x E (equal, effective, elected), które lansują Alberta, Nowa Fundlandia, Manitoba, Saskatchewan i Nowa Szkocja. Domagają się one pod zgrabnym hasłem, by były jednakowo liczbowo reprezentowane w senacie, niezależnie od rozmiarów i liczby wyborców w przyszłym zreformowanym senacie. Oczywiście nie bardzo to w smak dużym dobrze reprezentowanym prowincjom. Quebec, o który rozbija się cała konstytucyjna debata - milczy.

Minister do Spraw Konstytucyjnych Joe Clark zaapelował do zwolenników 3 x E o umiar i złagodzenie stanowiska.

MY TEŻ TU ŻYJEMY

Przedstawiciel 37 organizacji mniejszości etnicznej domaga się roli obserwatora w rozmowach konstytucyjnych. Dmytro Cipywnyk powie dział, że obecnie rozmowy usuwają całkowicie na margines potrzeby innych niż francuska i indiańska mniejszości etnicznych. Zdaniem Cipywnyka mniejszości te powinny mieć możliwość wyrażenia swych potrzeb i praw, jak również być szerzej reprezentowane na różnych poziomach debaty konstytucyjnej. Kanada - stwierdził - powinna uznać pluralizm i wielokulturową rzeczywistość naszego kraju.

SKANDAL W MARTENSVILLE

Mała miejscowość Martensville w Saskatchewan stała się świadkiem makabrycznego skandalu, w którym miejscowi policjanci zostali oskarżeni o molestowanie dzieci w myśl satanistycznych rytuałów. Pięciu obecnych i byłych oficerów policji, w tym jej szef, zatrzymani zostali pod zarzutem molestowania grupy dzieci w wieku od 3 do 13 lat. Właściciele budynku, w którym się wszystko odbywało i gdzie rodzice oddawali dzieci pod opiekę. Ron i Linda Sterlingowie oraz ich syn Travis są również oskarżeni.

Premier Saskatchewanu Roy Romanow i minister opieki społecznej odwiedzili miasto, by ustalić program pomocy i rehabilitacji dzieci.

DORSZE GORSZE

Minister rybołówstwa morskiego John Crosbie rozważa poważnie możliwość zamknięcia łowisk dorszy u wybrzeży Nowej Fundlandii. Skłania go do tego międzynarodowy raport, który oceniając zasoby tej ryby u wybrzeży Kanady stwierdza spadek poniżej ekologicznej normy. Raport zaleca powstrzymanie się od połowów na okres dwóch sezonów.

Podczas międzynarodowej narady w Rio de Janeiro "Earth Summit" Kanada uzyskała od państw upra-

wiających połowy umowę zabraniającą nadmiernego eksploatowania wód Nowej Fundlandii. Głównymi winowajcami były Portugalia, Hiszpania, Korea Południowa, Kanada wniosła sprawy rybołówstwa pod obrady szczytu poparta przez 39 kraje.

RÓWNO W DÓŁ

W ubiegłym tygodniu pisaliśmy o zwolnieniach w zakładach w Ontario. Najmocniejsza gospodarczo prowincja ma, jak podały ubiegłotygodniowe sondaże, najwyższy poziom bezrobocia od ponad 9 lat.

Obecny wskaźnik bezrobocia wynosi 10.9%. Jest on niewiele niższy od średniej krajowej 11.2%. Najwięcej jest bez pracy niestety ludzi młodych, poniżej 25 lat blisko 18%. Mimo oznak wyjścia z recesji liczba zatrudnionych wciąż maleje. Tym razem zakład telewizorów Mitsubishi w Midland zwolnił blisko 40 pracowników. Telewizory nie szły.

UCZ SIĘ I PRACUJ

Rząd NDP przeznaczył 20 mln dolarów na stworzenie subsydiowanych miejsc pracy dla młodzieży, głównie z czarnej mniejszości etnicznej, gdzie wskaźnik bezrobocia i welfare jest najwyższy. Rząd płaci młodzieży minimalną stawkę 6 dol. na godzinę. Choć preferowana będzie czarna młodzież, również przyjmowane będą podania ich białych rówieśników. Pracodawcy, którzy chcą zatrudnić kogoś na wakacje proszeni są o zatelefonowanie pod numer (416) 325-2160, szukający pracy młodzi mieszkańcy Ontario (poniżej 25 roku życia)

1 (800) 387-5656

MANNING OBJEŻDZA ONTARIO

Przywódca Partii Reform, Preston Manning rozpoczął na dobre kampanię wyborczą w środkowej Kanadzie. Trasa prowadzi na północny wschód Toronto przez Newmarket, Orillę, Midland, Lindsay. Manning odwiedzi też Oshawę, Belleville, Markham, Aurorę i Bolton.

TA OSTATNIA NIEDZIELA

Ubiegła niedziela była w Toronto pierwszą w historii, kiedy to otwarto sklepy wielkich punktów handlowych. Tym razem policja nie zakazała właścicieli, mimo iż tzw.

"Sunday Shopping" był oficjalnie zakazany. W czwartek ma odbyć się głosowanie w parlamencie prowincji tego projektu rządowego. Według tego projektu ekspedientki i obsługa sklepów mogą odmówić pracy w niedzielę. Za pracę w tym dniu mogą otrzymać półtora dniówki lub inny

wolny od pracy dzień. Wbrew oczekiwaniom ruch w centrach i pawilonach handlowych był niewielki.

Na nową ustawę narzekają mali sklepikarze, którzy mieli dotąd jedynie przywilej niedzielnego handlowania i mogą stracić klienta.

Do Polaków, pochodzących z Wołynia i Małopolski Wschodniej!

Celem uzupełnienia luki w historii stosunków polsko-ukraińskich, autor-prawnik opracowuje książkę na temat zbrodni banderowców na Polakach Wołynia, Podola i innych terenów, wchodzących w skład II Rzeczypospolitej.

Prosimy osoby, które same doznały cierpienia w wyniku zbrodni banderowców, które utraciły swych bliskich, które były świadkami zbrodni, albo też mają wiadomości o nich od osób, będących świadkami zbrodni, aby zechcieli odpowiedzieć na pytania:

1. Imię, nazwisko, rok i miejsce urodzenia (nie będą te dane ujawnione).
2. Obecny adres i numer telefonu (nie będzie ujawniony).
3. Czas - dzień, miesiąc, rok, pora roku, pora dnia - napadu banderowców.
4. Miejsce napadu - wieś, gmina, powiat, województwo.
5. Krótki, obiektywny opis napadu, czy znane są nazwiska sprawców napadu.
6. Kto zginął w wyniku napadu - nazwiska, imiona, pokrewieństwo.

7. Kto został ranny w wyniku napadu.

8. Opisać metody zbrodni: strzelanie, spalanie itp.

9. Czy przed napadem były wezwania ze strony UPA do opuszczenia miejscowości, jeżeli tak, to jakiej treści, w jaki czas przed napadem, w jakiej formie.

10. Czy istniały jakieś formy obrony Polaków - jakie: samoobrona, AK, inne.

11. Czy znane są wypadki walki UPA z Niemcami.

12. Jak duża była wieś, czy była to wieś mieszana, ilu Polaków zginęło z rąk banderowców.

13. Jak układały się stosunki z Ukraińcami przed wojną, kiedy zaczęła się wrogość.

14. Jak wyglądała sprawa rodzin mieszanych polsko-ukraińskich.

15. Czy znane są wypadki pomocy Polakom ze strony Ukraińców, w jakiej formie.

16. Kto i jak pochował zamordowanych.

17. Dokąd uratowani uciekli, kto udzielił schronienia.

18. Kto, zdaniem osoby odpowia-

dającej na pytania, był winien zbrodni, kto do niej podzegał, kto sprzyjał, kto je potępiał ze strony Ukraińców.

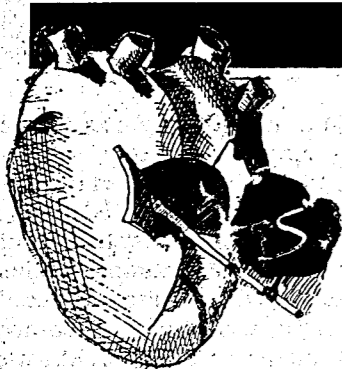
Do odpowiedzi można dołączyć szkic miejsca napadu, zdjęcia. Wszystkie materiały po ich wykorzystaniu zostaną przekazane do odpowiedniego archiwum państwowego.

Prosimy o zrobienie kserokopii niniejszego apelu i przesłanie ich, wzorem modlitwy - łańcuszka dobrej woli, znajomym Polakom.

Odpowiedzi na w/w pytania i inne materiały należy przesłać w możliwie krótkim terminie na adres:

Zarząd Główny Związku Ziemi Wsch. R.P.
136 Woodvale, London,
SE23 3EB England

Książka nie będzie skierowana przeciwko wszystkim Ukraińcom, jej zadaniem będzie pokazanie zbrodni OUN-UPA w oparciu o świadectwo świadków i inne dokumenty.

POLITYKA

Teczki zostały rzucone - rząd odwołany Co jest w teczkach?

Minister spraw wewnętrznych Antoni Macierewicz przesłał 4 czerwca do najwyższych organów władzy RP trzy rodzaje dokumentów. Najważniejsze - "Dane o szczególnym znaczeniu dla Państwa" - otrzymali prezydent RP, marszałek Sejmu, marszałek Senatu, premier, prezes Sądu Najwyższego oraz przewodniczący Trybunału Konstytucyjnego. Zawierały one nazwiska bardzo znanych postaci z życia politycznego, które - według MSW - mogły współpracować z UB i SB. (Nazwiska te nie znalazły się na liście ponad 60 osób przekazanej do Sejmu).

4 czerwca MSW dostarczyło do Sejmu 24 koperty przeznaczone dla marszałków i przewodniczących klubów poselskich. Były one opatrzone nadrukiem "tajne". Zawierały zaś nie listy agentów, lecz - jak wyjaśniało to pismo przewodnie - informacje o osobach, których dotyczą materiały obciążające, znajdujące się w archiwach MSW.

Na liście "węższej" przekazanej Sejmowi znajdowało się jak podała "Nowa Europa" 38 posłów, 11 senatorów, 11 urzędników administracji rządowej wysokiego szczebla i 3 wysokich urzędników Kancelarii Prezydenta. W kuluarach mówiło się - jak podała rządowa agencja PAP, że najwięcej na listach jest - 11 parlamentarzystów Sojuszu Lewicy Demokratycznej oraz 9 z Polskiego Stronnictwa Ludowego. Pozostali są z innych klubów parlamentarnych.

Premier Olszewski broni Macierewicza

Po południu 4 czerwca konferencję prasową zwołał premier Jan Olszewski. "Nie ukrywam, że jestem pod ciężkim, głębokim wrażeniem tego raportu. Dotyczy on także urzędników mnie podległych - powiedział dziennikarzom. Zdaniem premiera, MSW wykonało rzetelnie zadanie postawione mu przez Sejm.

Premier obiecał, że wszystkie osoby objęte lustracją Urzędu Ochrony Państwa będą miały zapewnioną możliwość weryfikacji oraz obiektywnego sprawdzenia. "Sześć rządu potwierdził, że Rada Ministrów przygotowywała specjalną ustawę, która miała rozbudzić minę założoną przez poprzedni system". Tą miną są byli funkcjonariusze komunistycznych organów bezpieczeństwa. Skrytykował poprzednie dwa rządy za to, że "zamykali na to oczy, bądź tuszowali problem".

Kancelaria Sejmu ogłosiła dwa dokumenty podpisane w ostatnich dniach przez Prezydenta RP Lecha Wałęsę.

Wypowiedź Prezydenta RP Lecha Wałęsy, Warszawa, 3 czerwca 1992 r.

Po przegranej strajku w Stoczni w grudniu 1970 roku przysięgam Bogu i sobie, że będę walczył aż do zwycięstwa nad komunizmem. Byłem przywódcą strajku, próbowałem różnych możliwości i różnych sposobów walki. Aresztowano mnie wiele razy. Za pierwszym razem, w grudniu 1970 roku podpisałem 3 albo 4 dokumenty. Podpisałem prawdopodobnie wtedy wszystko, oprócz zgody na zdradę Boga i Ojczyzny, by wyjść i móc walczyć. Nigdy mnie nie złamano i nigdy nie zdradziłem ideałów ani kolegów.

Przysięgę swoją wypełniłem i doprowadziłem do naszego zwycięstwa. Pragnieniem moim jest, by wszystkie

materiały, wszystkie przesłuchania, w tym słynna rozmowa z bratem, zostały opublikowane. Jestem pewien, że one dopiero wykażą brawurą walkę i sposoby, które doprowadziły do zwycięstwa nad komunizmem.

Odkładałem to na późniejszy termin, gdyż w Ojczyźnie dzieje się wiele innych, ważniejszych i wymagających rozstrzygnięć spraw. Ale ponieważ ten temat poruszono właśnie teraz - proszę bardzo. Jestem przekonany, że księga mojego życia i dojścia do zwycięstwa mogłaby być w całym tego słowa znaczeniu pouczająca. Jedno trzeba by tu jeszcze dopisać: to, że nawet komuniści i SB nie szantażowali mnie sfabrykowanymi materiałami, które tu i ówdzie krążą, bo wiedzieli i wiedzą dokładnie, że to jest po prostu nieprawda. Idąc drogą współpracy nie doszedłbym do zwycięstwa - do pokonania SB i komuny.

L.WAŁĘSA

Oświadczenie Prezydenta RP Lecha Wałęsy, Warszawa, 4 czerwca 1992 r.

Rozpoczęto w trybie nagłym tak zwaną akcję lustracyjną. Teczki ze zbiorów MSW uruchomiono wybiórczo. Podobny charakter ma ich zawartość. Znajdujące się w nich materiały zostały w dużej części sfabrykowane. Już dzisiaj one funkcjonują. Materiały wymykają się spod kontroli. Sfińgowane tworzą sfińgowaną rzeczywistość. Można domniemywać, że część materiałów sfabrykowana została przez służby specjalne innych państw.

Zastosowana procedura jest działaniem pozaprawnym. Umożliwia polityczny szantaż. Całkowicie destabilizuje strukturę państwa i partii politycznych. Kwestie etyczne związane z całą tą operacją, mającą już w swym założeniu charakter manipulacji pozostawiam bez komentarza.

L.WAŁĘSA

Odwołanie rządu Olszewskiego

Około 19:00 4 czerwca prezydent Lech Wałęsa przesłał do Sejmu wniosek o odwołanie premiera Jana Olszewskiego. Pismo brzmi następująco: "Na podstawie art. 32 f ust. 1 pkt 6 wnoszę o natychmiastowe odwołanie pana Jana Olszewskiego ze stanowiska prezesa Rady Ministrów".

Przed godziną pierwszą w nocy w piątek, po szesnastu godzinach obrad Sejm przegłosował wniosek o wotum nieufności dla rządu Jana Olszewskiego. Rząd został odwołany.

Za dymisją głosowało 273, przeciw - 119, wstrzymało się - 33. Za rządem opowiedziały się kluby PC, ZChN, PL i ChD, przeciw - UD, KLD, PPG, SLD, Solidarność Pracy, PChD, KPN oraz PSL. Wstrzymały się Solidarność i UPR.

"Nowy Świat" wiadomość o odwołaniu rządu opatrzył tytułem: "Olszewski odchodzi - agenci pozostają".

Pawlak premierem

Na wniosek prezydenta Wałęsy Sejm powołał już w pierwszej turze głosowania 33-letniego Waldemara Pawlaka z PSL na stanowisko premiera.

Premier Pawlak powołał wkrótce po otrzymaniu funkcji premiera Janusza Onyszkiewicz na kierownika MON, a Andrzeja Milczanowskiego na kierownika MSW. Premier zdymisjonował także szefa Radiokomitetu Zbigniewa Romaszewskiego powołując na to stanowisko poprzedniego szefa Janusza Zaorskiego. Odwołany przez Pawlaka kierownik Ministerstwa Obrony Narodowej Romuald Szeremietiew oświadczył: "W dniu dzisiejszym zostałem zwolniony z wszystkich zajmowanych funkcji. Zaproponowano mi stanowisko, ale za cenę, której nie mogłem zapłacić. Są zespoły ludzkie, w których człowiek, który ceni sobie honor, przyjaźń oraz interes państwa nie może uczestniczyć. Ci, którzy oglądali w Sejmie spektakl pt. "Odwołanie rządu Olszewskiego" wiedzą, co mam na myśli".

Świtoń: Wałęsa - agent SB

Podczas burzliwych obrad poseł Kazimierz Świtoń powiedział z trybuny sejmowej, że na jednej z list MSW figuruje nazwisko Lecha Wałęsy jako agenta Służby Bezpieczeństwa. Prowadzący obrady Sejmu wicemarszałek D. Wójcik zarządził wykreślenie z sejmowego stenogramu tych słów jako "uwłaczających czci prezydenta".

Odciać się raz na zawsze od straszliwej przeszłości

"W ciągu ostatnich lat dokonano niebotycznego niszczenia archiwum, przeprowadzanego w sposób selektywny. W nieporównanie większym stopniu zacierano ślady środowisk lewicowych, uwypuklając niejako środowiska o opcji prawicowej" - powiedział na konferencji "Młodzi 1992 - pokolenie nadziei" - minister spraw wewnętrznych Antoni Macierewicz.

Zdaniem ministra ujawnienie zawartości teczek było niezbędne, aby "odciąć się raz na zawsze od straszliwej przeszłości". Macierewicz przyznał, iż wykonując uchwałę Sejmu stanął przed dramatycznym dylematem. Mając wgląd w akta, wiedział, że znalazły się w nich nazwiska ludzi "co do których postawy moralnej i politycznej nigdy nie miał wątpliwości".

Minister zapewnił, że nie ma żadnej różnicy między tym, co dostarczył Sejmowi a zawartością archiwów.

Macierewicz zaapelował o powstrzymanie się od osądu moralnego osób, których nazwiska znalazły się w przedstawionych przez resort materiałach, do czasu zakończenia prac przez specjalną komisję sejmową.

Olszewski: jestem za wszystko odpowiedzialny

Podczas godzinnego nadzwyczajnego posiedzenia rządu, które odbyło się w piątek minister Macierewicz oświadczył, że "jest osobiście odpowiedzialny za realizację uchwa-

ły Sejmu, a tym samym za jej polityczny skutek dla rządu". Jednak pełną odpowiedzialność za ujawnienie teczek wziął na siebie były premier Olszewski - powiedział rzecznik prasowy rządu. "Olszewski poinformował, że był konsultowany co do wszystkich szczegółów tej sprawy, akceptując poszczególne kroki, a więc jest moralnie i politycznie odpowiedzialny za wykonanie uchwały Sejmu".

Dymisja wojewody wrocławskiego

W sobotę wojewoda wrocławski Mirosław Jasiński (PC) zwrócił się do premiera Waldemara Pawlaka z prośbą o przyjęcie jego dymisji z zajmowanego stanowiska. Przyczyną tej decyzji - stwierdza komunikat rzecznika prasowego wojewody - są okoliczności związane z odwołaniem rządu Jana Olszewskiego oraz skład polityczny koalicji, tworzącej nowy blok rządowy. Do czasu podjęcia decyzji przez premiera, Mirosław Jasiński będzie pełnił obowiązki wojewody.

Lustracja sejmowa

Sejm powołał specjalną komisję śledczą, której zadaniem jest badanie wykonania przez ministra spraw wewnętrznych uchwały sejmowej z 28 maja w sprawie ujawniania osób pełniących funkcje publiczne, które w latach 1945-1990 współpracowały z UB i SB. Za uchwałą wypowiedziały się wszystkie kluby poselskie. Głosowało za nią 251 posłów, przeciw było 6, a 4 wstrzymało się od głosu. W skład komisji wchodzi przedstawiciele wszystkich klubów poselskich na zasadzie proporcjonalności.

Prezydent obejrzał swoje teczki

Prezydent Lech Wałęsa złożył swą pierwszą wizytę w Urzędzie Ochrony Państwa. Lech Wałęsa wyraził zainteresowanie zawartością archiwum UB i SB, zaznajomił się z materiałami dotyczącymi jego osoby. Archiwista te, stwierdza komunikat Biura Prasowego Prezydenta, chronolo-

gicznie obejmują okres od grudnia 1970 r. do początku 1973 r. Składają się one z przygotowanych przez oficera SB streszczeń przesłuchań. Ponad 95 proc. kilkusetstronicowej dokumentacji zawiera raporty agentów i donosy ludzi, którzy osobiście znali Lecha Wałęsę. Na żadnym dokumencie nie rozpoznał, jak twierdzi, swojego autentycznego podpisu.

Prezydent podkreślił, iż na swoim przykładzie mógł poznać łatwość z jaką można było znaleźć się w archiwach MSW.

"Wieczór Wybrzeża" opublikował 20 nazwisk

Gazeta "Wieczór Wybrzeża" opublikowała listę 20 nazwisk, które m.in. znalazły się na liście MSW. Oto nazwiska podane przez "Wieczór Wybrzeża": J. Ziółkowski, L. Falandysz, K. Skubiszewski, J. Majewski, A. Siciński, M. Jagiełło, J. Podsiadło, J. Stankiewicz, A. Bentkowski, M. Boni, W. Miśiąg, L. Moczulski, W. Cimoszewicz, P. Jaskiernia, E. Sychalska, R. Jagieliński, J. Maksymiak, A. Furtak, G. Staniszevska, J. Osiatyński.

"Wieczór Wybrzeża" nie będzie ścigany

Jak stwierdził w wypowiedzi dla PAP prokurator wojewódzki w Gdańsku Leszek Lackoczyński "Wieczór Wybrzeża" nie będzie ścigany przez prawo:

"Uchwała Sejmu zobowiązując ministra Maclerewicza do przedstawienia współpracowników UB i SB pełniących wysokie funkcje w państwie nie została jeszcze opublikowana w "Monitorze Polskim". Nie można więc dokonać oceny, jakie skutki prawne wywołała ta uchwała, czy listy są nadal tajemnicą państwa. Czy opublikowanie przez "WW" nazwisk osób wymienionych w raporcie ministra Maclerewicza może być interpretowane jako ujawnienie wiadomości stanowiącej tajemnicę państwową.

Zdaniem Lackoczyńskiego wolność prasy stanowi dla demokra-

tycznego społeczeństwa większą wartością niż ochrona dawnych agentów, a osoby niesłusznie pomówione miały dostateczną ochronę prawną i dobrego imienia mogą dochodzić przed sądem.

Szersza lista

Jeden z posłów na Sejm, którego nazwiska nie ujawniono przekazał kopię list na zewnątrz. Pojawiła się w postaci ulotek rozdawanych w Warszawie przez studentów. Podczas akcji ulotkowej jednego ze studentów zatrzymała policja zabierając mu materiały. Listę tę otrzymaliśmy drogą telefoniczną, mogą być pewne pomyłki w brzmieniu, zwłaszcza mniej znanych nazwisk, które postaramy się skorygować w kolejnym numerze. Materiał składa się z 5 części - posłów, senatorów, członków rządu, kancelarii prezydenckiej oraz tzw. lista nr 2 udostępnionej m.in. innymi Wałęsami i marszałkowi. Jaką drogą się przedostała i czy jest wiarygodna nie wiadomo. Według wiarygodnych źródeł w Warszawie, na liście tej mogą się znajdować Wałęsa, Wachowski, Chrzanowski, Bielecki, Michnik, Geremek, Modzelewski, Chelkowski, Rokita, a także biskup B. Dąbrowski i bp A. Orszulik.

Według tych samych źródeł listy przygotowano nie tylko na podstawie archiwów MSW, ale także archiwów środowisk niepodległościowych, zeznań świadków, tzw. listy ostrzegawczej (ostrzegawczy spis agentów SB i UB (ostrzegawczy spis agentów SB i UB, KGB i innych wywiadów wschodnioeuropejskich oraz ludzi z nimi współpracujących) udostępniony organizacjom podziemia antykomunistycznego przez zachodnie służby specjalne. Niektóre z osób znalazły się również na ostrzegawczych listach czynników kościelnych. M.in. innymi w ulotkach oskarża się Bronisława Geremka, że był na listach ostrzegawczych w 81, 83, 84, 85, 86, jako bezpośrednio prowadzony przez KGB (wymienia się nazwisko Nikitina). Krzysztof Skubiszewski miał być współpracownikiem SB, KGB i wywiadu niemieckiego. Jan Majewski - prawa ręka Skubi-

szewskiego określany jest jako agent KGB. Biskup Dąbrowski miał być na listach ostrzegawczych w latach 80 wielokrotnie.

Z różnych niezależnych źródeł pewne nazwiska powtarzają się. Nie znaczy to koniecznie, że ludzie ci musieli współpracować z SB. Są natomiast wskazujące na dokumenty i informacje. Mogą złożyć w tej sprawie wyjaśnienia. Trzeba się też liczyć z tym, że w najbliższym czasie pojawią się rzekomi świadkowie z SB, którzy opowiedzą jak fałszowali te listy. Mogą też się pojawić dokumenty rzekomo produkowane dla zwiększenia zamieszania. Dlatego konieczne jest by Sejm uchwalił oficjalne ujawnienie sporządzonych przez MSW Maclerewicza list i by nie traktować je jako dowody winy, a punkt wyjścia w prowadzonym w konkretnych przypadkach dochodzeniach. Tym samym osoby niewinne, na które już padło pomówienie nie utracą czci. Oto listy w wersji udostępnionej przez anonimowego posła na Sejm, o których wiarygodności powinna rozstrzygać komisja i specjalne sądy.

LISTA POSŁÓW DO SEJMU, którzy według ulotki na U.W. znaleźć się mieli na listach osób, o których dokumenty mogą wskazywać że współpracowali z UB lub SB: Aleksander Bendkowski, Michał Boni, Tadeusz Marek Bonar, Gerard Brylko (mniejszość niemiecka), Józef Błaszczak, Piotr Cimoszewicz, Józef Cinar, Eugeniusz Czekwin, Piotr Borgel, Antoni Furfak, Andrzej Gąsiewicz, Tomasz Folc, Roman Jagieliński, Zbigniew Janowski, Jerzy Jaskiernia, Eugeniusz Kretek, Aleksander Krawczuk, Tadeusz Lasocki, Jan Majewski, Wiktor Majewski, Janusz Maksymiuk, Piotr Machnarzewski, Leszek Moczulski, Jerzy Osiatyński, Jacek Plechota, Bohdan Pilarski, Władysław Reichert, Wojciech Saetra, Ewa Sychalska, Ryszard Smolarek, Grażyna Staniszevska, Marian Starownik, Herbert Szafranec, Bogusław Szreder, Tadeusz Szymańczak, Jan Świtka, Marian Wesołowski, Józef Zych (wice-maszalek), Jan Zylber.

LISTA SENATORÓW: Gerard Batowski, Władysław Findeisen (senator wybrany z Warszawy Śródmieście i z zagranicy), Wojciech Horodecki, Jesonek, Kostka, Kalczyński, Wilkowski, Władysław, Zamojski, Zak.

LISTA CZŁONKÓW RZĄDU: Jagiełło (wiceminister kultury), Miśiąg - wiceminister finansów, Krzemieński, Majewski, Olechowski (finansy), Podsiadło, Skubiszewski, Siciński, Komornicki, Stankiewicz, Szuder.

LISTA Z KANCELARII PREZYDENTCKIEJ: Lech Falandysz, Jerzy Milewski, Janusz Ziółkowski.

LISTA NR 2: Wałęsa, Wachowski, Chrzanowski, Bielecki, Mazowiecki, Michnik.

KONSEKWENCJE

Rozłam w UD?

Jeśli Waldemarowi Pawlakowi powiedzie się misja tworzenia rządu z udziałem koalicji trzech (UD, KLD, PPG), to najprawdopodobniej nastąpi rozłam w Unii Demokratycznej - partię opuści Frakcja Prawicy Aleksandra Halla.

Aleksander Hall uważa, że sejmowa większość, która powołała premiera Pawlaka, była "większością na "nie", a nie na "tak". Nie chce się wypowiadać, czy Unia wejdzie do rządu. Mam nadzieję, że tak się nie stanie. W każdym razie Frakcja Prawicy jest zdecydowanie przeciwna takiemu posunięciu. Koncepcja biernego poparcia gabinetu Pawlaka (bez własnych ministrów) jest, zdaniem Halla, "niemądra". Lider frakcji wierzy w możliwość porozumienia ugrupowań, które brały własną udział w negocjacjach wielkiej koalicji.

Frakcja Prawicy była przeciw powołaniu Pawlaka - reprezentującego stronę komunistyczną w rozmowach okrągłego stołu - na stanowisko premiera. Z dwóch powodów stwierdził Hall:

Po pierwsze, byłoby niedobre, gdyby scena polityczna podzieliła się

na dwa obozy: jeden posługujący się retoryką antykomunistyczną i niepodległościową oraz drugi, który byłby dziwnym aliansem współpodzielności za państwo, pozostałości systemu starego i przejściowych koniunkturalnych sojuszy. Będziemy starać się, aby takiego podziału nie było.

Drugi powód: nie widzimy szans, aby wokół Waldemara Pawlaka wytworzyła się szeroka koalicja reform. Nie wydaje nam się, żeby w punkcie startu, gdy tak liczy się przeszłość, można było obarczać tak dużym zaufaniem człowieka z ugrupowania związanego ze starym systemem.

"Solidarność '80"

Rozwiązać parlament

Członkowie obradującej w Szczecinie Komisji Krajowej "Solidarność '80" domagają się rozwiązania parlamentu i szybkiego rozpisania nowych wyborów. Wydarzenia nocy z czwartku nakazują, aby związek zajął zdecydowane stanowisko w sprawach naszego kraju - stwierdził Marian Jurczyk.

Powstał Ruch

Trzeciej Rzeczypospolitej

Odejście Lecha Wałęsy, przedterminowych wyborów, ujawnienia agentów SB i UB i "przecięcia grubej kreski przy pomocy szabli" żądali 7 czerwca uczestnicy II zjazdu przedstawicieli Komitetów Obrony Parysa. Zjazd, w którym wzięło udział ponad 1200 osób z całego kraju, postanowił powołać Ruch III Rzeczypospolitej.

- Przegraliśmy bitwę, ale cała wojna jeszcze przed nami - powiedział J. Parys.

Wałęsa jest gwarantem Okrągłego Stołu, a jego ostatnie decyzje zmierzające do zablokowania akcji ujawnienia agentów podważyły ostatecznie możliwość sprawowania funkcji zwierzchnika sił zbrojnych - stwierdził.

Jego zdaniem wraz z Pawlakiem do władzy w Polsce wróciła prosijska lewica. Rząd Olszewskiego mimio sukcesów politycznych i gospo-

darczych musiał odejść, bo część Sejmu i prezydent przestraszyli się ujawnienia agentów. Obecnie lewica nie oprze się na Sowietach, lecz podleprze się swoją Wunderwaffe - posłami-agentami. Społeczeństwo nie zaakceptuje premiera, który istnieje dzięki układowi komunistycznemu - ostrzegali Parys tyśiącosobowe audytorium. Mówca określił jako kompromitację zachowanie się KPN, UD i KLD, ale uznał za pozytywne, iż stronnictwa te "zdejły maski".

W niedzielnym zjeździe Ruchu uczestniczyli przedstawiciele różnych środowisk, w przewadze inteligentnych, z całej Polski, przede wszystkim z wielkich i małych miast. Robocze hasło zjazdu - poinformował Tadeusz Stański, przewodniczący komitetu organizacyjnego - brzmiało: "Nie o taką Polskę walczyliśmy".

Podczas przemówienia J. Parysa w pierwszych rzędach można było zauważyć m.in. Annę Walentynowicz, pos. Kazimierza Świtonia, red. Elżbietę Issakiewicz, eksdoradcę byłego premiera Krzysztofa Wyszowskiego, byłego red. naczelnego "Nowego Świata" Piotra Wierzbickiego.

W trakcie spotkania padła propozycja, by do Belwederu kierować listy z żądaniem dymisji prezydenta, wznoszono okrzyki przeciwko prezydentowi typu: "Precz z Wałęsą", "Wałęsa musi odejść".

Były szef MON wezwał do przekształcenia Komitetów Obrony Parysa w ponadpartyjny Ruch III Rzeczypospolitej. Pierwszym celem takiego ruchu powinno być doprowadzenie do szybkich wyborów prezydenckich i parlamentarnych.

Ruch III Rzeczypospolitej, który w czerwcu podejmie próbę rejestracji, będzie - jak stwierdził jego lider - formacją prawnicową, ponadpartyjną, o charakterze moralno-politycznym. To ostatnie sformułowanie Parys rozszyfrował jako wyznawanie określonych wartości: patriotyzmu i idei nadrzędności interesów państwa polskiego. Ruch jest otwarty dla ludzi i ugrupowań "nie uwikłanych w okrągły stół i komunistyczne układy".

Minister był szantażowany

Odsunięty minister MSW Antoni Macierewicz stanął we wtorek przed komisją sejmową. Poinformował komisję, że po wprowadzeniu uchwały sejmowej o ujawnieniu agentów zostały z jego biura usunięte oryginalne teczki. Wykonało to Biuro Ochrony Rządu podlegające prezydentowi.

Macierewicz, który szczegółowo i wyczerpująco odpowiadał na wszystkie pytania, wspominał, że tuż po uchwale sejmowej był szantażowany, ale nie chciał bez porozumienia z premierem powiedzieć przez kogo. Zarządzono przerwę w przesłuchaniu.

Poseł Wróblewski, członek tej komisji sejmowej, stwierdził, że jeśli szantaż miał miejsce, to przemawia to za wiarygodnością list.

Teczka Wałęsy znika

Rzecznik prasowy MSW Tomasz Tyronek podał interesujący szczegół o zniknięciu teczek. Stwierdził, że na 15 minut przed uchwałą w Sejmie szef wydziału śledczego pułkownik Jerzy Kucharenko wyniósł teczkę dotyczącą pana prezydenta oraz oryginał napisanego przez ministra raportu do premiera.

Co robią "pokonani"?**Olszewski powołał klub parlamentarny**

14 posłów i senatorów utworzyło w niedzielę komitet założycielski nowego klubu parlamentarnego. Decyzja o powołaniu klubu zapadła 7 bm. podczas spotkania parlamentarzystów z mecenasem Janem Olszewskim - stwierdza komunikat.

W skład komitetu weszli: Jan Olszewski, Andrzej Anusz, Kazimierz Barczyk, Roman Bartoszcze, Janusz Chociński, Ireneusz Choroszuca, Przemysław Hniedziewicz, Andrzej Kostarczyk, Paweł Kotlarski, Cezary Plasecki, Krzysztof Piesiewicz, Stanisław Węglowski, Wojciech Włodarczyk, Piotr Wójcik. Poza J. Olszewskim, R. Bartoszczem i W. Włodarczykiem, wszyscy pozostali członkowie

komitetu są członkami Forum Chrześcijańsko-Demokratycznego, wyłonionego z PC.

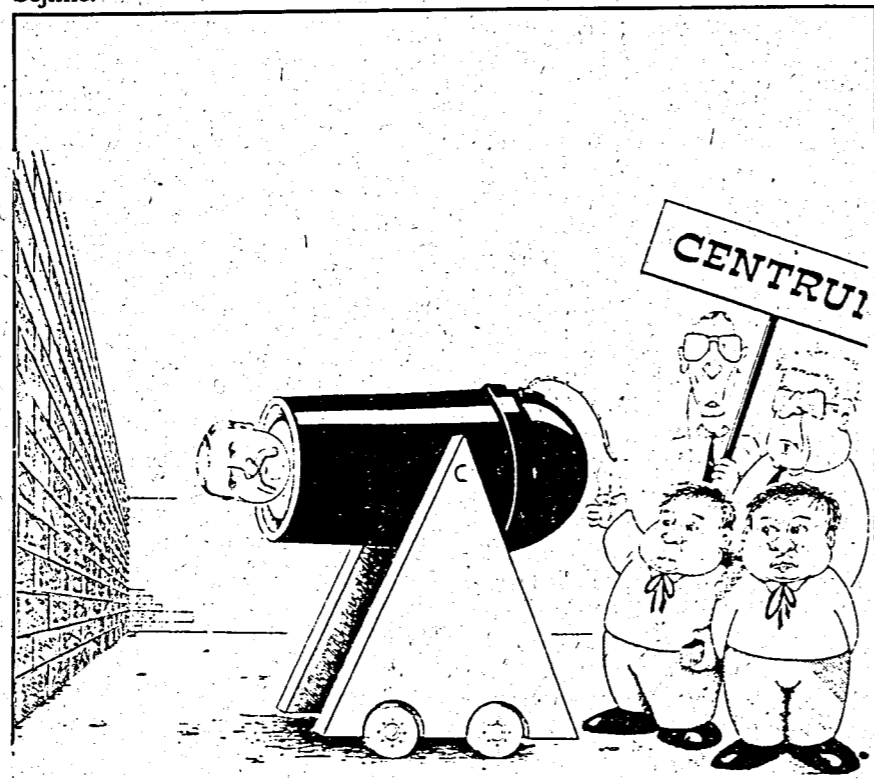
"W obliczu sytuacji grożącej destabilizacją państwa i przerwaniem procesu demokratycznych przemian w Polsce, zwracano się z apelem do innych środowisk i ugrupowań o podjęcie wspólnych działań dla dobra Rzeczypospolitej" - głosi komunikat.

W ciągu najbliższych dni mecenas Olszewski, który prawdopodobnie zostanie przewodniczącym klubu, ma przeprowadzić rozmowy z politykami reprezentującymi środowiska centroprawicowe. Jak się dowiadujemy odbyła się już rozmowa z prezesem PC, Jarosławem Kaczyńskim. Prawdopodobnie są spotkania z przywódcami Porozumienia Ludowego, Partii Chrześcijańskich Demokratów, ZChN, Chrześcijańskiej Demokracji i ChDSP. Nowy klub według Anusza ma spełniać rolę elementu integrującego polską centroprawicę w Sejmie.

Kto się jeszcze narazi? Gil na patelni

Sejmowa Komisja Regulaminowa i Spraw Poselskich, stosunkiem głosów 6:5 opowiedziała się w środę za uchyleniem immunitetu poselskiego Mieczysława Gila.

We wrześniu 1991 r. działacze SdRP Leszek Miller i Wiesław Huszcza skierowali przeciwko Gilowi wnioski do Sądu Rejonowego w Warszawie zarzucając mu wygłoszenie z trybuny sejmowej kłamliwych oskarżeń, że bezpośrednio przed puczem w Związku Sowieckim liderzy polskiej lewicy kontaktowali się z przywódcami przewrotu. Przewodnicząca komisji Olga Krzyżanowska (UD) orzekła, że nieuchylenie immunitetu byłoby najgorszą przysługą zrobioną Sejmowi i posłom. Przeciw cofnięciu nietykalności byli m.in. posłowie: Anna Knysok (PChD) i Bolesław Twaróg (PC). Przypomnieli oni, że poseł Gil występował wówczas w imieniu i na polecenie OKP. Rów-

"Tygodnik Solidarność"

rys. JACEK SASIN

nocześnie zapowiedzieli zgłoszenie w tej sprawie wniosku mniejszości.

Manifestacja Polonii w Chicago

Przed Konsulatem Generalnym Polski w Chicago odbyła się w niedzielę manifestacja Polonii amerykańskiej przeciwko antydemokratycznym zmianom jakie zachodzą ostatnio w Polsce.

Była to pierwsza tego typu manifestacja od czasu, gdy w 1989 roku obalone zostały rządy komunistyczne w PRL. Inicjatorem manifestacji była organizacja polonijna POMOST, ta sama, która w stanie wojennym najbardziej aktywnie zwalczała na terenie USA rządy Jaruzelskiego oraz udzielała pomocy dla "Solidarności" w podziemiu.

Manifestanci domagali się ustąpienia prezydenta Wałęsy, opowiedzieli się przeciwko rządowi nowego premiera Pawłaka, jako przedstawicieli sił postkomunistycznych. Wyrażano obawy co do przyszłości Polski, gdzie prezydent ponownie doprowadził do rządów lewicowych, wznoszono okrzyki na cześć byłego premiera Olszewskiego oraz ministra obrony Parysa. Do manifestantów wyszedł konsul Grochowski i wyjaśnił, że obalenie rządu Olszewskiego nie było zamachem stanu, tylko odbyło się w sposób demokratyczny.

GOSPODARKA**Dziedzictwo Olszewskiego**

Podczas ostatniego posiedzenia Sejm przyjął ustawę budżetową na bieżący rok. Paradoksalne, że po wybrzydzeniu na rządowy projekt przeszedł on w Sejmie tak gładko.

Tylko dwa kluby - SLD i KPN - głosowały przeciwko. Inne przyjęły projekt. Zachowany został 5-proc. deficyt, element stabilizujący polską gospodarkę w oczach Międzynarodowego Funduszu Walutowego. Sejm umożliwił zwiększenie wewnętrznego zadłużenia budżetu, w NBP poprzez upoważnienie NBP do emisji bonów

skarbowych nie na 10, ale na 30 bln zł. Uchwała określająca podstawowe kierunki prywatyzacji daje możliwość przejęcia przez pracowników 10 proc. akcji za darmo, a 10 proc. po cenie preferencyjnej.

Sejm przyjął również ustawy o budżetowe, w tym zmiany w Karale Nauczyciela, zmiany w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym i o uprawnieniach komunikacyjnych.

Minimum - 1 mln zł

Minister pracy J. Kropiwnicki zapewnił, że miesięczne wynagrodzenie brutto nie może być niższe niż 1 mln zł. Kwota najniższego wynagrodzenia obejmuje wszystkie składniki wypłacane pracownikom zgodnie z obowiązującym w zakładzie pracy systemem wynagradzania. Jeżeli pracownik otrzymuje placę zasadniczą albo też inne składniki, ale ich suma jest niższa niż 1 mln zł brutto, to należy mu się wyrównanie

do 1 mln zł brutto. Przypadki wypłacania wynagrodzenia niższego niż ta suma stanowią łamanie prawa, naruszają kodeks pracy.

Nowe taryfy LOT w ruchu krajowym

PLL LOT od 24 bm wprowadzają nowe taryfy w ruchu krajowym. Bilety według nowych stawek będzie można kupić od 8 czerwca. Ceny biletów będą uzależnione od dnia, w którym nastąpi przelot (w soboty i niedziele będą tańsze niż w pozostałe dni oraz od długości pobytu w porcie docelowym (przy pobycie od 7 do 30 dni będzie przysługiwała taryfa niższa - wycieczkowa). Rodziny podróżujące razem będą mogły uzyskać 50-proc. zniżkę od niektórych taryf. Tej samej wielkości zniżka będzie oferowana osobom powyżej 60 lat oraz młodzieży (12-25 lat).

Powrót do peerelu?

"Nowy Świat" opublikował pod powyższym tytułem następujący materiał Michała Mońko, dotyczący ostatnich dramatycznych wydarzeń w Sejmie:

Nocą z czwartku na piątek w Sejmie Rzeczypospolitej rozegrał się dramat. Spektakl obserwował z galerijki prezydent Rzeczypospolitej, Lech Wałęsa ze zwiymi współpracownikami: Wachowskim i Drzycimskim. Trójka najwyższych dostojników dosłownie pękała ze śmiechu, gdy posłowie ZChN, PC, PL i "Solidarności" mówili o potrzebie ujawnienia agentów i o dokumentacji. Oto refleksje paru posłów po tym wydarzeniu.

Władza w ajencji

SLAWOMIR SIWEK, poseł PC.

• Co stało się w Polsce nocą z czwartku na piątek?

- Zrealizowany został najczarniejszy scenariusz, sprawdzily się nasze najczarniejsze przewidywania. Został rzucony na kolana parlament, nadwężona jego siła. Nadmiernie wyrósł ośrodek prezydencki. Jesteśmy na prostej drodze do zakwestionowania naszego słabego jeszcze systemu demokracji. Ludzie powinni wiedzieć, powinni zdać sobie sprawę, że mamy do czynienia z olbrzymią energią, przejawianą przez obóz komunistyczny. Oni po prostu chcą odzyskać władzę. Posługują się układem, który dwa lata temu, przy okrągłym stole, oddał tylko część władzy stronie solidarnościowej. Mówiło się wówczas: "Oddajemy wam tę władzę w ajencję na dwa lata". Akurat skończył się ten okres, w którym przecież oni zachowali główne ośrodki władzy państwa - wojsko, policję, finanse, informację. Kiedy ten solidarnościowy walec zmian w państwie dotarł do tych właśnie ośrodków władzy - rozpoczęła się

raptowna, zdecydowana i, jak się okazało, skuteczna kontrofensywa. To się właśnie stało tej nocy.

• W dziejach polskiego parlamentaryzmu były sejmy nieme, sejmy sprzedajne, sejmy wielkie i sejmy peerelowskie. Jaki jest ten Sejm?

- Sejm jest słaby przede wszystkim przez fakt rozdrobnienia. Trzeba by mówić o winie politycznej tych, którzy forsowali taką właśnie ordynację wyborczą. To pociąga za sobą określone fakty polityczne. Łatwiej grać swoimi partykularnymi interesami, jeśli jest wiele ugrupowań. Poza tym, jak powiedział tu jeden dziennikarz, w tym Sejmie brak jest mężczyzn, którzy w odpowiednim momencie mogliby napiąć mięśnie i stać się mężczyznami w pełnym tego słowa znaczeniu...

• Podobno Kuroń napiął mięśnie...

- Tak, tylko nie w tym kierunku, w którym należało, a szkoda...

• Co będzie? Jaki jest scenariusz na przyszłość?

- Moim zdaniem misja Pawlaka się nie powiedzie. Jest wielka opozycja. Nie jest to opozycja większościowa, ale dość silna, by wymuszać pewne fakty polityczne. Jest to niewątpliwie opozycja silna swoją determinacją i wolą odejścia od systemu komunistycznego.

Dziwię się prezydentowi

KRZYSZTOF PUTRA, poseł PC.

• Co się stało w Sejmie, w Polsce między czwartkiem a sobotą?

- Premier Pawlak został powołany tylko po to, ażeby objąć MSW, wojsko i telewizję! To coś przypomina. Komunistom się nie dziwię. To ich styl działania. Dziwię się prezydentowi Wałęsie, bo stał na czele "Solidarności", a dziś poszedł przeciwko swoje-

mu nurtowi, idealom, w które zdawało się, że wierzy.

Na drodze do peerelu

ROMAN WIERZBICKI, poseł Porozumienia Ludowego, przewodniczący NSZZ "Solidarność RI".

• Czy w czwartek położyliśmy się spać w III Rzeczypospolitej, a obudziliśmy się w piątek w PRL-u?

- Może jeszcze nie w PRL-u, a na drodze do PRL-u. To, co się stało tej tragicznej nocy, wyraźnie wskazuje, że taki marsz jest kontynuowany. Mam nadzieję, że marsz ten zostanie przerwany. Nie pozwoli na to społeczeństwo, naród. Poza tym sądzę, że nawet ci, którzy głosowali przeciw ujawnieniu agentów, głosowali tak, jak chciał prezydent Wałęsa - już się zreflektowali i myślą inaczej. Spodziewam się wielkiej opozycji przeciw premierowi Pawlakowi i przeciw wyraźnej dominacji prezydenta.

• Obserwując nocną debatę w Sejmie można było odnieść wrażenie, że chodziło tam tylko o jedno: jak nie dopuścić do ujawnienia agentów.

- Pośpiech, z jakim dokonano zmiany rządu, dokonano faktycznie zamachu, świadczy, że chodziło o to, żeby zdążyć przed Macierewiczem. Sejm zanegował własną uchwałę w sprawie teczek i agentów.

• Czy rolnicy dadzą się poprowadzić postkomunistom?

- W żadnym wypadku. Chłopi mają swój rozum i wiedzę. Czterdzieści pięć lat nauki nie poszło w las. Dostałem wiele telefonów z poparciem dla b. premiera Olszewskiego. To coś znaczy.

Pawlak zdążył przed Macierewiczem

ALOJZY SZABLEWSKI, poseł ZChN, działacz "Solidarności" w Stoczni Gdańskiej.

• Co się stało w Sejmie?

- Byliśmy wszyscy zaskoczeni, gdy marszałek Chrzanowski w czwartek po południu powiedział, że wpłynął do Sejmu list od prezydenta Wałęsy o

odwołanie rządu Olszewskiego. To było szokujące. Miałem już przygotowane wystąpienie, skierowane bezpośrednio do prezydenta. Ale ponieważ parlament uchwalił, że tylko kluby będą występować - nie mogłem się wypowiedzieć. Powiem szczerze - z Lechem Wałęsą byłem przez te wszystkie lata w stoczni i poza stocznią. I teraz, gdy wreszcie mamy wolną Polskę, gdy powstał rząd centrowy, właśnie on, prezydent - ten rząd odwołał! Mam wielki żal.

• Pierwszy Sejm Rzeczypospolitej na kiwnięcie prezydenta zamknął wszystkim usta i dokonał przewrotu! W ciągu zaledwie godzin, a może nawet minut, opanowane zostały główne ośrodki władzy - wojsko, policja, informacja.

- Tak - to według mnie taki cichy zamach stanu. Prezydent po to kazal objąć najważniejsze instytucje, by zamknąć usta i usunąć Macierewicza. Zamknięte zostały teczki i nie wiadomo czy kiedykolwiek zostaną otwarte. Stała się rzecz straszna. Ja ubolewam nad tym. Ja chciałbym, żeby ujawniono listy współpracowników SB. Dzisiaj zaskoczony jestem, że minister z czasów Mazowieckiego, powrócił teraz do MSW. No, on ma już wprawę, postara się teraz może nie niszczyć, ale "zabezpieczyć". Tego się obawiam.

Negatywny sojusz

MARIUSZ MARASEK, poseł ZChN, wiceprzewodniczący Komisji Obrony Narodowej, doradca ministra SW w rządzie premiera Olszewskiego.

• Co się stało?

- Nastąpił negatywny sojusz. Wszystkie siły, które były przeciw rządowi i dekomunizacji, połączyły się. Na drugi plan zeszyły sprawy gospodarcze. Sojusz doprowadził do obalenia rządu. Na czele negatywnego sojuszu stanął prezydent Wałęsa. Wystąpił on przeciwko ujawnieniu agentów. Sejm, pod presją prezydenta, zachował się, jak zachowywały się najgorsze sejmy w dziejach Rzeczypospolitej.

• Mówi się, że agenci będą ujawnieni. W tym celu - jak twierdzą ludzie z ośrodka władzy prezydenta - trzeba było odwołać rząd Olszewskiego, a w szczególności ministra Macierewicza. Agenci zostali w Sejmie i poza Sejmem i, być może, zajmą się ujawnianiem... agentów. Mamy teraz nie tylko żyć z agentami...

- Uważam, że agentura jest bardzo niebezpieczna. Agenci, konfidentci służby bezpieczeństwa, pozostając na ważnych stanowiskach państwowych mogą odgrywać bardzo szkodliwą rolę. Mogą być szantażowani, zarówno przez tzw. siły komunistyczne, przez postkomunistów, a także przez siły obce Polsce. Uważam, że zarówno ujawnienie agentów, jak i dekomunizacja jest fundamentem wolnego, niezależnego bytu państwa polskiego.

• Nikt nie mówi o ukaraniu konfidentów. Mówi się natomiast wiele o chrześcijańskim stosunku do zbrodniarzy, do komunistycznych zbrodniarzy. Taki stosunek nie wynika chyba z nauki Bożej? Wszak najpierw grzesznik musi zrobić rachunek sumienia, żał za grzechy, musi odbyć spowiedź, pokutę, zadośćuczynienie. A tymczasem konfidentci, oprawcy, zbrodniarze nawet nie mają świadomości tego, że są winni.

- W pełni się zgadzam. Tu potrzebna jest pewna eksplozja, przyznanie się, skrucha. Komuniści nie tylko nie przyznają się, oni bezczelnie oczerniają swoje niedawne ofiary, podają ich do sądów, zapowiadają zemstę.

• Co będzie?

- Myślę, że w ostatecznym rachunku przegra zarówno premier Pawlak, jak i jego partia.

Schodzę do podziemia

ALOJZY PIETRZYK, poseł NSZZ "Solidarność".

• Trzy lata czekałeś na nazwiska agentów i nie doczekałeś się.

- Nie chcę nikogo straszyć, ale jestem nadal przewodniczącym pod-

ziemnych struktur "Solidarności" w rejonie Śląsko-Dąbrowskim.

• Prawdziwy Pietrzyk: rozmawia z komunistami, ale im nie wierzy.

- Nie wolno wierzyć komunistom. Doświadczylismy nieraz, że nie wolno. Teraz mówi się, że opozycja antykomunistyczna nie była w stanie pokierować Polską. Ale ilu agentów w tej opozycji było, którzy sypali piach w tryby? Ilu rzucalo klody? I teraz, żeby ta opozycja nie była negatywnie przedstawiana i żeby jej obraz był prawdziwy - ja żądałem otwarcie teczek z agentami.

• Należy zauważyć, że ci agenci, o których mówimy - to nie agenci wywiadu, pracujący dla państwa. To agenci pracujący przeciwko własnemu narodowi w SB.

- To hańba, że teczki są zamknięte. Tak, już od trzech lat prowadzę sprawy matek, których córki zostały wezwane na komendy i przypadły. Nie ma ich. Ja się pytam: gdzie teczki, gdzie służby, gdzie ludzie?

• Pewien poseł lewicy nawoływał do wybaczenia. Wybaczenie to miało polegać na zapomnieniu wymazaniu.

- Zbrodniarze czują się coraz pewniej. Najgorsze jest to, że wczorajsze ofiary stają się dziś ofiarami po raz kolejny.

• Jak się potoczą wypadki?

- Nie daję szans Pawlakowi. Szkoła mi tego człowieka. Posłużono się nim, jak marionetką. Różni rzecznicy prezydenta na korytarzach mianują ministrów. Najbardziej mi szkoda prezydenta. Myślę, że się zreflektuje. Swego czasu dostał przy moim poparciu głosy Śląska. Inaczej przegrałby, nie byłby prezydentem.

• Nadwiślańskie jednostki MSW opanowały gmach MSW. Strzeżone są gmachy, pokoje. Jednych się dziś pilnuje, inni pilnują.

- To znaczy, że już wcześniej było wiadomo, kto ma być pilnowany, a kto ma pilnować. Dla mnie to nic nowego. Ja już od dawna jestem pilnowany. I to nie jest jakaś tam obsesja. Zakładane są podsłuchy. Ja nie wiem po co. Tacy jak ja są już przyzwyczajeni, że jak dzwonią przez tele-

fon, to nie mówią więcej niż potrzeba.

• **Schodzisz do podziemia?**

- Kiedy wróciłem w 80. po podpisaniu porozumień lipcowych - to byłem szczęśliwy i głupi zarazem. A już w 88, jak wracałem po podpisa-

Scenariusz horroru

"Nowy Świat" z 8 czerwca zamieścił następujący wywiad z Ryszardem Czarnieckim, posłem oraz rzecznikiem prasowym Zjednoczenia Chrześcijańsko-Narodowego.

• **Czy potwierdza Pan informację o wyrzuceniu na bruk przez nowego szefa UOP, Andrzeja Milczanowskiego, stu ludzi z pracy?**

- Wiem tyle, co jak sądzę, jest wiadomo powszechnie. Już dużo wcześniej mówiłem, że pierwszą decyzją premiera Pawłaka będzie wyrzucenie ministra Macierewicza, a potem zdjęcie Piotra Nalmskiego, który zmiany w UOP przeprowadzał zresztą bardzo spokojnie i odpowiedzialnie. Jednocześnie zmuszono do dymisji blisko sto osób z MSW, które pojawiły się tam w ostatnim czasie. Co więcej, znam takie przypadki, kiedy ktoś chciał się skontaktować z osobami jeszcze urzędującymi w UOP. Uniemożliwiano to, twierdząc, iż one tam już nie pracują. Myślę, że tu widać najlepiej intencje działań urzędników nowej ekipy i ta czystka w MSW świadczy o tym, w którą stronę zmierza pan Pawlak. Myślę, że są to pierwsze czystki. Przewiduję podobne zmiany w radiu i telewizji. Uderzono w te punkty, z którymi premier Olszewski obchodził się delikatnie. Pawlak i ludzie, którzy za nim stoją, nie mają żadnych zahamowań.

• **Czy to prawda, że opieczętuje się pokoje w UOP?**

- Słyszałem tylko o zabezpieczeniu dokumentów. Należy się spodziewać, że pan Milczanowski zrobi bardzo wiele, by tych dokumentów nigdy już nie ujawniono.

niu, to też wiedziałem, że już jest inaczej. Byłem jednak strasznie naiwny...

• **No, nie byłeś taki naiwny, bo nie dałeś się zaskoczyć. Dziękuję za rozmowę.**

MICHAŁ MOŃKO

• **Nie sądzi Pan, że tak czy owak dokumenty znajdują się jednak w publicznym obiegu?**

- Obawiam się czego innego: udowodnienia, że lista agentów SB i UB była elementem gry politycznej, a nie po prostu spisem osób współpracujących niegdyś z SB i UB. Kampania propagandowa jest już nakręcana przez SLD, KPN i media. KPN chce na przykład postawić ministra Macierewicza przed Trybunałem Stanu. Być może właśnie byłby minister spraw wewnętrznych - będzie pierwszym więźniem politycznym w III RP. Byłoby to spektakularne, brutalne podsumowanie tego, co się dzieje w Polsce od trzech lat.

• **Jak wyglądał scenariusz wydarzeń ostatnich dni?**

- Minister Macierewicz zrealizował uchwałę Sejmu RP w sprawie ujawnienia teczek osób współpracujących z UB i SB. Był to krok na drodze dekomunizacji. Nastąpiła gwałtowna kontrakcja i konsolidacja wszystkich sił postkomunistycznych: SLD i znacznej części PSL oraz sił związanych z dawną opozycją, żywotnie zainteresowanych obroną "okragłostolowego" status quo. Działania podjęte przeciwko centroprawicy przypominały scenariusz horroru: odwołanie rządu o pierwszej w nocy i już następnego dnia rano powoływanie premiera, człowieka związanego z nomenklaturą. Do koalicji, która go wsparła, weszły ugrupowania nie mające ze sobą nic wspólnego poza chęcią odwołania rządu Olszewskiego, np. SLD i KLD.

W tym samym czasie, tego samego dnia po wyborze Pawłaka, któ-

ry zostaje "okragłostolowym" premierem, następuje odwołanie i nominacja w resortach neowaligiczkich dla bezpieczeństwa państwa: Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Ministra Macierewicza zastąpił pan Milczanowski, który podczas swojego poprzedniego urzędowania nie zrobił nic, aby ujawnić teczki konfidentów UB i SB. Jego działania wskazują, że będzie chciał całej sprawie ukrócić łeb. Ministra Szremletiewa zastąpił natomiast Onyszkiewicz, który niegdyś służył pod Kołodziejczykiem i już wtedy nie gwarantował żadnych zmian w zakresie dekomunizacji wojska. Co więcej, bronił układów wewnątrz wojska, wreszcie chciał wymusić zmianę na stanowisku ministra obrony narodowej, kiedy urząd ten sprawował Jan Parys. Kolejną zmianą miała być nominacja do kierowania ministerstwem spraw zagranicznych - na wniosek prezydenta - dla Bronisława Geremka, co w naszym rozumieniu byłoby dla Polski rzeczą szkodliwą, zwłaszcza z punktu widzenia miejsca Polski w Europie, obrony Polaków na Wschodzie. Po czym o godz. 24.00 następuje zmiana na stanowisku szefa Radiokomitetu: senatora Zbigniewa Romaszewskiego zastępuje Janusz Zaorski.

Tę sytuację niektórzy nazywają ZAMACHEM STANU. Być może to określenie jest zbyt mocne, ale faktycznie w ciągu dwóch dni Polska uczyniła wielki krok w kierunku rekomunizacji, krok w tył. Boję się bardzo, żeby przy użyciu procedur prawnych nie zbudowano w naszym kraju czegoś na kształt systemu autorytarnego, uniemożliwiającego działania środowisk niepodległościowych.

ZChN wycofa swoich ministrów Zdzisława Dykę i Jerzego Kropiwnickiego z rządu kierowanego przez premiera Pawłaka. My pod rekomunizacją Polski się nie podpiszemy.

Jan Olszewski DWA OSTATNIE PRZEMÓWIENIA

Życzę, byście mogli spojrzeć ludziom w oczy

Późnym wieczorem 4 czerwca w Sejmie głos zabrał premier Jan Olszewski. Powiedział m.in.:

"Kiedy obejmowałem moje funkcje, i wcześniej - wiele miesięcy, może lat - wiedziałem, że przyjdzie nam budować nowy system władzy demokratycznej w Polsce, nowy ustrój, nową III Rzeczpospolitą w sytuacji, kiedy będziemy obciążeni potwornym spadkiem pozostawionym przez tę dziedzicę, ten sektor komunistycznego reżimu, który był jego istotą, a jego istotą był aparat przymusu, był aparat policyjnej przemocy, był aparat policji politycznej".

"Myśmy w imię ważnych racji politycznych zgodzili się na pewien stan przejściowy, na kompromis. Na to, że Polska jeszcze przez jakiś czas będzie i nasza, nie całkiem nasza, i wydawało się, że ten czas się skończył, kiedy uzyskaliśmy władzę z prawdziwie demokratycznego wyboru, a dzisiaj widzę, że nie wszystko się skończyło, że jednak wiele jeszcze trwa i że to czyja będzie Polska musi się dopiero rozstrzygnąć. Będzie się to rozstrzygało w jakiejś części dzisiaj tu na tej sali".

"Dzisiaj, tutaj, na tej sali, dotarł do mnie dokument, który został wręczony klubom poselskim i udośćniony posłom i senatorom. Dotarł do mnie równocześnie, a raczej o godzinę później niż do was. Z przyczyn, jak zwykle u nas pewnych niedowładów technicznych. Przeczytałem go po zakończeniu rannej sesji.

Tak, to jest lektura porażająca. Teraz wiem, dlaczego temu wszystkiemu, co się tutaj dzieje nie mam prawa się dziwić - ponieważ ta lektura była porażająca jak sądzę, nie

tylko dla mnie. Myślę, że czas, który nadchodził da odpowiedź na wiele pytań. Rzekłbym, że w tym, co przeczytałem, jest ogromny ładunek ludzkich nieszczęść. Wiem także, że jest w tym ogromny ładunek niebezpieczeństwa dla Polski. Trzeba te dwie sprawy, dwie wartości bilansować, w bardzo trudnym wyważeniu stawiać.

"Chciałbym stąd wyjść z jednym tylko osiągnięciem i jak do tej chwili mam przekonanie, że z nim wychodzę. Chciałbym wtedy, kiedy ten gmach opuścę, kiedy skończy się dla mnie ten, nie ukrywam, strasznie dolegliwy czas - kiedy po ulicach mojego miasta mogłem się poruszać tylko samochodem albo w towarzystwie torującej mi drogę i chroniącej mnie od kontaktów z ludźmi eskortą, będę mógł normalnie na ulice tego miasta wyjść i popatrzeć ludziom w oczy. I tego wam państwo posłowie życzę po tym głosowaniu" - powiedział kończąc premier.

Wolnym narodem nie mogą rządzić ludzie zniewoleni

W czwartek późnym wieczorem premier Jan Olszewski wystąpił przed kamerami pierwszego programu telewizyjnego. Oto treść jego wystąpienia.

Rodacy!

Minęły dzisiaj trzy lata od dnia wyborów, w których miliony Polaków otwarcie odrzuciły komunizm. Wówczas, w czerwcu 1989 roku, Polska była w czołówce przemian, w czołówce przemian wolnościowych Europy. Wybiła się na własną niepodległość i torowała drogę innym narodom. Niestety, zaraz po tych wyborach zaczęliśmy tracić czas, marnować szanse. Komuniści pozostali na szczytach władzy. Polska z pozycji przodującej ześlizgnęła się pod wieloma względami na miejsce

marudera. Symbolem tego opóźnienia jest fakt, że dopiero za półtora roku przestaną na naszym terytorium stacjonować obce i niechciane wojska.

Utworzony przeze mnie rząd był rządem wyłonionym przez pierwszy wolny Sejm III Rzeczypospolitej. W swoim grudniowym przemówieniu mówiłem o woli budowania nowego, demokratycznego, wyzwolonego z balastu komunistycznej przeszłości państwa polskiego. Ten program mój rząd realizował napotykać olbrzymie trudności i opory. Budowaliśmy mozolnie państwo, które obywatele będą mogli szanować. Państwo całkowicie niepodległe, państwo, w którym wojsko i policja są w pełni podporządkowane demokratycznej, przedstawicielskiej polskiej władzy. Polska, do której długo dążyliśmy, to Polska odbudowująca poczucie godności narodowej, oparta na szczerości i prawdzie o nas samych. O prawdzie zarówno podniosłej, jak i wstydlivej.

Dlatego mój rząd był pierwszym, który chciał odsłonić dawne, tajemne powiązania ludzi, którzy z własnej woli weszli w ostatnich latach do organów nowej władzy. Uważam, że naród polski powinien mieć poczucie, że wśród tych, którzy nim rządzą, nie ma ludzi, którzy pomagali UB i SB utrzymywać Polaków w zniewoleniu.

Uważam, że dawni współpracownicy komunistycznej policji politycznej mogą być zagrożeniem dla bezpieczeństwa wolnej Polski. Naród powinien wiedzieć, że nieprzypadkowo właśnie w chwili, kiedy możemy oderwać się ostatecznie od komunistycznych powiązań, stawia się nagły wniosek o odwołanie rządu.

Nie da się tworzyć nowej historii Polski bez odtworzenia jej moralnych fundamentów. Istniejemy jako państwo tylko dzięki temu, że przez pokolenia umieliśmy sprostać wielkim wymaganiom. Chwila obecna stawia nas przed nowym egzaminem. Wolnym narodem, niepodległym państwem nie mogą rządzić ludzie zniewoleni własną przeszłością".

CO W CORALU?

Od 1987 roku działa w Toronto polski klub pływacki CORAL, który prowadzi też zajęcia szkoleniowe, o których pisaliśmy w poprzednich numerach ECHA. Co w Coralu - donosi szef klubu Marek Paszyn.

W ramach szkolenia, nasz klub Coral zorganizował wycieczkę do Cywilno Obronnego Instytutu Medycyny Środowiskowej (Defence and Civil Institute of Environmental Medicine) w Toronto. Instytut ten jest jednym z przodujących ośrodków naukowych badań podwodnych i podlega Ministerstwu Obrony Na-

rodowej (Department of National Defence).

Osoby zajmujące się nurkowaniem muszą umieć posługiwać się tabelami dekompresyjnymi po to, by określić właściwy reżim dekompresji lub dopuszczalny czas przebywania pod wodą w zależności od głębokości zanurzenia.

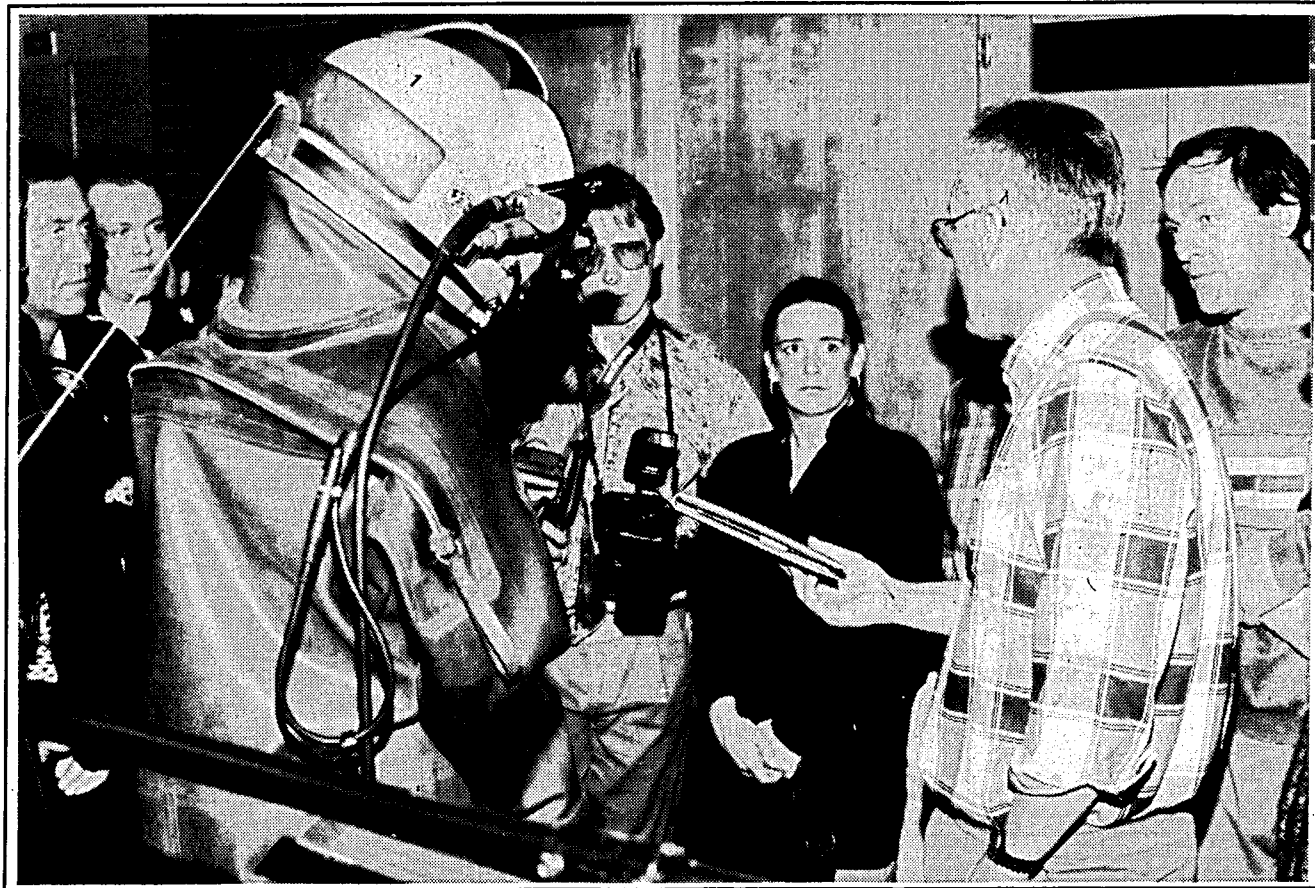
Od roku 1950 większość pływacków korzystała i do dziś korzysta z U.S. Navy Dive Tables. Kanadyjski Instytut zajmuje się badaniami podwodnymi od r. 1962 pod kierunkiem D.J.Kidda i R.A.Stubbsa. Po latach studiów i eksperymentów, opracowa-

wał on bardziej konserwatywne tabele dekompresyjne niż te stworzone przez Marynarkę Wojenną USA.

Projekt nowych tabel opracowanych przez Instytut Medycyny Środowiskowej został zaakceptowany przez jednostki nurkujące marynarki amerykańskiej, brytyjskiej, francuskiej i kanadyjskich sił zbrojnych, a specjalna wersja sportowa została wprowadzona do użytku jesienią 1987 r. po międzynarodowym spotkaniu Stowarzyszenia Medycyny Pomorskiej i Hiperbarycznej (tj. pod zwiększonym ciśnieniem) w Buffalo w stanie New York. Obecnie wielu instruktorów nurkowania swobodnego korzysta z tych tabel i uczy się nimi posługiwać.

Muszę stwierdzić, że wycieczka szkoleniowa do Instytutu Medycyny Środowiskowej była bardzo udana i z pewnością jeszcze bardziej przybliżyła nam wszystkim tę piękną dyscyplinę sportu.

Na samym początku zapoznaliśmy się z historią nurkowania i oglądaliśmy eksponaty z przeszłości.

Dalej nowoczesny sprzęt, począwszy od tego, który używany jest do lekkich prac podwodnych, skończywszy na takim, który przeznaczony jest do poważniejszych robót i dużych głębokości. Klasyczny nurek do głębokich prac podwodnych niewiele różni się w ubiorze od astronauty. Praca klasycznych nurków musi być starannie zaplanowana i zazwyczaj jest bardzo ciężka i niebezpieczna.

Mogliśmy w czasie naszych odwiedzin obejrzeć różne komory dekompresyjne, w tym taką, która symuluje pracę nurków na dnie, a następnie przeprowadza badania jakiegoś mieszanek tlenu z gazami szlachetnymi (np. helum) i w jakimś stopniu nadają się do danych głębokości. Dowiedzieliśmy się w jaki sposób nadzór techniczno-medyczny kontroluje nurków w komorach dekompresyjnych oraz jakie są możliwości interwencji medycznej w razie nagłych wypadków.

Przy okazji bardzo chciałbym podziękować pracownikowi Instytutu p. Robertowi Mitchell za serdeczną i profesjonalną pomoc, której udzielił nam w trakcie zwiedzania.

Chciałbym nadmienić, że 19, 20 i 21 czerwca 1992 roku będzie przeprowadzony 3-dniowy intensywny kurs szkoleniowy na stopień podstawowy pływacka. Wszystkich chętnych ZAPRASZAMY.

Po więcej informacji na temat klubu proszę dzwonić pod numer **762-0347**
Marek Paszyn

GWIAZDA MIAŁ RACJĘ

We wtorek, 9 czerwca, zadzwoniłam do Gdańska, by porozmawiać z Andrzejem Gwiazdą. Głównie po to, by powtórzyć słowa sloganu na murach "Gwiazda miał rację". Andrzej przez ostatnie lata osamotniony, odsunięty, nie zmieniał swoich poglądów. Nieodmiennie określał "okrągły stół" jako oddanie władzy przez agentów jawnych agentom tajnym. Z uporem, który jego wrogowie określali jako maniacki, mówił o agenturze w otoczeniu Wałęsy. O Mieczysławie Wachowskim, którego znał od początku ruchu opowiadał: "Był taki jak powinien być agent. Serdeczny, uczynny. Ale jak omawialiśmy jakieś ważniejsze sprawy, Lechu mówił do swego nieodłącznego towarzysza - Mietek wychodź, to nie dla Ciebie. - I Mietek wychodził". Po latach minister Wachowski był jedynym w Belwederze, który miał prawo wejść do gabinetu prezydenta. Jedynym, który mógł na niego podnieść głos. I tym, który miał montować rządową koalicję. I tym, którego ostrzegawcze spisy agentów, które przekazywały do kraju specjalne służby zachodnie, określały jako agenta KGB.

Ostrzeżenia te musiał otrzymać prezydent. I podobnie, jak w wypadku i innych osób, kompletnie je ignorował.

Andrzej Gwiazda nie dziwi się niczemu. O Sejmie, który powstrzymał ujawnienie i kompromitację esbeków sterujących wielkim ruchem Solidarności, wyraża się z największą pogardą. "Jeżeli Sejm ten doprowadził do zdjęcia rządu - mówi - można się w nim spodziewać najdziwniejszych ekscesów".

Wbrew powszechnej opinii o wolności prasy i środków masowego przekazu, Gwiazda uważa, że były i są opanowane przez "Wałęsistów".

Stąd brutalne przerwanie prac rządu nad ujawnieniem listy współpracowników SB przedstawiane jest jako okres zgody narodowej i porządku.

Ale zdaniem Gwiazdy "społeczeństwo kipi". W niedzielę pod kościołem św. Brygidy Wałęsę przed tłumem chronili kordon milicji. Ludzie wznosili okrzyki "agent", "esbek". "Dziennik Bałtycki" opublikował, jak twierdzi redakcja, część listy sejmowej i senackiej współpracowników SB.

Andrzej Gwiazda twierdzi, że rozpoczął się proces, którego się nie da odwrócić. Nie odwrócił go Sejm, który zamiast przedłużyć prace rządu nad agenturalną działalnością w centrum Solidarności, za namową tychże agentów brutalnie je przerwał. Gwiazda otwarty jest na porozumienie wszystkich niezależnych ugrupowań, jeśli, jak mówi, "będzie z kim rozmawiać". Olszewski - żartuje - nie musi już przede mną uciekać. Polskę czeka kolejna kontrrewolucja. O ile oszukany naród odrzuci fałszywych przywódców.

NACZELNA

PEROT I ZAPOMNIANI JEŃCY

Niespodziewanie ogromna popularność niezależnego kandydata na prezydenta, Ross Perota, wzbudziła nadzieje u tych Amerykanów, którzy od lat zatroskani byli losem swych rodaków w komunistycznych obozach jenieckich. Co ma z tym wspólnego sam Perot - za chwilę. Najpierw krótka historia o żołnierzach amerykańskich, którzy znaleźli się w rękach komunistów.

Obchodzony tu Memorial Day dał okazję paru (w sumie niewielu) dziennikom, by przypomnieć, że ta żalona sprawa sięga jeszcze zakończenia II wojny światowej. Około 25 tysięcy Amerykanów znalazło się w rękach sowieckich po "wyzwoleniu" obozów Niemców przez Armię Czerwoną w Mandżurii. Niewielu z nich udało się przedostać na Zachód. Los pozostałych był na ogół nie znany. Była to wówczas hańba "jałtańczyków" Roosevelta i Trumana, którzy nigdy nie postawili Stalnowi twardego żądania. Próbowal jeszcze coś wskórać Eisenhower, ale napięcie na linii Waszyngton-Moskwa zaczęło sięgać zenitu i nie było żadnej płaszczyzny do rozmowy. Istnieje duże prawdopodobieństwo, że większość z "zapomnianych" przez Roosevelta została przez bolszewi-

ków wymordowana. Dla ustalenia prawdy niezbędne są teraz poswolekle archiwa i historycy oraz organizacje kombatanckie bardzo na nie licząc.

Kolejne 8 tysięcy - to ofiary Korei Północnej i czerwonych Chin po wojnie koreańskiej. Świadkowie zeznawali, że niektórzy z nich byli widziani przy życiu w chińskich obozach koncentracyjnych jeszcze kilka lat po tej wojnie.

I wreszcie Wietnam. 2 i pół tysiąca jeńców i "zaginionych", o których można użyć określenia "zdradzeni". Po wycofaniu się z Wietnamu prezydent Nixon naciskał na uwolnienie tych, co żyją i żądał informacji o zaginionych. Następna administracja w Białym Domu wyraźnie tą sprawę odpuściła, pomimo różnych protestów i nacisków zarówno w senacie jak i ze strony adwokatów poszkodowanych rodzin. Po kilku latach część wróciła, ale - zbyt mała część, by przejść nad tym do porządku dziennego. Ocaleni opowiadali o bestialskim traktowaniu. Niektórzy byli zrujnowani nie tylko fizycznie, ale i psychicznie. Grupa złożona z takich "szczęśliwców" żyje do tej pory w lesie na Hawajach, w spartańskich warunkach z dala od widoku nor-

malnych ludzi. Postanowili nie wracać do społeczeństwa, odpędzają od siebie telewizyjnych kamerzystów i robią wrażenie, że znienawidzili niewywilizowany świat.

Są poszlaki, że w komunistycznym Wietnamie i Laosie niektórzy jeńcy mogą być do tej pory żywi. Dlatego też organizacje kombatanckie były oburzone decyzją administracji Busha o cofnięciu embarga ekonomicznego w stosunku do Hanoi. Na Busha wywierał presję przemysł naftowy, gdy nadeszły słuchy o odkryciu złóż ropośnych w południowo-wschodniej Azji. Inne dwa koncerty, niezwykle ostro prace do współpracy z Wietnamem to telefoniczna mega-firma AT&T oraz linie lotnicze "Delta". Przeciwno byznesowi "as usual" z oprawcami z Hanoi zaprotestowała głośno tylko grupka senatorów na czele z demokratą Kerry, który cytował zeznania świadków, że niektórzy jeńcy byli jeszcze żywi pod koniec lat 70. Senator Brown przekonał jednak większość, że "komuniści na pewno już dawno wszystkich uśmiercili". Cofnięciem embarga bez stawiania warunków Hanoi, Białe Domy wyzybił się głównego narzędzia nacisku. Wietnamczycy palił się do współpracy z Zachodem po-

tym jak poszedł w rozsypek ich główny mecenas - Związek Sowiecki.

Jak ta żalona historia ma się do Perota, do niedawna mało znanego miliardera z Teksasu, który ma wszelkie szanse, aby pokonać Busha, nie mówiąc o coraz cieńszym głosem śpiewającym Clintonie. Wróble ćwierkają, że panuje panika w obozach obu głównych partii. Perot odciągnął potencjalnych sympatyków zwłaszcza od "uśmiechniętego Billa" i jego krewkiej małżonki - niewiasty "wyzwolonej" ze wszystkiego, a najbardziej ze skrupułów. Pacyfistyczno-liberalny obóz Billa ma powody, aby nie spać spokojnie, gdyż sympatie elektoratu, na który liczył - to jest młodzież - przesunęły się na bohatera z Wietnamu, Ross Perota.

Perot okazuje się nie taki zielony w polityce, jak go początkowo przedstawiano. Media robią mu antyreklamę, prowadząc długie dyskusje, z których ma wynikać, że bogaty teksańczyk nie posiada żadnych politycznych poglądów (w przeciwieństwie do Clintona). Na nic się to jednak zdaje, gdyż do milionów Amerykanów dotarła wiadomość, że Perot prowadził przez wiele lat boje z tzw. establishmentem - między innymi właśnie o uwolnienie jeńców z Wietnamu.

Jego postawa znana jest w Teksasie oraz w organizacjach kombatanckich, a przypomniał ją Perot w czasie opłaconej przez siebie transmisji telewizyjnej, dodając że był za to w latach 80 obiektem całkiem poważnych gróźb ze strony agencji federalnych.

Jeszcze przed prawie 20 laty Perot stał się adwokatem i nadzieją tysięcy rozpaczonych rodzin wojskowych, gdy na własny koszt wynajął lot czarterowy do Paryża, gdzie odbywały się rozmowy pokojowe z Wietnamczykami. Zabrał ze sobą na pokład kilkadziesiąt żon i matek, by te, na oczach środków przekazu z całego świata demonstrowały w sprawie jeńców. Następną jego akcją było zafundowanie przerzutu kilku tysięcy paczek świątecznych do Wietnamu. Była to próba wysondowania władz wietnamskich połączona z nadzieją dowiedzenia się czegoś o losie dwu i

pół tysiąca współobywateli. Niestety Perot w Hanoi nie wpuścił paczek na swe terytorium.

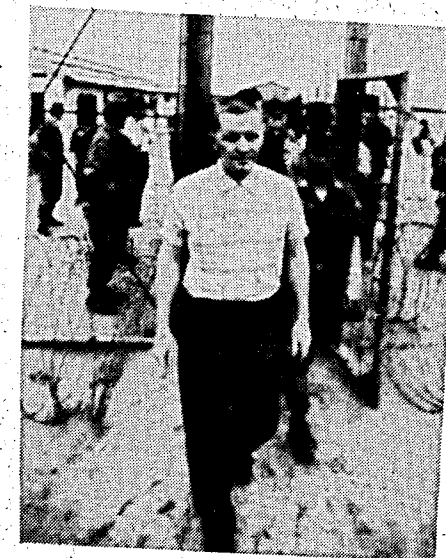
Przez następnych kilkanaście lat Perot opłacał adwokatów, ogłoszenia prasowe i ośrodek informacyjny, do którego zgłaszały się rodziny poszkodowanych oraz wielu polityków zainteresowanych sprawą. Odwiedzał Białe Domy wraz z "lobby" utworzonym przez osobistości zgłaszające się do jego biura. Niektórzy z członków tej grupy weszli teraz do jego sztabu wyborczego, co powoduje, że Perot ma w wyborach zapewnione głosy wszystkich uczestników wojny wietnamskiej i ich rodzin. A to jest spora część elektoratu.

Perotowi nie były obce kontakty ani z Senatem ani z Kongresem. Był tam częstym gościem, mając grupę zaufanych przyjaciół. Oni to właśnie w 1986 roku podjęli w Kongresie próbę przeforsowania jego kandydatury na szefa oficjalnej komisji ds. jeńców i zaginionych, lecz zwyciężyła inna kandydatura. Urzędnicy Białego Dому oferowali wówczas Perotowi dostęp do materiałów rządowych na ten temat, dając do zrozumienia, że potrzebują, aby ktoś przekonał społeczeństwo, iż jest to dla władz "najwyższy priorytet". Ross Perot twierdzi, że odmówił odegrania tego typu propagandowej roli.

Doradca jednego z senatorów,

który był współpracownikiem Perota przed paru laty, powiedział mi, że populistyczny kandydat na prezydenta odbył na własny koszt i ryzyko wyprawę do Wietnamu w 1987 roku. Owocem tych poszukiwań był raport, z którego wynikało, że w jednym z obozów - wśród Wietnamczyków i Kambodżan - znajdują się także biali więźniowie mówiący po angielsku. Kiedy raport ten został zignorowany przez Białe Domy, Perot oświadczył, że "kończy wszelką współpracę z administracją". Wyniki swych ustaleń opublikował natomiast w lokalnej prasie w południowych stanach. Wielkie dzienniki na czele z flagowym "New York Timesem" nie chciały sobie zaprzętać głowy jego ofertą.

W ostatnich latach Ross Perot publikował też na różne tematy polityczne - głównie o podatkach i polityce gospodarczej - w "Dallas Morning News". Współpracę z tym piśmie wykorzystał też, aby zgromić parokrotnie Richarda Armitage, oficjalnego negocjatora z Wietnamczykami. Teraz dzięki jego kandydaturze prezydenckiej odżyła zapomniana sprawa zapomnianych jeńców. Niedobitkom komunizmu w Azji to bardzo nie w smak. Ale chyba nie tylko im.

PEROT W LATACH
SIEDEMDZIESIĄTYCH
W OBOZIE JENIECKIM
W WİETNAMIE

LECH MISTRZEM POLSKI

Formalność została dopełniona. Poznański Lech został piłkarskim mistrzem Polski na rok 1992. Gratulacje dla trenera Henryka Apostela i piłkarzy. Wyższość tej drużyny w lidze była oczywista i nie dziwnego, że na dwie rundy przed końcem rozgrywek Lech ma zapewnioną mistrzowską przewagę.

Chyba nigdy w swej historii (poznaniacy byli już trzy razy najlepszymi w kraju) Lech nie prezentował się tak dobrze podczas rozgrywek. Chwilami wydawało się, że wręcz bawią się z przeciwnikami. Oczywiście nasza ekstraklasa jest dość cienka. Ale w Poznaniu zebrano grupę bardzo dobrych, jak na polskie warunki, zawodników. Właściwie każdy z nich miałby zapewniony dobry polski transfer, gdyby w większości klubów znalazło się chociaż trochę gotówki. Zaś ofensywa Juskowiak, Podbrożny, Trzeciak to po prostu potęga.

Wyjazd Juskowiaka za granicę jest więcej niż prawdopodobny. Podbrożny, którego transfer finansował pan Górka też może szukać przystani na Zachodzie. Ale z tych operacji będą pieniądze. Więc Lech może szukać wzmocnień. Mówi się o zabiegach wokół Czechowskiego i mielczanina Fedoruka. A przecież są jeszcze gracze jak na przykład rosy Michałski ze Stoczniowca Gdańsk. Kosztują mniej, a w dobrej drużynie mogą okazać się bezcenni. Lech zawsze potrafił znaleźć właśnie takich nowicjuszy. Może więc, w Pucharze Mistrzów Europy najlepsza polska drużyna potrafi stawić czoła dobremu firmom. Ten mistrz nie jest koniunkturalny ani przypadkowy. Nikt lepiej od nich w Polsce w piłkę nie gra. A jeśli okaże się, że w porównaniu z Europą to tylko futbol spacerowy i archaiczny, będzie to smutne, ale rzetelnie prawdziwe.

Lech w niedzielę ucieszył wszystkich, którzy wierzą w szczerą grę na boisku. Wygranie z broniącą się przed spadkiem Stalową Wolą nie było jakby niezbędne. Górnik przecież przegrał

dzień wcześniej. Ale Lech objął prowadzenie po strzale Trzeciaka, wyrównał Sajdak, a w ostatnich minutach osiemnasty gol w lidze Podbrożnego, St. Wola - Lech 1:2. Zapaść Górnika w sobotę była niespodziewana i nieco przypadkowa. Zabrzańcie źle strzelali w Chorzowie. Zaś w 75. minucie pan Werner po długim namyśle ustalił, że faul Piotrowicza był w polu karnym. Gol Jaworskiego i Ruch - Górnik 1:0.

Pozostały teraz w lidze jeszcze dwie stawki, kto zagra w Pucharze UEFA i kto spadnie? Ten pierwszy problem najlepiej może rozstrzygnąć Górnik. Jeśli zdobędzie Puchar, wtedy i GKS i Widzew mają to co chcą. Oczywiście lepiej wywalczyć na boisku trzecie miejsce.

Dwie kolejki pozostały także do końca piłkarskich rozgrywek II ligi. Awans do ekstraklasy zapewnił już sobie lider grupy II - Siarka Tarnobrzeg. Zagmatwana jest sytuacja w grupie pierwszej. Szombierki pauszowały, co pozwoliło Pogoni Szczecin zbliżyć się do nich na dystans punktu.

Czołówka tabeli: Szombierki - 42 pkt, Pogoń 41, Miedź Legnica - 39.

GRUPA II

Prowadzi Siarka - 44 pkt, drugi jest Boruta - 40, Jagiellonia i Stal Rzeszów mają po 39 pkt, Polonia - Warszawa - 38.

WYNIKI XXXII kolejki I LIGI:

Olimpia Poz. - Motor Lublin	0:0
Ruch Chorzów - Górnik Zab.	1:0
Zawisza Bydg. - Igloopol D.	4:2
Legia W-wa - GKS Kat.	0:2
Stal St. Wola - Lech Poznań	1:2
Śląsk Wr. - Wisła Kraków	1:0
Hutnik Kraków - LKS	2:1
Zagłębie Sos. - Stal Mielec	0:0
Widzew Łódź - Zagłębie L.	1:0

TABELA I LIGI:

1. Lech	46	62:35
2. Górnik	41	41:34
3. Widzew	40	44:25
4. GKS	40	43:27
5. Śląsk	36	41:34

6. Ruch	35	38:38
7. Zawisza	34	49:35
8. Wisła	33	38:32
9. LKS	33	26:27
10. Lubin	32	29:30
11. Hutnik	30	50:42
12. Mielec	30	28:25
13. Legia	29	30:34
14. Motor	28	28:35
15. Olimpia	28	30:38
16. St. Wola	26	29:31
17. Sosnowiec	24	26:40
18. Igloopol	11	14:71

MONICA I JIM

Najlepsi obecnie tenisści świata nie zawiedli. W finałach międzynarodowych mistrzostw Francji na kortach Roland Garrosa Amerykankin Jim Courier pokonał rewelację turnieju, Czecho-Słowaka Petra Kordę 7:5, 6:2, 6:1, a Jugosłowianka Monica Seles zwyciężyła Niemkę Steffi Graf 6:2, 3:6, 10:8. O ile pojedynki panów był wielkim popisem 21-letniego faworyta, o tyle finał kobiet długo trzymał publiczność w napięciu. Pierwszy set miał jednostronny przebieg. Po 26 minutach było 6:2 dla Seles. W drugim Niemka przełamala serwis rywalki obejmując prowadzenie 3:2 by po 45 minutach wygrać seta 6:3. Trzeci set był najbardziej emocjonujący. Obie zawodniczki zebrały sporo braw za oburęczny forhend. Jugosłowianka przełamala serwis Graf obejmując prowadzenie 2:1 i stopniowo zwiększając dystans na 5:3. Następny fragment meczu to przewaga Niemki. Obroniła trzy piłki meczowe i wyciągnęła na 4:5. Seles zaczęła odczuwać zmęczenie - traciła punkty ze swego serwisu i Graf objęła prowadzenie 6:5. Do 7:7 obie wygrały swe serwisy, a później lepszym finiszem popisała się Seles. Walczyły długo - 2 godziny i 43 minuty, rozgrywając 35 gemów. Na tych kortach z pań tylko Brytyjka Angela Mortimer i Amerykanka Dorothy Knode, w 1955 roku, stoczyły mecz o 3 gemy dłuższy.

Dodajmy, że zarówno Seles, jak i Courier odnieśli w tym roku drugie wielkoszlemowe zwycięstwa (przedtem triumfowali w mistrzostwach Australii).

EURO 92

Od 10 do 26 czerwca, na czterech szwedzkich stadionach odbywać się będą piłkarskie mistrzostwa kontynentu. Tytułu mistrza Europy broni Holandia. Faworytem bukmacherów jest urzędujący mistrz świata - Niemcy. W finałach nie ma reprezentacji Polski, która w eliminacjach okazała się słabsza od Anglii i Irlandii. Mimo to zainteresowanie turniejem w Polsce jest bardzo duże - dobry futbol wciąż działa jak magnes. Dwutygodniowa impreza zapowiada się niezwykle atrakcyjnie.

GRUPA I

Anglia, Dania, Francja, Szwecja.

GRUPA II

Holandia, Niemcy, Szkocja, WPN.

Regulamin

Zespoły rozgrywają spotkania (każdy z każdym) w obu grupach. Dwie najlepsze drużyny z każdej z nich awansują do półfinałów. Ich zwycięzcy - spotykają się w finale o tytuł mistrzów kontynentu. Nie odbędzie się mecz o trzecie miejsce.

Terminarz

- 10.6. Sztokholm, Szwecja - Francja (20.15)
- 11.6. Malmoe, Dania - Anglia (20.15)
- 12.6. Goeteborg, Holandia - Szkocja (17.15)
- 12.6. Norrkoeping, WPN - Niemcy (20.15)
- 14.6. Sztokholm, Szwecja - Dania (20.15)
- 14.6. Malmoe, Francja - Anglia (17.15)
- 15.6. Goeteborg, Holandia - WPN (20.15)
- 15.6. Norrkoeping, Szwecja - Niemcy (17.15)
- 17.6. Sztokholm, Szwecja - Anglia (20.15)
- 17.6. Malmoe, Francja - Dania (20.15)
- 18.6. Goeteborg, Holandia - Niemcy (20.15)
- 18.6. Norrkoeping, Szkocja - WPN (20.15)
- 21.6. Sztokholm, Półfinał I i II (20.15)

- 22.6. Goeteborg, Półfinał II i I (20.15).
- 26.6. Goeteborg, FINAL (20.15)

Wyniki finałów poprzednich mistrzostw Europy:

- 1960, Paryż, ZSSR - Jugosławia 2:1 (0:1, 1:1, 1:1)
- 1964, Madryt, HISPANIA - ZSSR 2:1 (1:1)
- 1968, Rzym, Włochy - Jugosławia 1:1 (0:1, 1:1) mecz powtórzony, WŁOCHY - Jugosławia 2:0 (2:0)
- 1972, Bruksela, RFN - ZSSR 3:0 (1:0)
- 1976, Belgrad, CSRS - RFN 2:2 (2:1, 2:2, 2:2), karne 5:3
- 1980, Rzym, RFN - Belgia 2:1 (1:0)
- 1984, Paryż, FRANCJA - Hiszpania 2:0 (0:0)
- 1988, Monachium, HOLANDIA - ZSSR 2:0 (1:0)

Erwin Weber
wygrał Rajd Polski

Zwycięzcą 49 samochodowego Rajdu Polski, rozgrywanego na dolnośląskich drogach, została załoga niemiecka: Erwin Weber z pilotem Manfredem Hiemerem jadąca samochodem Mitsubishi w łącznym czasie 3:39.09. Drugie miejsce zajęli Belgowie - Robert Drogmans z pilotem Ronny Joosem na Fordzie Sierra Cosworth - strata 3.34. Sukces odnieśli Polacy Marian Bublewicz i Ryszard Żyszkowski - jadący także Fordem Sierra Cosworth - zajmując trzecie miejsce ze stratą 11.41 min.

Trasa rajdu wynosiła ponad 980 km, w tym 403 km odcinków specjalnych.

Rajdu nie ukończył jeden z faworytów - Belg Patrick Snijew z pilotem Dany Colebundersem. Załoga ta na 20 odcinku specjalnym wypadła z trasy.

MIESZANKA AGENCYJNA:

W Stuttgarcie zakończyły się mistrzostwa Europy w gimnastyce artystycznej. Drużynowo najlepsze były Bułgarki - Maria Petrowa, Dimitrinka Todorowa i Diana Popowa.

Indywidualnie triumfowała Ma-

ria Petrowa, sukcesem jest siódma lokata Joanny Bodak. 14 była Eliza Błażkowska.

W Finlandii odbył się drugi turniej grupy "C" drużynowych MŚ na żużlu. Pierwsze miejsce zajęła Polska (Piotr Świst 14, Tomasz Gollob 12, Jacek Krzyżaniak 11, Mirosław Kowalik 9, Jarosław Olszewski 4 pkt). Polska wygrała również pierwszy turniej w Lesznie i w klasyfikacji generalnej zajęła pierwszą lokatę. Awansowała do grupy "B". Rywalami Polaków 21 czerwca w norweskim Elgane, oprócz gospodarzy, będą Węgrzy i Niemcy.

Do finału żużlowych mistrzostw świata par awansowały zespoły USA, Szwecji i Australii. Polacy (Piotr Świst, Tomasz Gollob i Sławomir Drabik) na 7 startujących w półfinale, w Pardubicach ekip, zajęli 6 pozycję.

W Muenster (RFN) doszło do spotkania wysokich funkcjonariuszy policji z Niemiec, Holandii, Belgii i Wielkiej Brytanii. Mówiono o bandytyzmie towarzyszącym meczom piłkarskim. Dyskutowano nad sposobami zapobiegania przejawom agresji i wandalizmu kibiców. Efektem spotkania jest propozycja utworzenia specjalnych międzynarodowych sił policyjnych, przeciwdziałających gwałtowi na obiektach sportowych. Będą one współdziałały zarówno w zakresie przeprowadzania akcji na stadionach, w środkach transportu, jak też poprzez przekazywanie informacji o osobach szczególnie niebezpiecznych.

Od 25 lipca FIFA wprowadzi w życie kilka nowych przepisów. Zmierzają one przede wszystkim w kierunku zaoszczędzenia tzw. czystego czasu gry. Najistotniejsza wydaje się zmiana dotycząca zagrań do bramkarza. Nowy przepis zabrania bramkarzowi, który otrzymuje piłkę od partnera, podnoszenia jej. Może piłkę dotknąć jedynie głową lub przyjąć na klatkę piersiową. W przeciwnym wypadku sędzia będzie musiał podyktować rzut wolny. Również podjęto decyzję, by rzuty od bramki lub rzuty wolne od własnego pola karnego rozpoczynać w dowolnym miejscu w obrębie tego pola.

LOS ANGELES - PACJENT BEZ DIAGNOZY

Większość znanych mi ludzi pióra zdradza w swojej twórczości literackiej chroniczne skrzywienia zawodowe. Psychologowie ustawicznie usprawiedliwiają innych, pomijając wymiar osobistej odpowiedzialności. Lekarze niezmordowanie wszystko przedłużają, zapominając, że skracanie jest również użyteczne. Prawnicy zaś popełniają grzech niepoohamowanej spontaniczności, gotowi do obrony czegokolwiek za odpowiednią nagrodą.

Skrzywieniami zawodowymi dziennikarzy są natomiast niezmiennie - poglądy lewicowe. Eufemistycznie zwane liberalnymi, albo politycznie prawidłowymi. Nie przeszkadza to takim reporterom powtarzać w kółko, że ta ich orientacja zawodowa (czytaj lewica) w żadnym wypadku i pod żadnym pozorem nie wpływa na jakość ich produktu.

Gdyby tak zabrać przemysłowi informacyjnemu wszystko to, co związane jest z perswazją ideologiczną, niewiele pozostałoby z wiadomości. Nos Pinokio wydłużał się w miarę jak ten kłamał. W przypadku prasy nie widać równie prostego symptomu.

Przy okazji rozruchów w Los Angeles słyszymy rozliczne wariacje na temat: "zamieszki są głosem tych, o których nie słyszano". Uwagi takie zmieniają podmiot odpowiedzialności. Z uczestników rozruchów na innych: lawę przysięgłych w procesie

Rodney'a Kinga, klasę średnią, Koreańczyków, Busha i Reagana. Są też przyzwoleniem na dalsze zamieszki. Bo dziennikarz zapewnia, że podpalacze zaczęli w końcu wyrażać z dawna tłumione własne opinie. A wentylowanie swoich opinii jest, jak uczą nas psychologowie, bardzo zdrowe. Ponieważ cel uświęca środki, sankcjonuje się ogień, cegłę, broń palną, pięść oraz uwalnianie kapitalistycznych i rasowo niewłaściwych (białych i orientalnych) sklepów od nadmiaru materializmu. Coś jakby niewinny, współczesny Robin Hood.

Instynktownie nasuwa się skargarzenie z pokazowym przesłuchaniem Clarence'a Thomasa, kandydata na sędziego Sądu Najwyższego USA. Tak jak tam udało się wylansować jako centralny problem domniemane nękanie seksualne, a nie prawdomówność Anity Hill, tak obecnie aż roi się od tych, którzy pragną tylko jednego. Aby wykorzystać blicie Rodney'a Kinga w celu oskarżenia Ameryki o rasizm.

Tymczasem płonące Los Angeles i maltretowany kierowca ciężarówki Denny są co najmniej równie przerażające jak poczęte video Kinga. Taśm, którą pokazywano przez czternaście miesięcy z wyciętą sekwencją ataku Kinga na policję. Wygodnie pominięto również fakt, że King nie był niewiniątkiem. Był wypuszczonym z więzienia rabu-

siem, podejrzanym o nowe przestępstwa i uciekającym przed policją samochodem z prędkością ponad 160 km/godz. Wiele natomiast bitych na ulicach Los Angeles było Bogu ducha winnymi, przypadkowymi świadkami zająć, którym zdarzyło się mieć sklep w niewłaściwym czasie i miejscu.

Fale eteru zapełniły się od oskarżeń białej Ameryki o rasizm oraz wołań o pieniądze. O dolary, które miałyby przynieść rozwiązanie "problemu ubóstwa". Zaniedbanie finansowe *innercity*? Jeśli 2.6 trylionów dolarów wydane od 1965 roku przez kolejne rządy federalne nie zredukowały biedy, jest mało prawdopodobne, że pompowanie dodatkowego strumienia pieniędzy do gett afroamerykańskich może sytuację poprawić.

Wydaje się natomiast, że największym problemem nie jest brak pieniędzy. Jest nim brak rodziny. Żaden finansowy program federalny nie odniósł takiego sukcesu w zmniejszeniu przestępstw w murzyńskich gettach jak powrót męża do żony. I ojca do dzieci. W 1988 roku 63.5% ogółu czarnych niemowląt przyszło na świat w rodzinie z jednym rodzicem. Od 1965 roku liczba pozamażeńskich dzieci wzrosła więcej niż trójrotnie. Rezultaty? Podczas gdy czarni stanowią 12% amerykańskiego społeczeństwa, to społeczność więzienna składa się z 40% Afroamerykanów. W Kanadzie, policji toron-

tońskiej zabroniono publikowania analogicznych statystyk. Cóż, są politycznie nieprawidłowe.

Politycznie prawidłowa była za to rola środków przekazu w okresie pomiędzy pobiciem Kinga a rozruchami w Los Angeles i Toronto. Mało tego, pokazując przez ponad rok wyjętą z kontekstu brutalność policji, telewizja stała się katalizatorem wzrostu atmosfery rewanzu. Również, już po wyroku, dodawała oliwy do ognia. Najczęściej powtarzającym się pytaniem stawianym z odrazą na różne sposoby w prasie, radiu i telewizji było: "Jak może kamera kłamać?". Pytaniu towarzyszyła zwykle odpowiedź: "Ludzie widzą to, co chcą zobaczyć". To ostatnie, z podtekstem rasizmu, w odniesieniu do *all-white* ławników sądowych. Którzy w odróżnieniu od widzów, przejrząwszy całą taśmę widzieli mężczyznę oplatającego się aresztowi, nie zaś znęcających się nad nim oprawców.

Różnica między sądem a telewizją jest taka, że obrazom przekazywanym przez tę ostatnią prawie zawsze towarzyszy komentarz i in-

terpretacja. Reporterzy telewizyjni używają obrazu służebnie. Aby zilustrować przekaz słowny dziennikarza lub udowodnić, że to jego opinia jest jedyna i słuszna.

Rzeczywistość sali sądowej jest inna. Sąd, przystępując do rozpatrywania sprawy nadaje wszystkim jej stronom taki sam status wiarygodności, a każdemu dowodowi wszystkie możliwe interpretacje. Warunkiem funkcjonowania sądu jest apolityczność i obiektywizm. Sąd nie szuka popularności ani u politycznie prawidłowych ani u politycznie nieprawidłowych. Sąd nie naprawia prawdy w każdym indywidualnym przypadku, niezależnie od ideologicznych fal i periodycznych zbiorowych hysterii.

Chcę wierzyć, że także w procesie Rodney'a Kinga, dziesięciu białym, osobie orientalnej i Hiszpanosowi przyświecały te same ideały. Bo nie żyjemy jeszcze (na jak długo?) w czasie, w którym białego sędzić mogą tylko biali, czarnego czarni, a Indianina Indianie. I mamy jeszcze reszt-

ki poczucia, że społeczeństwo potrzebuje uniwersalnej sprawiedliwości, a nie tej etnicznie relatywistycznej. Decyzja sądowa nie może być motywowana lękiem. Przed następnym pożarem i zamieszkaniami. Sąd nie może się prostytuować.

Tymczasem w atmosferze społecznego terroru chwileją nam się podwaliny instytucji odpowiedzialnej za sprawiedliwość. Jeden z ławników z procesu Kinga oświadczył, że gdyby wiedział, co się stanie w trzy dni później z Los Angeles, decyzja jego mogłaby być inna. Stwierdzenie to jest śmiertelnym zagrożeniem dla fundamentalnych zasad niezawisłości sądu i funkcjonowania społeczeństwa demokratycznego. I wiedzie prostą drogą do rządów tłumy i emocji.

Rezultatów takiego sposobu myślenia nie trzeba daleko szukać. W Kanadzie w wielu miejscach działa już policja indiańska. I na najlepszej drodze do realizacji znajduje się żądanie utworzenia niezależnego sądownictwa indiańskiego. Pozostaje pytanie, kto będzie sądził podejrzanego nie-Indianina za gwałt popełniony na Indianinie. I odwrotnie. Przy diametralnie różnych i niesprowadzalnych do siebie koncepcjach sprawiedliwości. Raz z akcentami jednostki ludzkiej. W efekcie jak bumerang pojawi się problem rasizmu.

National Media Archive, instytucja badająca sposób w jaki główne kanadyjskie środki przekazu informują swych odbiorców, ujawniła ostatnio wyniki analizy obrazów i interpretacji, związanych z biciem Kinga, werdyktem sądowym oraz późniejszą przemocą, zarówno w Los Angeles jak i w Toronto. Dzięki temu mamy naukowo rozpracowany obraz tego, jaką to przyczynę zajęć sugerowała nam w swych dziennikach telewizyjnych CBC. Co stanowiło główne źródło komentarzy? I jaki był rozkład akcentów w prezentowanych reportażach?

Powtarzane przez CBC z satysfakcją pytanie o to, czy sytuacja z Los Angeles może powtórzyć się w Kanadzie okazało się prorocze. Stwarzając jednocześnie wrażenie, że rozruchy są moralnie uzasadnionym,

a więc dopuszczalnym środkiem protestu przeciwko odczuwanej przez demonstrantów niesprawiedliwości społecznej.

Szczególnie *Journal* odznaczał się dociekliwością w penetrowaniu sumień. Susan Harada wyspecjalizowała się w indagowaniu mieszkańców "białych" osiedli, stawiając o samo pytanie jak się czują w swej białej skórze? Co z ich poczuciem winy? A jak z żalem za grzechy? Podobnych pytań nie ośmielono się zadać nawet najbardziej elokwentnym czarnoskórym uczestnikom rozruchów. Również w nadawanym przez CBC codziennym *Newsworld*, mimo że rozmówcy jednoznacznie sprzeciwiali się portretowaniu wypadków jako skutku opresyjnych stosunków społeczno-ekonomicznych, prowadząca audycję Anne Petrie podsumowywała je jako mające podłoże rasowe.

W rezultacie wśród przyczyn zamieszek w Los Angeles i Toronto, w komentarzach i reportażach CBC przeważał rasizm. A jego źródłem pozostawała niedwuznacznie populacja białych. I jakkolwiek zdjęcia z rozruchów pokazywały w przynależnej proporcji czarnych rabujących sklepy, to towarzyszący obrazom komentarz zwykle dodawał, że zamieszani w przestępstwo byli również biali.

Jedną z najbardziej drastycznych scen eksponowanych przez telewizję podczas rozruchów w Los Angeles było wyciągnięcie z ciężarówki i pobicie białego kierowcy Denny'ego. CBC jednak nawet w okresie zacyznającym się dramatem Denny'ego dwukrotnie częściej pokazywała policję taśmę z Kingiem.

Badania wykazały całkowity brak komentarzy obarczających czarnych odpowiedzialnością za ich akcje. CBC identyfikowało chuligaństwo jako przyczynę rozruchów tylko w 6% komentarzy. Zdjęcia natomiast pokazywały bezlitośnie rasizm czarnych wymierzony nie przeciwko białym, lecz przeciwko Koreańczykom i innym czarnym. Wolno więc przypuszczać, że Koreatown zostało zniszczone przez strach, że orientalni emigranci potrafią osiągnąć sukces na-

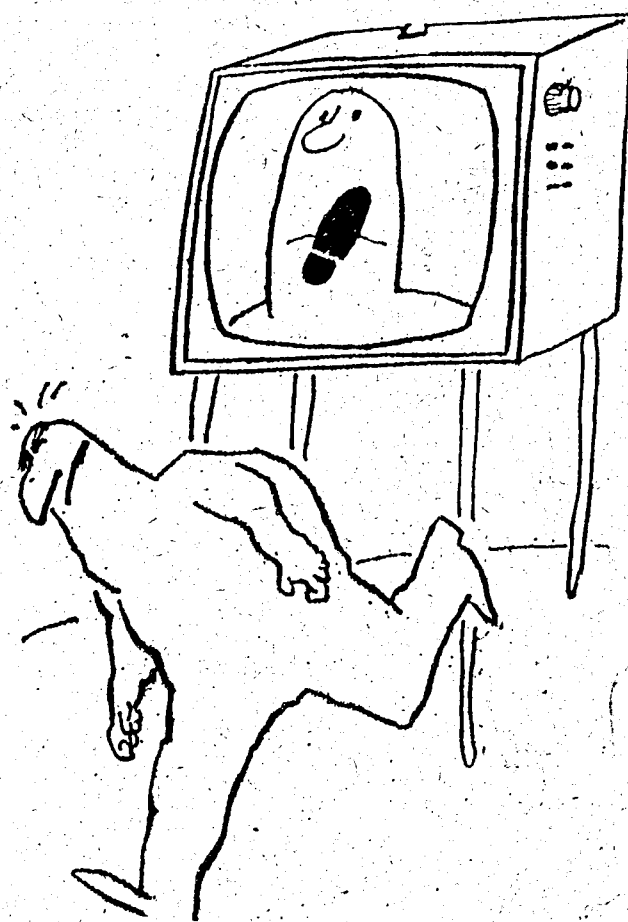
wet w osiedlach z afroamerykańskim sąsiedztwem.

Kogo wybrało sobie CBC na świadków wydarzeń? Najczęstszym źródłem opinii z centrum zamieszek byli w telewizji czarni, stanowiąc jedną trzecią autorów opinii. Biali byli autorami tylko 7% komentarzy z miejsca akcji. Koreańczycy reprezentowali tylko 4% opinii źródłowej, zaś policja 9%. Wszelkowiedzący dziennikarze wyprodukowali zaś 22% opinii.

Choroby toczącej *inner-cities*, tej moralnej i tej fizycznej, nie uleczy Północna Ameryka z pomocą poli-

tycznie prawidłowego dziennikarstwa. Bez rzetelnej i obiektywnej diagnozy, leczenie nie może być skuteczne. Kto cierpi najbardziej z powodu deformacji faktów na temat problemów Afroameryki? Ci sami, których obronę na sztandarach wypisują, sobie lewicujący środki przekazu. Ci, których rany bandażuje się zamiast leczyć. Bo gdy ktoś próbuje leczyć, nazywa się go... do wyboru... rasistą, dinozaurem, wstecznikiem, bigotem czy imperia- listą.

Kto zaryzykuje?

PROCES KIEROWCY PREZESA BANKU

TAJEMNICZY WYBUCH W SAMOCHODZIE

W Sądzie Warszawskiego Okręgu Wojskowego rozpoczął się proces przeciwko Janowi B., kierowcy rządowej limuzyny, oskarżonemu o spowodowanie wypadku drogowego, w którym zginęły 3 osoby, m.in. prezes NIK Walerian Pańko.

Akt oskarżenia zarzuca kierowcy, iż jadąc z prędkością 130 km/h, stracił panowanie nad pojazdem podczas próby gwałtownego wyprzedzenia ciężarówki, przez co doprowadził do zderzenia o z nadjeżdżającym z naprzeciwka samochodem marki BMW.

Jan B. oświadczył, iż nie przyznaje się do winy. Jak twierdzi, jechał z prędkością 100-120 km/h, stan techniczny limuzyny był bardzo dobry, natężenie ruchu niewielkie, a pogoda dobra. Podczas blisko 3-godzinnego przesłuchania oskarżonego ustalono przebieg tragicznych wydarzeń.

W relacji oskarżonego, wypadek spowodowany był nie wyjaśnionym zachowaniem samochodu.

- Usłyszałem huk z tyłu samochodu i jednocześnie poczułem, że tracę kontrolę nad nim - powiedział wieloletni kierowca Biura Ochrony Rządu. Jego zdaniem pokrywa bagażnika bezpośrednio po wypadku znajdowała się w miejscu, gdzie usłyszał huk, znacznie odległym od rozbitych samochodów.

Wystąpienie tajemniczego huk potwierdziła przesłuchiwana w charakterze świadka wdowa po Walerianie Pańku. Jak powiedziała, w pewnym momencie poczuła, "jakby jakaś nadprzyrodzona siła zerwała samochód na pas zieleni oddzielającej dwie jezdnie trasy do Katowic.

W jej zeznaniach pojawił się również inny zastanawiający element. Po wyjściu ze szpitala spostrzegła, iż przewożona przez nią w bagażniku pusta ortallonowa torba ma wypaloną czy też wyszarpaną dziurę.

W ocenie wdowy Jan B. był kierowcą wyjątkowo spokojnym, nie wykorzystującym maksymalnej szybkości limuzyny. - Niektórzy nazy-

wali go wręcz "karawanierem" - powiedziała.

Inny świadek - kierowca ciężarówki, którą miała wyprzedzić limuzyna - zeznał, iż na miejscu wypadku, bezpośrednio po zdarzeniu, pojawił się kierowca zachodniego samochodu, którego zachowanie, wg świadka, było bardzo dziwne. Osobnik ów, wraz ze świadkiem, podszedł by obejrzeć miejsce wypadku, ale szybko wycofał się. Przez moment "kręcił się" w pobliżu, a następnie odjechał.

Ponieważ w toku rozprawy powstały znaczne rozbieżności w zeznaniach świadków, a niektóre ustalenia policji nie znalazły potwierdzenia, prokurator postanowił wnieść o rozszerzenie listy świadków o policjantów sporządzających raport. Kolejną rozprawę wyznaczono na 15 czerwca.

GORBACZOW KUPIŁ DOM NA FLORYDZIE?

Wygląda na to, że były przywódca byłego imperium, Gorbaczow, zdecydował się pozostawić na pastwę losu kraj, którym przez ostatnich sześć lat rządził ze zmiennym szczęściem. Prawdopodobnie zrezygnuje również z ambitnego zamiaru podpowiadania obecnej elicie rządzącej.

Jak poinformowała agencja IMA-press, Gorbaczow nabył niewielką nieruchomość na Florydzie. Jest to skromna posesja z dwukondygnacyjnym domkiem i basenem.

Z punktu widzenia obowiązującego w Rosji prawa transakcja ta jest nielegalna, Gorbaczow bowiem zapłacił za nieruchomość ponad 108 tys. dolarów, z zagranicznego konta, a - zgodnie z dekretem Jelcyna - te pieniądze już dawno powinien przekazać na konto w Narodowym Banku Rosji.

Przy tej okazji opinia publiczna przypomniała sobie reakcję Gorbaczowa na ujawnione przez prasę pertraktacje jego pełnomocników w sprawie zakupu dość dużej posiadłości w Finlandii. W grudniu ubieg-

Walerian
Pańko

łego roku Gorbaczow wyraził publicznie oburzenie, sugerował, że są to czcze wymysły jego politycznych oponentów. Jednocześnie gorąco zapewniał opinię publiczną, że nigdy swojego narodu nie opuści, i że nie dysponuje kontem w bankach zachodnich.

Wszystko wskazuje na to, że Gorbaczow zmienił swoje plany. Pewien pracownik gorbaczowskiej Fundacji powiedział: - Nasz szef ostatnio zachowywał się bardzo niepewnie. A po rozmowie w Prokuraturze Generalnej stał się bardzo nerwowy. Odnoszę wrażenie, że zaczął się bać o swoją przyszłość.

Chodzi o rozmowę z prokuratorem, prowadzącym śledztwo w sprawie nielegalnych operacji finansowych byłego KC KPZR, Gorbaczow zeznał jako świadek, ale powszechnie wiadomo, że Wydział Ogólny byłego KC prowadził całą działalność ekonomiczną na podstawie instrukcji Biura Politycznego KC, na której widnieje podpis Gorbaczowa.

Były rzecznik prasowy prezydenta Jelcyna, Woszczanow, występując w popularnej audycji telewizyjnej "Itogi" ujawnił, że władze dysponują nazwiskami 20 osób, które z polecenia KC otworzyły konta bankowe za granicą.

Super Express

LEKTORAT JĘZYKA POLSKIEGO NA UNIwersYTECIE McMASTER w HAMILTON

APEL do Polonii kanadyjskiej z prośbą o pomoc finansową w celu utrzymania języka polskiego na Uniwersytecie McMaster.

Do chwili obecnej lektorat języka polskiego prowadzony był na podstawie corocznie odnawianej umowy, przy pomocy finansowej Funduszu Milenium i polskiego społeczeństwa. Obecnie jednak, dla zagwarantowania stabilności programu, Uniwersytet McMaster zażądał jednorazowej znacznej wpłaty pieniężnej.

Dzięki szczodrości Funduszu Milenium, polskich organizacji i osób prywatnych w ub. latach, język polski jako jedyny obok rosyjskiego, język słowiański, przetrwał i jest wykładany na poziomie uniwersyteckim już 10 lat.

Zwracamy się do całej społeczności polonijnej o bardzo poważne potraktowanie naszej prośby i wsparcie finansowe Funduszu Języka Polskiego na Uniwersytecie McMaster. Zrobmy wszystko, żeby nasza młodzież miała szansę kontynuowania i pogłębiania kultury i znajomości języka polskiego na poziomie akademickim.

Kanada jest krajem unikalnym, który rozwinął się i wyrósł na wielokulturowości. Przecież i my emigranci budowaliśmy i budujemy tę młodą Kanadę. Daliśmy i dajemy jej ambitnych, zdolnych i wykształconych ludzi, którzy niejednokrotnie zajmują odpowiednie stanowiska, przyczyniając się do rozbudowy kultury i bogactwa Kanady, a przez dobrą znajomość języka polskiego i przywiązanie do kraju swoich ojców przyczyniają się także do obrony spraw polskich.

Wychowujemy przyszłych liderów polonijnych!

Czeki proszę wystawiać na: McMaster University Polish Language Fund, a kierować na adres: Canadian Polish Congress, Hamil-

ton District, P.O.Box 47516 Centre Mall P.O., Hamilton, Ont. L8H 7S7.
Na żądanie oficjalne potwierdzenie

nie przekazu dla celów podatkowych zostanie przesłane Państwu przez Uniwersytet McMaster.

WANDA BUJALSKA
Koordynator Programu
Języka Polskiego w Hamilton
i Prezes Związku Naucz.
Polskiego w Kanadzie

CANADIAN POLISH CONGRESS KPK KONGRES POLONII KANADYJSKIEJ

P.O. Box 47516 Centre Mall P.O., Hamilton, Ont. L8H 7S7

LEKTORAT JĘZYKA POLSKIEGO
NA UNIwersYTECIE McMASTER w HAMILTON

LISTA OFIARODAWCÓW Nr. 1
od STYCZNIA 1991 do MAJA 1992

1. Mr. J. Flis	Hamilton	25.00
2. Dr. J. E. Mosakowski	Hamilton	25.00
3. Dr. J. E. Ryzek	Hamilton	200.00
4. Polish Combatants Br. 23	Hamilton	100.00
5. Mrs. W. Bujalska	Hamilton	50.00
6. Dr. & Mrs. D. Pogoda	Hamilton	100.00
7. Mrs. J. Kobolczyk	Welland	5,000.00
8. Dr. M. Kolesnikoff	Hamilton	200.00
9. St. Stanislaus Nat. Benefit Soc.	Hamilton	500.00
10. Polish Nat. Union Br. 17	Hurlington	500.00
11. Royal Can. Legion Br. 315	Hamilton	500.00
12. Adam Mickiewicz Found.	Toronto	500.00
13. Mr. & Mrs. M. Kocielecki	St. Thomas	10.00
14. Dr. G. Szezerbowski	London	150.00
15. Mr. & Mrs. K. Bodnar	Harriston	75.00
16. Mr. & Mrs. S. A. Malicki	Woodbridge	100.00
17. Mr. & Mrs. H. Brzozowski	Simcoe	100.00
18. Dr. H. M. Stroliski	Woodstock	150.00
19. Mr. S. Najka, Chrt'd. Acctnt.	Hamilton	250.00
20. Hyd-Mech. Engineering	Woodstock	1,000.00
21. Mr. Szpichek, Ellis, Skibiński & Shipton, Firma Adwokacka	Hamilton	250.00
22. Mr. & Mrs. S. Makuch	Hamilton	50.00
23. Polish Millennium	Toronto	6,500.00
24. Przelew z konta KPK Okręg Hamilton	Hamilton	1,000.00
25. Stanisław Gmoliński Foundation	Hamilton	600.00
26. Polish Alliance Br. 2	Hamilton	500.00
27. Mrs. W. Bujalska	Hamilton	50.00
28. Canadian Polish Congress Niagara District		100.00
29. Royal Canadian Legion Br. 621	Toronto	500.00
30. Dr. & Mrs. D. Pogoda	Hamilton	100.00
31. Adam Mickiewicz Found.	Toronto	1,000.00
32. St. Stanislaus Nat. Benefit Soc.	Hamilton	300.00
33. Przelew z konta KPK Okręg Hamilton	Hamilton	150.00
34. Polonia Club	Hamilton	350.00
35. Mr. Edward J. Onysek, Adwokat	Hamilton	200.00
36. Mr. Stanley Jankot, Adwokat	Hamilton	100.00
37. Mrs. Marta Zivolak-Bujalska, Adwokat	Hamilton	50.00
38. Royal Canadian Legion Br. 621	Toronto	500.00
39. Polish Millennium	Toronto	6,500.00

Suma ogólna listy Nr. 1 \$ 28,335.00

Wanda Bujalska
Koordynator

BAL Z CELEM

W sobotę, 13 CZERWCA, o godz. 8 wiecz., w sali Gen. Sikorskiego w Oshawie, odbędzie się BAL ŚRODOWISK TWÓRCZYCH z przeznaczeniem części dochodu na pomoc 6-letniemu Bartłomiejowi z Krakowa, leżonemu w Klinice w Sosnowcu. Dziecko jest chore na porażenie mózgowie.

W części artystycznej:

Teresa Klimuszko, Małgorzata Paruzel,
Bogdan Paszkiewicz, Kaja Kramarz, Michał Kuleczka.
Organizatorzy: Andrzej Bogucki i Bogumił Bednarek

Wstęp: \$10.00; \$8.00 - przedsprzedaż

INFORMACJA: 619-1504

OPTION

Wracamy do tematu inwestycji. Parę tygodni temu opisaliśmy zasady działania giełdy. Wyjaśniliśmy pojęcie akcji i obligacji. Ponieważ indywidualny inwestor ma małe szanse dokonania instytucji, które również uczestniczą w grze giełdowej, znacznie więcej czasu poświęciliśmy tzw. "Mutual Funds". Są one najbardziej odpowiednim instrumentem dla większości z nas. W ostatnim okresie parę osób zainteresowanych było "spekulacją". Poświęcimy parę następných odcinków temu tematowi.

Dzisiaj popatrzymy na "options".

Niektórzy "options" uważają za spekulacyjny raj, co oznacza, że można na nich bardzo dużo zarobić, ale też wszystkie zainwestowane pieniądze stracić.

"Options" są to prawa do kupienia i sprzedaży akcji, walut czy towarów, bez żadnych zobowiązań ze strony ich nabywcy, po określonej cenie aż do wyznaczonego terminu w przyszłości. Poniższe terminy wymagają wyjaśnienia.

"Option contract" - kontrakt opcyjny dotyczy zawsze 100 akcji.

"The Exercise Price" lub "Striking Price" - cena bazowa jest ceną po której kontrakt może być zrealizowany, czyli akcje mogą być kupione lub sprzedane.

"The Expiration Date" - data wygaśnięcia lub dojrzenia jest dniem kiedy kontrakt dojrzenia, czyli ostatnim dniem, kiedy możemy dokonać kupna lub sprzedaży objętych kontraktem akcji.

Wyróżniamy dwa podstawowe typy opcji, tzw. "calls", czyli opcje kupna i "puts", czyli opcje sprzedaży.

Nabywca opcji kupna uzyskuje

prawo zakupu określonej ilości, np. akcji po określonej cenie w określonym terminie. Sprzedający opcje kupna zobowiązany jest natomiast do dostarczenia owych akcji na żądanie nabywcy zgodnie z warunkami kontraktu.

Z kolei, nabywca opcji sprzedaży uzyskuje prawo do sprzedaży określonej ilości akcji po określonej cenie w określonym terminie. Sprzedający opcje sprzedaży jest w tym przypadku zobowiązany do nabycia akcji na żądanie nabywcy opcji wg wcześniej określonych warunków.

Zarówno w przypadku opcji kupna, jak i opcji sprzedaży jedynie nabywca (holder) jest stroną aktywną w kontrakcie. Daty dojrzenia opcji są stałe:

- styczeń, kwiecień, lipiec, październik
- luty, maj, sierpień, listopad
- marzec, czerwiec, wrzesień, grudzień.

Każda opcja trwa przez jeden cykl i najdłuższy termin dojrzenia wynosi 9 miesięcy. Kontrakty na opcje wystawiane są przez inwestorów i to odróżnia je od akcji czy obligacji, które wypuszczane są przez korporacje. Tzw. "Clearing Corporation" odpowiedzialne są za obrót "opcjami". Opcje są płynne i łatwo się je sprzedaje. Ich wartość określa się jako "premium" i odzwierciedla ona różnicę pomiędzy rynkową ceną akcji a ceną tych akcji w kontrakcie opcyjnym, tzw. "Strike Price" plus tzw. "Time Value", który jest proporcjonalny do długości trwania opcji.

Jak w praktyce wygląda kalkulacja transakcji zakupu "opcji" obrazuje poniższy przykład.

W maju zawarty zostaje kontrakt opcyjny z lipcowym terminem dojrzenia dający nabywcy opcji prawo zakupu 100 akcji spółki "ABC". Kurs akcji na rynku wynosi \$58, natomiast cena bazowa kształtuje się na poziomie \$60. Premia określająca cenę opcji wynosi \$3 i reprezentuje ona "time value". Inwestor, który nabył kontrakt nie może go dzisiaj realizować, ponieważ za każdą akcję płacić by musiał \$60, a może ją kupić za \$58 na giełdzie, płacąc \$300 za kontrakt (\$3 x 100), wierzy, że akcje będą droższe i do lipca przekroczą cenę \$60.

Jeżeli w lipcu kurs akcji wzrośnie do \$70 to nabywca wykorzysta opcje zarabiając brutto na jednym kontrakcie \$1000. Na wroście akcji o 17% z \$58 do \$70 zarobił 333% (\$100/\$300). Gdy kurs wzrośnie tylko do \$61 opcja zostanie również wykorzystana, chociaż transakcja przyniesie nabywcy stratę w wysokości \$200. Maksymalną stratą osoby nabywającej jest suma, którą zapłaciła za kontrakt, czyli \$300. Sprzedawca opcji ryzykuje więcej. Jeżeli posiada akcje, na które sprzedał kontrakt opcyjny kupna po \$60 to w czasie gdy cena na giełdzie wynosi \$70 traci faktycznie \$700. \$1000 straty pomniejszone jest o wpływ ze sprzedaży kontraktu opcyjnego (\$300).

Również w maju zawarty zostaje kontrakt opcyjny z lipcowym terminem "dojrzenia" dający nabywcy opcje prawa sprzedaży akcji spółki "XYZ". Aktualna cena akcji na rynku wynosi \$38. Nabywca opcji "put" uiszcza zarazem premię wynoszącą \$2 za każdą akcję. Jeżeli w lipcu kurs akcji wzrośnie do \$45 to nabywca opcji jej nie zrealizuje.

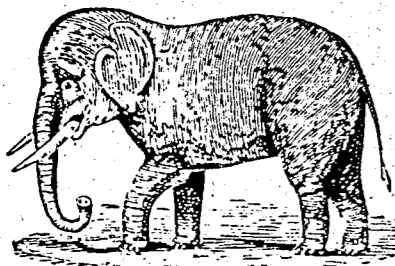

Transakcja opcyjna przyniesie mu stratę w wysokości \$2 na akcję (\$200 na kontrakcie). Posiadane akcje może on sprzedać na rynku po korzystnych cenach.

Gdy kurs akcji obniży się do poziomu \$34 opcja zostanie zrealizowana, jednak efektem transakcji będzie strata w wysokości \$1 na każdej akcji. Przy spadku kursu akcji do \$30 nabywca opcji sprzedaży zadecyduje o jej wykonaniu zarabiając brutto \$3. Odmiennie kształtuje się zysk i strata sprzedającego opcje sprzedaży. Przy kursie akcji \$45 papiery nie zostaną dostarczone przez nabywcę, w związku z tym sprzedawca opcji otrzyma premię \$2 za akcję. Przy spadku kursu akcji do \$34 nastąpi wykorzystanie opcji, co przyniesie zysk sprzedającemu w wysokości \$1. Gdy kurs akcji osiągnie poziom \$30 opcja sprzedaży spowoduje stratę dla sprzedającego w wysokości \$3 na każdej akcji. Potwierdza to wcześniejszą uwagę, że nabywca opcji niezależnie od jej typu nie może stracić więcej niż wynosi wartość premii, a jego zarobek jest nieograniczony, natomiast sprzedawca opcji zarobić może najwyżej tyle, ile wynosi premia, a jego strata jest nieograniczona. Sprzedając opcje i widząc, że sytuacja nie rozwija się po naszej myśli możemy zamknąć naszą pozycję kupując identyczną opcję jak sprzedaliśmy.

Wejście na rynek opcji oznacza duże ryzyko i logika nakazuje, aby nie więcej niż 10% kapitału inwestycyjnego tam się znalazło.

**RYSZARD BIERYŁO
MAREK KAWKA**

RYSZARD BIERYŁO MAREK KAWKA
UNIVERSE FINANCIAL

• PODATKI • MUTUAL FUNDS • RRSP
• UBEZPIECZENIA • SCHOLARSHIPS

- współpracujemy z wieloma instytucjami finansowymi;
- nieustannie poszukujemy wartościowych produktów i nowych strategii inwestycyjnych;
- tylko te, które spełniają nasze wysokie wymagania uznajemy za godne polecenia naszym Klientom.

PROFESJONALNA PORADA NIE KOSZTUJE, A POMOŻE CI ZAOSZCZĘDZIĆ TYSIĄCE !!!

TEL. 891 - 7710 Fax 891 - 7711

Osoby posiadające licencję "Mutual Funds" lub "Life Insurance" oraz osoby z wykształceniem ekonomicznym, zainteresowane karierą doradcy finansowego, proszone są o osobisty lub telefoniczny kontakt.

*Nasz adres: 150 Lakeshore Rd. West, Mississauga, Ont. L5H 3R2
Tel. 891-7710, Fax 891-7711*

Na zaproszenie tygodnika "GŁOS POLSKI" i ZNPwK
gościł będzie w Kanadzie po raz pierwszy

ks. prof. dr
Józef Tischner

Jeden z najwybitniejszych filozofów-fenomenologów współczesności. Wykładowca uniwersytetów w Krakowie, Wiedniu, Louvain, Fryburgu. Twórca "Etyki Solidarności". Dyrektor Instytutu Nauki o Człowieku Uniwersytetu Wiedeńskiego. "Myślenie z wnętrza metafory" - to styl uprawiania filozofii przez ks. prof. Tischnera. Jego homilie w kościele św. Anny w Krakowie zawsze gromadzą tłumy słuchaczy niezależnie od wieku czy wykształcenia, gdyż są okazją do wzbogacenia osobowości.

Przyjdź koniecznie na spotkanie z wielkim filozofem i znakomitym rozmówcą

Oto miejsca i terminy spotkań

TORONTO
20 czerwca (sobota), godz. 8 P.M. - sala parafii św. Kazimierza (po wiecz. Mszy)
2 lipca (czwartek), godz. 8 P.M. - dom SPK (206 Beverly St.)

MISSISSAUGA
21 czerwca (niedziela), godz. 8 P.M. - sala parafii św. M.M. Kolbe

OSI AWA
14 czerwca (niedziela), godz. 7 P.M. - sala parafii św. Jadwigi

BURLINGTON
3 lipca (piątek), godz. 7.30 P.M. - Dom Polski ZNPwK (2316 Fairview St.)

MONTREAL
13 czerwca (sobota), godz. 6.30 P.M. - Konsulat Generalny RP

OTTAWA
18 czerwca (czwartek), godz. 7.30 P.M. - St. Paul University (223 Main St.), s. 1124

ANGIELSKI DLA AMBITNYCH

STRUCTURE AND WRITTEN EXPRESSION

Zdanie złożone składa się ze zdania głównego i co najmniej jednego zdania podrzędnego. Zdania podrzędne zaczynają się od:

1) zaimka: *who, whom, whose, that, which, where, when* (występują wtedy tuż po rzeczowniku, lub zaimku, który określają).

Lemons, which are the best source of vitamin C, are cheaper than cold medicines.

2) Spójnika: np.: *because, although, if, while, than* etc. (najczęściej występują na początku lub końcu zdania)

If you ride a bicycle a lot, you will develop leg muscles.

3) *That* lub wyrazu pytającego: *why, what, how, where* (funkcjonują w zdaniu jako podmiot lub dopełnienie) *How he got rich is everybody's secret.* Zdania podrzędne nie mogą funkcjonować jako zdania samodzielne, podczas gdy zdania główne - mogą. N.p.:
Zdanie główne: *he came*
Zdanie podrzędne: *when he came.*

Ćwiczenie I

Zdania główne proszę oznaczyć przez M (main), podrzędne - przez S (subordinate):

- there is evidence
- early records have been lost
- that the clauses were immorial
- which marked the beginning
- he was equally skilled in tragedy, comedy, and farce
- as the disease progresses
- who adopted foreign literary forms to English
- the molecules are widely dispersed
- when two gases are mixed
- this relationship is known as Dalton's theory.

Nie mylmy zdania podrzędnego z wyrażeniem. Zdanie podrzędne zawsze zawiera podmiot i czasownik w formie odpowiedniej do podmiotu i całego zdania złożonego.

Ćwiczenie II

Zdania podrzędne oznaczcie przez S (subordinate), wyrażenie - przez P (phrase):

- according to popular legend
- although only one person disobeyed
- born in New York City
- primarily engaged in research in philosophy
- if methods of proof are required
- to prove the self-consistency of the system
- who had long mined the metal
- as gold mining developed
- when large reserves of uranium were discovered
- in his effort to take the Scottish throne

Ćwiczenie III

- after the Christianization of England was completed
- from the beginning of the Renaissance
- little is known of the pre-Celtic periods
- the Roman conquest left many traces
- such changes
- by terms of the act
- which became the basis of public education in England
- before they were developed throughout England
- it involved fewer innovations
- at their own discretion
- throughout most of the period since World War II
- that were supported by both business and the trade unions
- compared with most other major countries
- much land is not arable
- domestic food production rose dramatically.

Ćwiczenie IV

W poniższych zdaniach część każdego z nich jest podkreślona. Zdecydujcie czy jest to zdanie główne (M), podrzędne (S), czy wyrażenie (P).
1. Interjections, which in their primitive forms were merely reflex emotive vocal actions, bear no direct relation to the other parts of speech.

2. One of the chief means of eliminating the need for such changes in

form is the complete abolition of grammatical gender in English.

3. Except for an extremely limited number of irregular verbs, the conjugation of English verbs involves relatively few changes in form.

4. During the early Middle Ages, Latin grammar was almost the only subject taught in the monastic schools, the principal European educational institutions of that time.

5. As universities and colleges developed and education became more secular, the Latin grammar school became a college-preparatory institution.

6. Gradually the study of grammar, viewed as one the seven liberal arts, came to include all subjects relating to written language, such as style.

7. In spelling, however, English remains the most difficult of the leading languages of the West.

8. In the election of 1868 the Republican Party, believing that he could be converted to a less favourable attitude toward the South, nominated him for the Presidency.

9. Despite his lack of firm political convictions, Grant accepted the nomination.

10. In a single night an adult starfish of this species can ruin a coral head that may have taken 50 years to grow.

Klucz

Ćwiczenie I
1M, 2M, 3S, 4S, 5M, 6S, 7S, 8M, 9S, 10M

Ćwiczenie II
1P, 2S, 3P, 4P, 5S, 6P, 7S, 8S, 9S, 10P

Ćwiczenie III
1S, 2P, 3M, 4M, 5P, 6P, 7S, 8S, 9M, 10P, 11P, 12S, 13P, 14M, 15M

Ćwiczenie IV
1S, 2P, 3M, 4M, 5S, 6P, 7P, 8S, 9M, 10M

Opr.
DANUTA KUKULKA

Po okresie dominacji Neo-Ekspresjonizmu w pierwszej połowie lat 80, druga część dekady i początek lat 90 stoi pod znakiem pogłębiającego się pluralizmu estetycznego w sztuce. Uderzającą jest zwłaszcza brak wiodącego kierunku czy tendencji. A do powstających i zamierających jak sezonowe mody nowych orientacji, tak jak dawniej, dodawany jest przedrostek "najnowszy". Równocześnie artyści bez najmniejszego skrupowania penetrują i cytują sztukę wszystkich okresów i stylowych odmian i odcieni.

Przedmiotem nowej fascynacji historią sztuki jest również ciągle nam bliska czasowo sztuka awangardowa, np. malarstwo abstrakcyjne (Neo-Geo), minimal art i sztuka konceptualna (Neo-Konceptualizm).

W tej nowej estetycznej wieży Babel prawdziwy renesans przeżywa, często dzisiaj stosowane medium - instalacja w jednoprzestrzennym pomieszczeniu. W swej genezie wywodzi się ona z podjętych przez awangardę początku wieku (Dada, Konstruktoryzm i Surrealizm) poszukiwań nowej formuły dzieła sztuki w relacji do technologii i przekształcanego przez nią gwałtownie otoczenia. Rozwinięte tych idei wyraźnie widać w ogromnie popularnym w latach 60 i 70 environment.

W najnowszym wydaniu instalacja wydaje się być próbą zaaranżowania zdekomponowanego dzieła sztuki w rodzaj nowego Gesamtkunstwerk, który łączyłby w sobie wszystkie dziedziny artystycznej działalności: architekturę, rzeźbę, malarstwo, itp.

Z podobnymi założeniami można było się spotkać w urzędzeniu wystawy malarstwa, rysunków i instalacji Renaty Jarodźki, absolwentki Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych we Wrocławiu; miała ona miejsce w "Lucky Star Art Gallery" przy 3053 Lake Shore Blvd. W. w dniach od 25 kwietnia do 8 maja.

Na tle krótszej, przeciwległej ściany, zamontowana została instalacja

"AD MEMORIAM"

"Killed in Croatia - in memory of Peter Bryski". Zestawiona była z dwóch analogicznych pionowych struktur, do wykonania których użyto fragmentów stalowych sztywów wentylacyjnych. Umieszczone na niskiej podstawie zmuszały - jak w przypadku nagrobka - do nachylenia się. Tylko zniżając się można było dostrzec wsuniętą za kratkę fotografię młodego fotoreportera Piotra Bryskiego z Toronto, który tragicznie zginął w tym roku w Chorwacji. Dramaturgię tego miejsca - epitafium potęgowały czerwone ślady po zamasytanych uderzeniach pędzla; uwolnione stróżki purpurowej farby zastygły na tle głębokiej czerni asfaltu, który pokrywa czołowe blachy.

Blacha, i to najróżniejszych rodzajów: stalowa, ocynkowana, aluminiowa itp., jest ulubionym tworzywem Renaty Jarodźki. W pracy zatytułowanej "She" drewnianą strukturę blejtramu pokrywa geometryczna kompozycja składająca się z różnych rozmiarów i nieregularnie rozłożonych prostokątnych arkuszy blach. W części środkowej kompozycji tworzą one rodzaj połyskującego zawlirowania światła, które wydaje się poruszać poprzecznie nałożoną blachę o kształcie wydłużonego prostokąta aż poza lewą krawędź obrazu.

Prostokąt ten pokrywa warstwa asfaltu, spod którego prześwitują postrzępione kawałki lśniącego tła.

Łącząc się z podobną formą - ułożoną prostopadle po lewej stronie - wydaje się jako całość stanowić rodzaj metaforycznie przedstawionej kobiety, która z ogromną energią ściera się z ograniczającym ją otoczeniem. Charakter samej powierzchni wywołuje silne reminiscencje ze średnio-wiecznymi i renesansowymi ołtarzami pobłyskującymi złotem ażurowo wytłoczonego tła.

Fakturalne bogactwo powierzchni i właściwe assemblage i płaskorzeźbienie efekty plastyczne przyciągają szczególną uwagę w pracy "Chicago". Obok blach o wy-

polerowanych, pokrytych asfaltem czy o porzewiałych powierzchniach, występuje sporych rozmiarów czworokątny fragment betonu osłonięty od czoła metalową siatką. W tej różnorodności użytych materiałów odbija się fascynacja Renaty Jarodźki podróżami i jej refleksje na temat pejzaży amerykańskich miast. W pewnym sensie stanowi to przedłużenie pomysłu zaprezentowanego w czasie pokazu "Chicago-New York-New Orleans", który odbył się w 1991 roku w pracowni artystki.

Dla określenia tak nietradycyjnych środków artystycznego przekazu, jak omówione prace "She" i "Chicago" można za Renatą Jarodźki używać tradycyjnej nazwy - obraz. Ale należy mieć na uwadze fakt, że przez swój prawie rzeźbiarski charakter odbiegają one znacznie od konwencjonalnego, dwuwymiarowego obrazu.

Wykraczanie poza płaskość i mimetyczność tradycyjnej powierzchni obrazu (przez m.in. wprowadzanie fragmentów realnych przedmiotów) zapoczątkowane zostało w kubistycznych i dadaistycznych collages. Rygorystycznie strukturalny kłunek nadal tym poszukiwaniem konstruktywistów. Wspomnieć w tym kontekście trzeba o "architektonicznych obrazach" Lubow Popowej czy najróżniejszych strukturalistycznych i modelowych reliefach. Eksperymentowanie z realnością

trzeciego wymiaru i nowymi materiałami odżyło z niezwykłą siłą w Pop art w postaci chociażby tzw. "combine paintings" Roberta Rauschenberga, "Shaped canvas" Davida Hockney'a, czy popularnych wówczas assemblages.

We wspomnianych pracach Renata Jarodźki posuwa się jeszcze dalej w przywłaszczaniu rzeczowości. Łączy przy tym w oryginalny sposób konstrukcyjne elementy estetyki minimal art i abstrakcji geometrycznej, z ograniczonymi do efektów kaligraficznych i graffiti wpływami malarstwa Neo-Ekspresjonizmu (A.R.Penck, Jean-Michel Basquiat).

Te ostatnie wpływy uderzają w pokazanych na wystawie tradycyjnych mediach, w rysunkach i jednym dużego formatu obrazie na płótnie w technice akrylowej, "Camouflage" - abstrakcyjnej kompozycji w typie kaligrafii, utrzymanej w monochromatycznej tonacji czerni i bielei. I w tych pracach, zasugerowany w dramatycznie prostych, kadłubowatych formach, powraca temat kobiety - oczywiste signum temporis.

GRZEGORZ BUJEK

KATEDRA HISTORII POLSKI NA UNIwersytecie TORONTOŃSKIM LISTA OFIARODAWCÓW Nr. 27: GRUDZIEŃ 1991 (DARY I ZOBOWIĄZANIA)

Agopsowicz, Daniela, Quebec	25	Marcinkowski, Mr & Mrs, Ottawa	25
Bak, Anthony, Brampton	100	Michaliszyn, Kazimierz, Montreal	20
Bianek, Mr & Mrs, Kingston	100	Millisiewicz, Janina (2 raz)	100
Bielawski, Dr. Joseph	1,000	Minkowski, Michael, Ottawa	100
Bielska, Anna	300	Neczkar, Edward (2 raz)	40
Bohdanowicz, John A	10	Nowakowski Mr & Mrs,	
Bukowski, T., Va., U.S.A.	45	Inglewood, Ont.	250
Chobrzyński, Mr & Mrs	100	Opaliński, Stefan	20
Chorążyczewski, Wiesław	40	Ostrowski, Margaret, Vancouver	50
Cichocki, Dr. Władysław	500	Pietrzak, Irena	50
Cieślak, Zenon, Winnipeg	30	Piotrkowicz, Henryk, Winnipeg	20
Cieszewski Mr & Mrs O. Kingston	50	Piskor George, North Gower	100
Czarnecki, J., Kingston	50	Poznańska, Maria	100
Dąbrowski, Marek, Newmarket	100	Preobrażeński, Roman	200
Dąbrowski, Zbigniew	50	Przybyło, Mr & Mrs M.O.	20
Dempniak, J.	25	Pustkowski, Anthony	70
Dick, Barbara	95	Rajczak, Dr. E., Hamilton	300
Domański, W., Montreal	40	Ranosz, Mr & Mrs, Georgetown	200
Dubicki, Paweł	100	Reynert, Konstanty, Ottawa (2 raz)	50
Dworak, Joseph Ltd.	1,000	Robaczewski, W., Halifax	100
Dybczak, Dr. Z, Alabama, USA	1,000	Royal Canadian Legion,	
Fulmyk, L. Winnipeg	100	Branch 261 (7 raz)	1,000
Gaworecki, Józef	25	Rusak, Stephen	100
Gazda, Anton (2 raz)	100	Rybczyński, Mr & Mrs S.V.	100
Gębka, Sylwester	100	Sill Aluminum Ltd.	100
Głogowski, Mary Anne	25	Skalska, Dr. Anna	300
Gniadek, Irena (2 raz)	150	Skrzydło Warszawa, RCAF 430,	
Gorzyńska Janina, Pt. McNicoll	100	Toronto (2 raz)	2,500
Grabowski, Joanna	100	Smialek, Dr. J., Maryland, USA	100
Gregory, Wanda	150	Smialek, Ralph	50
Grotek, Mr & Mrs S.W.	100	Solarski, Joanne	150
Holmes, Steven	25	Stow. Kombatantów,	
Horawski, J.	20	# 15, Peterborough	100
Horawski, Z.	20	Suwała, Alicja, Long Sault, Ont.	50
Jabłoński, Tomasz	250	Szmięcki, Janusz	100
Jakubczyk, Leszek	30	Szubert, Karol	50
Janik, Zbigniew	50	Tarnowska, Janina	35
Kabzińska, Aleksandra	20	Teichman, Władysław	100
Kalinowski, Dr. R. Los Angeles	1,134	Ubanowicz, Christine, Oshawa	25
Kamiński, Dr. M.A. (2 raz)	50	Walkowiak, Dr. Marzena	10
Kamiński, John, Tiverton, Ont.	100	Wanek, J.	50
Karwowski, Mr & Mrs K.S.	200	Węgiński, Mark (2 raz)	100
Kongres, Komisja		Wejtko, Jan (2 raz)	100
Opieki Społecznej	100	Wiacek, Theodore, Biantford	100
Kowalska, Monika, Winnipeg	25	Wieczorek, Genowefa	1,000
Królikowski, Mr & Mrs	40	Witkowski, Edward, Que. (2 raz)	30
Krzysz, John W. (2 raz)	50	Wójcik, Henryk	30
Kular, Mr & Mrs	100	Wolak, Sr. Theresa	100
Lapińska, Ryszarda	100	Wolski, Eugene	50
Laskowski, Mr & Mrs	100	Wydra, S.	25
Lazarski, Marek	10	Zablocka, Eugenia	50
Lubiński, Robert	350	Zalutyska, Wanda	1,000
SUMA TEJ LISTY		\$17,854	
Suma list poprzednich		\$422,596	
SUMA OGÓLNA		\$440,450	
Pozostało do zebrania		\$309,550	

Wszystkim ofiarodawcom serdeczne "Bóg Zapłać". Dalsze ofiary prosimy przesyłać do biura Kongresu, Canadian Polish Congress, 288 Roncesvalles Ave., Toronto M6R 2M4, lub składać w Credit Union Parafii Św. Stanisława i Św. Kazimierza na konto 42261. Czeka prosimy wystawiać na Polish History Professorship. Wszyscy ofiarodawcy dostaną kwity na podatek dochodowy

ECHO

33

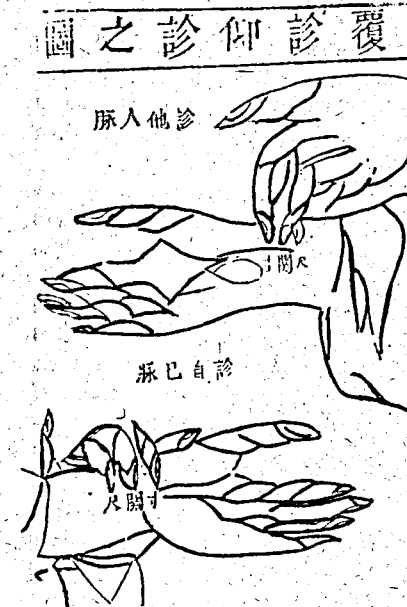
AKUPUNKTURA - POCZĄTEK I KONIEC

Sztuka akupunktury może być określona i opisana na różne sposoby, gdyż jest to wiedza początku i końca. Akupunkturzysta, który może odczuć, zrozumieć początek i koniec, YIN i YANG, funkcje pięciu głównych narządów, może być uznany za tego, który dobrze wybrał swój zawód. Aby dotrzeć do przyczyn powstawania chorób, musimy poznać diagnozowanie za pomocą badania i rozpoznawania tętna. Trzeba zapomnieć o tym, że grało się na gitarze, czy wykonywało się ciężką pracę fizyczną. Nauka i ćwiczenia rozpoznawania tętna trwa około 10 lat. W Indiach, Tybecie, Chinach i Japonii wykorzystuje się metodę diagnozowania na podstawie tętna i zajmuje ono bardzo poczesne miejsce wśród metod badania. Nawet nieznanostwo języka pacjenta, niemożność porozumienia się z nim nie przeszkadza w postawieniu bardzo głębokiego rozpoznania.

Istnieją różne przekazy jak badać tętno i różne szkoły czasami są sobie przeciwstawne. Jednak podstawy są wszędzie jednakowe.

Puls bada się na tętnicy promiennej lewej i prawej ręki. Tętno badamy trzema palcami: wskazującym, środkowym i serdecznym. Wielki mistrz Wong - znawca akupunktury, żyjący 3000 lat przed Chrystusem, podaje kilka wskazówek jak przeprowadzać badanie tętna. Otóż najlepszą porą na badanie jest ranek, tuż po wschodzie słońca. Nigdy nie powinno badać się tętna wieczorem, ponieważ tętno może być dotknięte fizycznymi działaniami zaistniałymi w ciągu dnia: praca, jedzenie, leki. Przed badaniami tętna pacjent nie powinien jeść słodczy

ani pić kawy, ponieważ może to zniekształcić wynik badania.

Rytm jednego oddechu jest pierwszą wskazówką. Na jeden cykl odde-

chu powinno przypadać pięć uderzeń tętna (wdech, wydech). Jeśli częstość uderzeń tętna jest większa niż pięć, to znaczy, że organizm posiada objawy YANG, jeśli jest mniejsza niż pięć na jeden cykl oddechu, to znak, że posiada on objawy YIN.

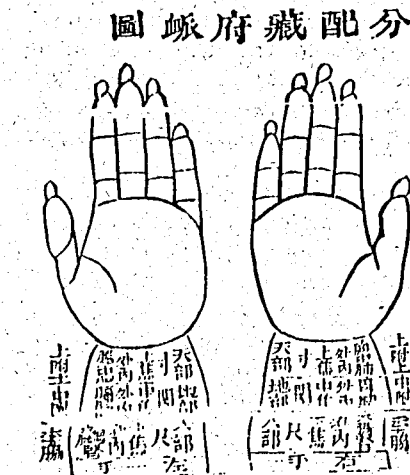
Pięćdziesiąt uderzeń tętna - jest to czas potrzebny na przebycie przez energię Yong-Chi kanałów energetycznych. Dlatego badanie tętna trwa około 5 minut, czasami dłużej.

Tętno musi posiadać jakość odpowiadającą porze roku, w której jest badane. Bardzo delikatne naciśnięcie tętna daje odczucia YANG, głębokie i mocne naciśnięcie daje odczucia YIN.

Za pomocą trzech palców odbierając z każdego palca odczucia dwóch organów (narządów) można ich zbadać 12. 6 na lewej, 6 na prawej ręce. Najlepszą pozycją pacjenta, w której bada się tętno, to pozycja leżąca, ponieważ krążąca krew jest prawie na tym samym poziomie. Druga pozycja to pozycja siedząca. Ciało powinno być wyprostowane. Ręce badanego należy oprzeć na poduszkę tak, aby ręka z nadgarstkiem i przedramieniem tworzyła jedną linię. Zawsze używa się do badania ręki przeciwnej w stosunku do ręki badanej. Palce powinny być ułożone bardzo delikatnie nad tętnicą, plas-

LEWA REKA BADANEGO		PRAWA REKA BADANEGO	
YANG (lekki ucisk)	YIN (mocny ucisk)	YANG (lekki ucisk)	YIN (mocny ucisk)
JELITO CIENKIE → 1	SERCE ← 1	PLUCA → 1	JELITO GRUBE ← 1
PECHERZ ZOLCIOWY → 2	WATROBA ← 2	SLEDZIONA TRZUSTKA → 2	ZOLADEK ← 2
PECHERZ MOCZOWY → 3	NERKI ← 3	KRAZENIE KRWI OSIERDZIE → 3	POTROJNY OGRZEWACZ ← 3

ko i stycznie do niej. Mistrzowie sztuki diagnozowania potrafią rozpoznać 28 do 36 rodzajów tętna.

Sztuka diagnozowania jest początkiem i końcem, ponieważ tylko właściwa diagnoza pozwala na szybkie i skuteczne leczenie. Może to być leczenie ziołami, odpowiednim żywieniem, czy też akupunkturą. Niewłaściwa diagnoza może spowodować wręcz tragiczne skutki. Nawet niewinny masaż szlatsu może doprowadzić do pogorszenia stanu pacjenta.

B. RZEPECKI

bioenergoterapia
BOGUSŁAW
RZEPECKI
radiestezja
(416) 633-4469
Dowsing —
Therapeutic touch

FUNDACJA JANA PAWŁA II

W dniu 19 lutego br., z upoważnienia bpa Szczepana Wesołego, zwołałem zebranie informacyjno-organizacyjne w sprawie Fundacji Jana Pawła II. Zebranie to niestety nie doszło do skutku ze względu na moją chorobę.

Obecnie ponawiam mój wysiłek i ponownie zwołuję zebranie informacyjno-organizacyjne w sprawie tejże Fundacji.

Na powyższe zebranie zapraszam serdecznie Panów Prezesów i Panie Przeszki organizacji polonijnych, również weterańskich, jak i osoby zainteresowane Fundacją Jana Pawła II.

Na zebraniu naświetlę sprawę Fundacji, jak również wybierzemy Zarząd Koła Fundacji na terenie Toronto.

Zebranie odbędzie się w środę dnia 24 czerwca br. o godz. 19:30 (7:30), na pierwszym piętrze domu Organizacji Polskich Weteranów 2-go Korpusu, 2038 Dundas St. West.

Na zakończenie zebrania: kawa i ciasta - płatne.

ZBIGNIEW J. GIERA
z upoważnienia
bpa Szczepana Wesołego

POD PATRONATEM
JEGO EMINENCJI
KARDYNAŁA MONTREALU

PRO JUSTITIA

Słusznym jest nieść pomoc naszym bliskim i narodowi polskiemu. Ale po prostu jako ludzie i w dodatku chrześcijanie, nie możemy zapominać o tych, którzy są w stokroć gorszej sytuacji niż nasi rodacy w Polsce, bo giną z nędzy, z wojen i z klęsk, które nas dotąd, na szczęście, nie dotykają.

Wszystkim pomóc nie możemy, ale choć niektórych możemy poratować przez Ojca św. On bowiem sam decyduje komu, gdzie, kiedy i w jaki

sposób przekazać pomoc, którą umożliwiają mu dary otrzymane od Pro Justitia (czyli "Dla sprawiedliwości").

Każdy nasz czek na tysiąc dolarów jest mu wręczany wraz z listą darów, przez arcybiskupa, który potwierdza go z podziękowaniem i błogosławieństwem Jana Pawła II. Ofiarodawcy zaś widzą, z przesłanej im potem kopii tej listy, że żaden cent z ich daniny nie poszedł na administrację.

Dar na Pro Justitia: to dowód solidarności z najbardziej potrzebującymi, a zarazem i papieżem, który oprócz naszych modlitw, powinien mieć możliwość poparcia czynem, głoszonej przez siebie "Dobrej Nowiny" o miłości Boga i bliźniego. Któż ma go poprzeć jeśli nie zrobimy tego my, jego rodacy?

Za każdą ofiarę składamy najserdeczniejsze "Bóg zapłać!"

PRO JUSTITIA
(A. Porazy)

5242 Globert, Montreal, P.Q.
H3W 2E7
TEL. (514) 482-2796

P.S. Gorąco upraszamy o dołączenie kopii tego apelu do swych listów do krewnych i przyjaciół. Piękniej też niż kwiatami, można uczcić pamięć zmarłych, czy jakiegoś święto rodzinne, ofiarą na Pro Justitia.

Spozo Kanady prosimy o przekazy bankowe wyłącznie w dolarach kanadyjskich lub amerykańskich.

EC NAJSTARSZE
POLONIJNE
BIURO POMOCY
IMIGRACYJNEJ
LECH W. PRUSINSKI
Magister praw.
Długoletni kierownik Biura Pomocy Imigrantom
Załatwianie stałego pobytu, wiz turystycznych, eponsorowanie, imigracja do U.S.A., wypełnianie formularzy imigracyjnych, indywidualny serwis
Bezpłatne porady we wtorki 12⁰⁰ - 19⁰⁰
Prosimy o telefoniczne uszalenie wizyt.
194 Garden Avenue, Toronto, Ont. M6R 1H7
Tel. (416) 588-1659

Szanowna Pani Redaktor,

Plszę ten list w związku z artykułem "Zmiana Wnlety" p. Krzysztofa Ostrowskiego, jaki ukazał się w Nr 232 ECHA z dnia 28 maja 1992. W artykule tym p. Ostrowski w sposób jednoznaczny lansuje koncepcję, iż Związek Narodowy Polski w Kanadzie (ZNPwK) jest organizacją "endecką", a przynajmniej ma taki rodowód. Szczególnie charakterystyczne jest stwierdzenie p. Ostrowskiego (cytuje): "a zwłaszcza dla każdego endecka ze Związku Narodowego Polskiego". Otóż p. Ostrowski nie był i nie jest organizacją endecką i przypisywanie "endeckości" Związkowi jest czystym wymysłem p. Ostrowskiego. Osobiście nigdy nie byłem endeckiem i nawet czuję się urażony jeśli ktoś by mnie tak nazwał. Pan Ostrowski jest być może specjalistą od historii tajnych stowarzyszeń, ale ma klepskie wiadomości historyczne jeśli chodzi o stowarzyszenia jawne, zakładane przez Polonię w latach przed II wojną światową.

Zgodnie z prawdą historyczną ZNPwK powstał jako organizacja przeciwstawiająca się wpływom komunistycznym w środowisku polonijnym, które pojawiły się w latach 30. Pierwszy program ZNPwK był oparty na ideologii Marszałka Józefa Piłsudskiego, którego nikt o zdrowych zmysłach nie mógł posądzić o ciągoty endeckie. Gmina i ZNPwK w Toronto, nosi do dziś dumnie nazwę im. Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego. Należy jednak podkreślić, że sprawy tej czy innej ideologii, oprócz wyraźnego odcięcia się od ideologii komunistycznej, nie były w Związku wysuwane na plan pierwszy i w takim też duchu została opracowana Konstytucja ZNPwK. Historycznie, Związek Narodowy Polski powstał z Polish Veterans' Mutual Benefit Society, które zmieniło nazwę na Polish National Union of Canada Mutual Benefit Society, co zostało zatwierdzone przez władze prowincji Ontario w dn. 2 kwietnia 1938 r. A zatem ZNPwK oprócz prowadzenia działalności czysto organi-

zacyjnej w Polonii, posiada także uprawnienia firmy ubezpieczeniowej, co wyraża się faktem, iż w obecnym czasie jesteśmy kontrolowani przez Ontario Insurance Commission. Tyle gwoli wyjaśnienia historycznych.

Na zakończenie chciałbym dodać, że wbrew opinii p. Ostrowskiego "Głos Polski" nie upada, a wręcz przeciwnie, ma się znakomicie i rozwija się jak nigdy dotychczas. Nota bene, hasło "Bóg, Honor i Ojczyzna" w wntecie "Głosu Polskiego" pojawiło się jakieś półtora roku temu, za "rzędów" obecnego redaktora naczelnego p. W. Maglery. Znów p. Ostrowski trafił jak kula w plot. Życzylbym też sobie, aby Pani Redaktor, której inteligencję znam i szanuję, była w przyszłości bardziej krytyczna w doborze autorów artykułów drukowanych w ECHU. Przynajmniej powinna Pani krytycznie oceniać zawartość artykułów, które mogą być potencjalnie obraźliwe dla organizacji polonijnych lub osób prywatnych, co może wynikać z braku wiedzy ich autorów o przedmiocie sprawy.

Mam nadzieję, że mój list ukaże się w Pani poczytnym tygodniku.

Z poważaniem
DR. ROBERT A. VARIN
PREZES ZG ZNPwK

Szanowna Redakcjo,

Prasa różni się tym od wędlinarskiego sklepu, że ten drugi nie może wystawić na sprzedaż cuchnącego towaru, bo to jest prawnie zabronione. Prasa nie posiada tego "handicapu" więc znajdują się tacy, którzy z tego korzystają i starają się coś przemycić.

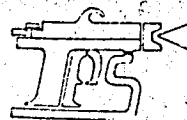
Chodzi mi konkretnie o nie trzymający się kupy komentarz w ECHU Nr 232 co do mojego artykułu w "Głosie Polskim" Nr 21 pt. "Polski antysemityzm". Autor najwidoczniej nie zrozumiał prostego tekstu, co jest jego prawem. Drugą alternatywą jest, że świadomie, z kompletnym brakiem szacunku dla inteligencji Czytelnika, daje mi on lekcję pogładową jak się łowi ryby w mętnej wodzie.

Przepraszam za ostrość wypowiedzi, ale taki już jest mój styl. Uważam, że polemika jest jak szermierka: na całego, lub wcale nie. - Nieprawdaż?

Z poważaniem
W. MARKIEWICZ

THE PAINT SHOPPE SERVICES

TED BANFIELD

Zdejmowanie starej farby, malowanie łodzi, ciężarówek i urządzeń farbami i emaliami w znakomitym gatunku, specjalne zamówienia

6198 Netherhart Road, Unit 2
Mississauga, Ontario L5T 2G7
TEL.: (416) 670-5820 Fax: (416) 670-5821

MIECZYSLAW SANGOWICZ

Środowisko polskie Montrealu poniosło dotkliwą stratę. 18 maja zmarł redaktor Mieczysław Sangowicz, twórca i wieloletni autor audycji "Polska nas potrzebuje", reprezentującej nurt niepodległościowy i polityczny. Prowadząc i redagując tę audycję, Mieczysław Sangowicz trwale wrył się w pamięć polskiej społeczności montrealskiej. Wszyscy mają w pamięci wspaniałe modulowany głos rasowego radiowca, który o wszelkich sprawach polskich, nawet tych najtrudniejszych, potrafił mówić bez zaciętrzewienia, nie używając nigdy epitetów, a posługując się ciętą i subtelną ironią. Również sprawy wielkiej wagi i bliskie sercu, wokół których chciał mobilizować Polonię, nigdy nie tonęły w górnołotnych frazesach. Wielki dar bezpośredniego nawiązywania kontaktu ze słuchaczami sprawiał, że wszystko o czym mówił stawało się bliskie i ważne.

Przeżywszy największą część życia na emigracji, Mieczysław Sangowicz przeżył ją dla Polski. Od chwili powstania polskiej sekcji Radio Canada pracował tam, przygotowując audycję przeznaczoną dla kraju. I miał tam wiernych słuchaczy. Niemal natychmiast po wybuchu stanu wojennego zainicjował audycję "Polska nas potrzebuje" w jej obecnym kształcie.

Ale to nie wszystko. Redaktor Sangowicz od pierwszych chwil powstania Grupy Działania na Rzecz Solidarności był jednym z najaktywniejszych jej członków. Kilkakrotnie wchodził w skład Zarządu Grupy. Wszyscy pamiętają go z manifestacji pod konsulatem peerelu, gdy z mikrofonem w dłoni skandował hasła - te same, które skandowali wówczas manifestanci w Polsce.

Za taką postawę musiał rzecz jasna zapłacić fizycznym odcięciem od Polski. Władze peerelwoskie odmówiły mu wizy nawet wówczas, kiedy chciał pojechać do śmiertelnie chorej matki. Polskę odwiedził dopiero niedawno, po przeszło 50-letniej nieobecności. Opuścił ją bowiem w roku 1939, jako żołnierz jednostki motocyklowej dywizji dowodzonej przez gen. Prugar-Ketlinga, która to dywizja została internowana w Szwajcarii. I mało kto wie, że znany powszechnie z anteny redaktor Sangowicz podczas pobytu w Szwajcarii uzyskał doktorat z historii na jednym z tamtejszych uniwersytetów. Puszenie się tytułem naukowym nie leżało w stylu tego człowieka dużej klasy.

A podziwiać trzeba wiedzę o Polsce, jej problemach i aktualnościach u człowieka, który przez tyle lat pozbawiony był fizycznego kontaktu z krajem. Mieczysław Sangowicz mawiał, że wprawdzie może nie znać aktualnej ceny masła w Polsce, lecz nie może słabo orientować się w bieżącej sytuacji politycznej. Trzeba wielkiego, serdecznego związania z rodzinnym krajem, by taką postawę zachować przez pół wieku.

Zawsze aktywny, zawsze gotów do działania i nie myślący o tym, by wypinać pierś pod odznaczenia - takim był Mieczysław Sangowicz i takim pozostanie w pamięci ludzi, którzy mieli szczęście z Nim współpracować. Odznaczeń żadnych zresztą się nie doczekał. Lecz czy to takie ważne? Non omnis moriar - nie cały umrę - tę dewizę człowiek realizuje wszak nie przez głaszczące ambicje, symbole uznania, lecz przez swoje czyny.

UWAGA CZYTELNICZY OTRZYMUJĄCY OBECNIE BEZPŁATNĄ PRENUMERATĘ ECHA DLA NOWOPRZYBYŁYCH!

W PRZYSZŁYM TYGODNIU OTRZYMACIE PAŃSTWO OSTATNI NUMER, ROBIĄC MIEJSCE DLA NASTĘPNYCH W KOLEJCE. JEŚLI POLUBILIŚCIE PAŃSTWO NASZE PISMO I CHCIELIBYŚCIE OTRZYMYWAĆ JE W SPOSÓB CIĄGLY POCZTA, PROSIMY O NADESŁANIE NAM OPIATY ZA ROCZNĄ LUB PÓLROCNĄ PRENUMERATĘ W CIĄGU 2 TYGODNI. NASZA OFERTA POZWALA NA ZAKUP TAŃSZEJ PRENUMERATY OD TEJ DLA ZASIEDZIAŁYCH, I DUŻO TANIEJ NIŻ W SKLEPIE ZA 25 NUMERÓW TYLKO \$ 29.90 ZA 50 NUMERÓW TYLKO \$ 53.90. DZIEKUJEMY ZA ZAINTERESOWANIE NASZYM PISMEM I POZOSTANIE Z NAMI

**CENTRUM POMOCY
POLSKIM IMIGRANTOM
POLISH IMMIGRANT
AID SERVICES**
affillowane przy Kongresie
Polonii Kanadyjskiej
206 Beverley Street, Toronto,
Ontario M5T 1Z3

USŁUGI DLA IMIGRANTÓW O B E J M U J Ą :

- grupowe sesje orientacyjne dla nowo przybyłych imigrantów - wtorki o godz. 13.00,
- pomoc w zakresie prawa imigracyjnego, rodzinnego, lokalowego, prawa pracy oraz rejestracji "small business". Uwierzytelnianie dokumentów oraz oświadczeń koniecznych do otrzymania licencji zawodowych,
- pomoc w załatwianiu formalności w urzędach kanadyjskich,
- poradnictwo oświatowo-zawodowe, pomoc oraz pośrednictwo przy poszukiwaniu pracy,
- poradnictwo psychologiczne-grupowe, indywidualne i rodzinne,
- kursy języka angielskiego oraz kursy przygotowujące do egzaminu na otrzymanie obywatelstwa kanadyjskiego.

CENTRUM POMOCY POLSKIM IMIGRANTOM

informuje o otwarciu nowego biura w Scarborough przy 3178 Eglinton Avenue East, tel. 261-4901. Godziny urzędowania od 10:00 do 16:00 od poniedziałku do czwartku włącznie. Prosimy o telefoniczne ustalanie wizyt.

AKUPRESURA STÓP - lek wszechstronny

Część 2

Masaż akupresurowy rozpoczynamy zawsze od lewej stopy (tej od serca) i od śródstopia. Można lekko natłuścić stopy kremem, wtedy łatwiej będzie je masować. Akupresurowy masaż zawsze rozpoczynamy od znalezienia receptora nerek, który masujemy 2 lub 3 minuty, następnie przechodzimy do receptora przewodu moczowego, po to, aby pomóc organizmowi w wydalaniu różnych substancji trujących (kwasu moczowego) i tym samym odblokować te organy i wzmocnić je.

Gdybyśmy zaczęli masaż od innych receptorów, np. serca, mogliśmy doprowadzić do "zablokowania" nerek uwalniającymi się toksynami i złośliwymi, dlatego tak ważne jest ich właściwe ukrwienie.

Po "odblokowaniu" nerek możemy przejść do masowania receptorów głowy, żołądka, jelit, wątroby, trzustki oraz punktów limfatycznych, które produkują przeciwciała. Jeżeli akupresurę traktujemy profilaktycznie, to wystarczy, że poświęcimy na nią ok. 10 minut dziennie. Nato-

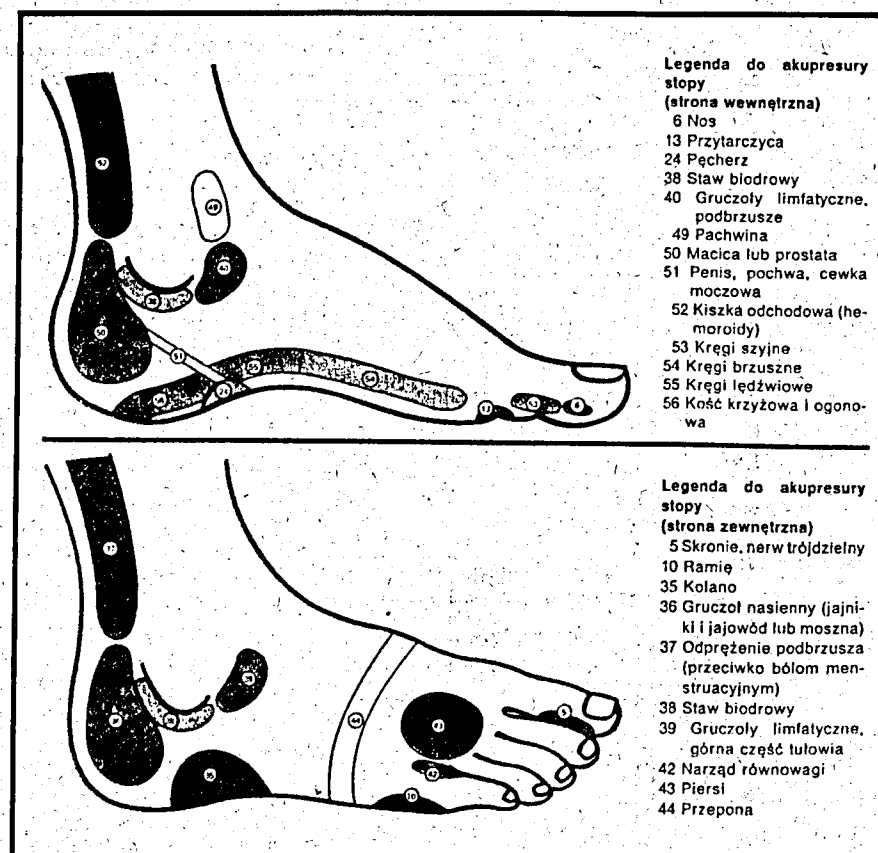
miast w przypadku stanów zapalnych w organizmie należy masować je kilka razy dziennie po 10 minut, przeznaczając na każdy receptor ok. 2 minut. Pomocne mogą tu być różnego rodzaju walki, rolki, które wkładamy pod stopy. Polecam też plastikowe klapki, zwane fakirkami. Najlepsze jest jednak chodzenie boso, toteż nie żałujmy sobie tego przebywając latem na łonie natury.

Masaż stóp można robić samemu, choć wygodniej jest, gdy jedna osoba robi go drugiej, masując receptory opuszkami kciuka lub kostką zgiętego palca.

Jedynymi przeciwwskazaniami do stosowania masażu są rozległe skaleczenia skóry, ciąża, ciężkie choroby krążenia krwi lub choroby z niewydolnością serca. W zależności od schorzenia i jego przewlekłości na efekty lecznicze należy poczekać czasami kilka tygodni, a nawet miesięcy. Poprawa stanu zdrowia może nastąpić też niemal natychmiast. W okresie stosowania masażu mogą pojawić się tzw. objawy uboczne, jak: podwyższona temperatura, zwiększony ból w danym narządzie czy lekkie opuchnięcie nadgarstków. Będą to jednak wyłączone reakcje przejściowe i świadczą o tym, że organizm podjął trud wydalania substancji szkodliwych. Najbardziej widać to w moczu, bowiem po prawidłowym masażu jest on przeważnie koloru brązowego. Warto też zapamiętać, że dopóki uciskanie receptorów będzie bolesne, będzie to świadczyło o chorobie. Nie zrażajmy się więc bólem receptorów pod wpływem ucisku, gdyż ból ten jest dla nas cenną informacją o stanie naszego zdrowia.

Obok przedstawiamy rysunki stopy od strony wewnętrznej i zewnętrznej. Pozostałe rysunki z opisem receptorów w kolejnym numerze. Podajemy także przykłady niektórych receptorów, które należy masować przy określonej chorobie.

Wg. "Przyjaciółki"

Legenda do akupresury stopy (strona wewnętrzna)
6 Nos
13 Przytarczyca
24 Pęcherz
38 Staw biodrowy
40 Gruczoły limfatyczne, podbrzusze
49 Pachwina
50 Macica lub prostata
51 Penis, pochwa, cewka moczowa
52 Kiszka odchodowa (hemoroidy)
53 Kręgi szyjne
54 Kręgi brzuszne
55 Kręgi lędźwiowe
56 Kość krzyżowa i ogonowa

Legenda do akupresury stopy (strona zewnętrzna)
5 Skronie, nerw trójdzielny
10 Ramię
35 Kolano
36 Gruczoł nasienny (jajniki i jajowód lub moszna)
37 Odpężenie podbrzusza (przeciwko bólowi menstruacyjnym)
38 Staw biodrowy
39 Gruczoły limfatyczne, górna część tułowia
42 Narząd równowagi
43 Piersi
44 Przepona

HUMBERVIEW INSURANCE BROKERS LTD.

183 RONCESVALLES AVE. TORONTO, ONT.
TEL. (416) 531-4647 Fax: 531-2396

- ZAPROSZENIA
- WIZY
- WYMIANA PASZPORTÓW
- UBEZPIECZENIA SZPITALNE DLA ODWIEDZAJĄCYCH
- BILETY SAMOLOTOWE DO POLSKI

UBEZPIECZENIA NA:

DOMY
SAMOCHODY
KOMERCYJNE SKLEPY

HUMBERVIEW TRAVEL

183 RONCESVALLES AVE. TORONTO, ONT.
TEL. (416) 588-0039 Fax: 531-2396

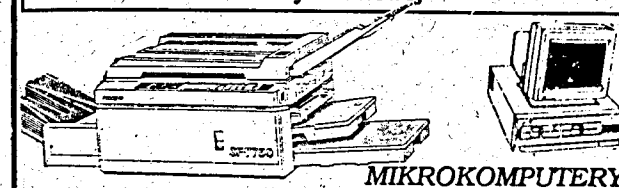
AUTHORIZED
DEALER

LOT
POLSKIE LINIE LOTNICZE POLSKA AIR LINES

TIPS Tomasz Iwanowski
Professional Services Ltd.

440 WINFIELD TERRACE, MISSISSAUGA
TEL. 399-9950 lub 890-4756 (całą dobę)
FAX 890-6092

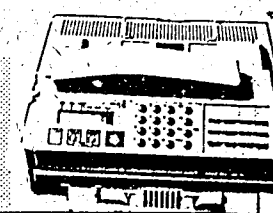
Jako niezależni dystrybutorzy możemy dopasować do Waszych potrzeb biurowych sprzęt elektroniczny klasy światowej

MIKROKOMPUTERY

KOPIARKI

- możliwość kupowania na raty
- wynajem (Lease)
- wymiana na nowe
- pełna gwarancja fabryczna na wszystkie artykuły

SHARP FAXY

R

The W.Reymont Foundation
TORONTO

Credo: "Polskie dziedzictwo kulturowe,
naszą dumą i powinnością"

ORGANIZUJE

LATO '92 W POLSCE

KOLONIE: 4.07. - 29.07.92
wiek dzieci: 11-15 lat Mielno k/Gniezna, woj. poznańskie

OBOZY: 7.07. - 28.07.92
wiek młodzieży: 10 - 18 lat
- Jeździecki dla początkujących - Legia W-wa
- Jeździecki dla zaawansowanych - Legia W-wa
- Jezykowo-sportowy - AWF W-wa
- Żeglarski - Giżycko
- Wypoczynkowo-turystyczny - Piwniczna

STUDIA LETNIE:
wiek: młodzież akademicka
• Katolicki Uniwersytet Lubelski
• WSP - Kraków
• Szkoła w Sopocie

Zgłoszenia:
P.A.C. TRAVEL
1640 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 4A8
TEL. 537-4111

ZAPRASZAMY
Prezes Fundacji
Stanisław Hawryszko

Horoskop tygodnia

11 czerwca - 17 czerwca

BARAN: 21 marca - 20 kwietnia
Spraw sporo, z pozoru mało ważnych niech Cię to nie zmyli, zwłaszcza jedna z tych spraw zaowocuje w przyszłości z korzyścią dla Ciebie. O ile teraz przyłożysz się do jej starannego załatwienia. Uważaj na zdrowie i nie nadwyrężaj się. Koziorożec za Tobą w ogień by skoczył, ale Rak tylko czeka na Twoje poknięcie, by zatrzeć z uciechy ręce. Dzień miły - piątek, liczba szczęśliwa - 5.

BYK: 21 kwietnia - 21 maja
Okres bardzo pracowity. Właszcza że ciągną się jeszcze zaległości z lipca... Nie zaniebuj mimo to towarzyskich okazji, być może na którejś z nich zdarzy się coś jedynego w Twoim życiu. Waga tylko patrzy jakby Ci tu pomóc i usłużyć, wlebi Cię bezkrytycznie. Nie można tego powiedzieć o przedstawicielu Bliźniąt - czeka okazję, żeby Cię dobić. Dzień miły - piątek, liczba - 3.

BLIŹNIĘTA: 22 maja - 21 czerwca
Nie da się już dłużej odsuwać tego, o czym starasz się zapomnieć. Mimo niechęci trzeba załatwić tę sprawę. Im dłużej to odkładasz, tym więcej znajdujesz powodów, by tego nie robić. Pod koniec tygodnia zupełnie nieoczekiwane niespodzianki i radość. Węc na razie do roboty. Znak sprzyjający - Strzelec, unikaj Ryb. Dzień miły - środa, liczba - 8.

RAK: 22 czerwca - 22 lipca
Tydzień ważnych decyzji. Będzie to wymagać od Ciebie wysiłku i pośpiechu w załatwieniu wielu spraw. Ale warto - szczególnie, że nadchodzi okres wytchnienia, nawet dla tych Raków, które nie przewidują urlopu w najbliższym czasie - po prostu upały się kończą. Dawno nie widziana osoba czeka na wiadomość od Ciebie. Skorpion Ci sprzyja, ale unikaj Bliźniąt. Dzień miły - wtorek, liczba szczęśliwa - 8.

LEW: 23 lipca - 23 sierpnia
Chyba przesadzasz w temple pracy, raczej staraj się zdobyć ludzką życzliwość. Być najlepszym, to nie znaczy zdobywać sukcesy. Inni też prawdopodobnie chcą być najlepsi i konkurencji nie lubią - tak jak i Ty. Musisz zadbać o zdrowie i regularny wypoczynek. Choć raz w tygodniu zrób sobie niedzielę. Znak miły - Wodnik, unikaj Byka. Dzień miły - piątek, liczba szczęśliwa - 6.

PANNA: 24 sierpnia - 22 września
Twoje plany na ten tydzień ulegną całkowitemu zmianom. Wyniknie to z zupełnie nowych układów. Czy to zle? Chyba nie, nawet, jeżeli w tej chwili wydaje Ci się inaczej. Rozmowa z kimś bliskim wiele Ci da. Wyjaśni od dawna narastające wątpliwości i zapobiegne nowym konfliktom. Znak sprzyjający - Koziorożec, unikaj Lwów. Dzień miły - piątek, liczba - 7.

WAGA: 23 września - 23 października
Dość ważne spotkanie o charakterze oficjalnym zepsuje Ci humor w tych dniach. Napęte tym spotkaniem wywołane odbije się negatywnie na codziennych obowiązkach. Duży szok finansowy. Odetchniesz dopiero pod koniec roku. Znak sprzyjający - Waga, uważaj na plotkującego Wodnika, nie nadejmiń mu na odcisk. Dzień miły - niedziela, liczba - 4.

SKORPION: 24 października - 22 listopada
Rozceprz się dookoła. Warto sprawdzić, co otoczenie o Tobie myśli, jak przyjmuje Twoje działania. W tym tygodniu czeka Cię rozmowa z kimś, kto zechce Ci wskazać niektóre Twoje błędy, a może po prostu pomoże w zmianie stanowiska, bo przecież obstajesz przy swoim nie biorąc pod uwagę żadnych innych racji. Znak miły - Lew, unikaj Koziorożca. Dzień miły - środa, liczba szczęśliwa - 8.

STRZELEC: 23 listopada - 21 grudnia
Tydzień ważnych decyzji, dotyczących przede wszystkim Twojej osoby, ale nie tylko. Czeka Cię w tych dniach kilka spraw do rozwikłania. Ktoś bardzo bliski okaże Ci wiele pomocy, przede wszystkim udowodni, że zawsze możesz na niego liczyć. Znak sprzyjający - Baran, unikaj Panny. Wakacje już po półmetku, więc i rozstania niedługo kres. Dzień miły - sobota, liczba szczęśliwa - 2.

KOZIOROŻEC: 22 grudnia - 20 stycznia
Perspektywy zmian. Zaskoczą Cię. Ustosunkuj się do nich z miejsca negatywnie i to będzie Twój pierwszy błąd, który zechcesz popenić w tym tygodniu. Nowa znajomość. Wzbudzi ona Twój zachwyt. I to będzie drugi błąd, o którym musisz się sam namacalnie przekonać. Krach z forsa. Sprawdź stan kart kredytowych. Znak sprzyjający - Waga, unikaj Ryb. Dzień miły - piątek, liczba - 9.

WODNIK: 21 stycznia - 18 lutego
Nieoczekiwana zmiana sytuacji trochę zmieni twoje plany, trochę Cię zaskoczy. Jednocześnie spotkasz się z wyrazami sympatii ze strony kogoś po kim tego nie oczekujesz. Pomoże Ci to wydstać się z psychicznego "dółka". Zaprzyjaźniony Baran dobrze Ci życzy, ale nie można jego powiedzieć o Lwie płci przeciwnej. Dzień miły - poniedziałek, liczba - 4.

RYBY: 19 lutego - 20 marca
Coś ważnego może się zdarzyć w najbliższych dniach! Pod koniec tygodnia zrobiona komuś grzeczność zaowocuje ogromną wdzięcznością. Plany podróży odłóż lub podróżuj ostrożnie, bo nie jest to dla Ciebie czas na takie eskapady. Finanse mimo kanikuły i wydatków z nią związanych - lepiej niż się spodziewałeś. Skorpion jest Ci życzliwy, ale unikaj Bliźniąt. Dzień miły - poniedziałek, liczba szczęśliwa - 2.

IMIGRACJA

Pytanie: Moja siostra jest w Atenach. Kilka miesięcy temu miała "interview" w ambasadzie i przeszła. Teraz dowiadujemy się, że ambasada żąda potwierdzenia sponsorstwa od organizacji sponsorującej. Jeszcze tego potwierdzenia nie ma. Powiedziano nam, że bez tego wiza nie dostanie. Co można zrobić?

Odpowiedź: Ze względu na to, że sytuacja ekonomiczna w Kanadzie zmieniła się bardzo, jest prawdą, że ambasady wszędzie wymagają potwierdzenia sponsorstwa. Minister imigracji wycofał prawo sponsorowania niektórym grupom. Osoba w tej sytuacji, tak jak pana siostra, jest teraz zagrożona odmową z tego powodu. Można zrobić kilka rzeczy. Po pierwsze, można zmienić na sponsorstwo rodzinne (czyli z kategorii DC-3 na DC-2) lub na samo-sponsorowanie (czyli z kategorii DC-3 na DC-4). Ambasady nie bardzo chętnie to robią. Może będzie trzeba wziąć adwokata i sprawę oddać do sądu federalnego. Jest też możliwość objęcia sponsorstwa przez inną organizację. Trzeba w tym przypadku znaleźć organizację, która zechce objąć sponsorstwo.

Pytanie: Mam małą sprawę do załatwienia w biurze imigracyjnym. Nie pozwolili mi rozmawiać z oficerem. Kazano mi dzwonić. Dzwoniłam - ale była tylko maszyna. Nagrałam się - ale nikt mi nie odpisał. Każą za wszystko płacić - ale nic za to się nie dostaje. Tu gorzej niż w komunizmie. Do kogo mogę się zwrócić o pomoc, żeby przejść przez tą biurokrację?

Odpowiedź: Po pierwsze - dobrze, że pani pisze. Im więcej ludzi będzie pisało na ten temat, może problem do kogoś w końcu dotrze i znowu zmienią system (na lepszy). Po drugie - może pani zwrócić się z tym problemem do swojego posła do parlamentu federalnego. Jeśli pani nie wie kto to jest, należy zadzwonić pod numer 973-1993 (w Toronto) lub pod numer 1-800-267-8683 (poza Toronto).

HANIA SOKOLSKA
766-4779/345-9012

RENEWAL CONSTRUCTION & DECORATION

Instalacje elektryczne,
renowacje łazienek, kuchni,
wykładziny, kafelki,
wykańczanie piwnic
BEZPŁATNA WYCENA
☎ 249-5212

Dr. JOLANTA JASTRZEBSKA
LEKARZ OGÓLNY
• Choroby skóry
• Choroby dzieci
Przyjmuje w poniedziałki
i czwartki w g. 10 - 18,
wtorki, środy, piątki
w g. 10 - 20,
w soboty w g. 9 - 13
(Pierwsza i trzecia sobota
miesiąca gabinet nieczynny)
TEL. 583 7878
2333 Dundas St. W. 404

If You're
ambitious, trustworthy and
would like to earn TOP PAY
salary in the comfort of Your
own home, don't delay. Send
today for free information
package.
Please enclose \$2.00
for postal services+stamp.
Limited time offer.
HOMEWORKERS DIRECT
MARKETING
P.O. Box 97005
Toronto, Ont. M6R 3B3

ARNOLD PENK

GOLD MASTER SALESMAN

PONTIAC, BUICK, CADILLAC & GMC TRUCKS

SALES & LEASING
NISKIE OPROCENTOWANIE
lub RABAT

ARNOLD PENK przedstawiciel firmy General Motors istniejącej od 1922 roku, oferuje Państwu szeroki wybór nowych i używanych samochodów.

- Pełna gwarancja fabryczna na samochody GM
- Bezpłatna gwarancja antykorozyjna na okres sześciu lat..

- ARNOLD PENK specjalizuje się w sprzedaży samochodów i finansowaniu pożyczek od dwudziestu lat.
- Jest jednym z najlepszych w tej dziedzinie na terenie Kanady.
- Znany również jako społecznik, pomaga swoim Klientom w trudnych sytuacjach.
- Załatwia sprzedaż, pożyczkę oraz oferuje pomoc w znalezieniu ubezpieczenia.
- Osobista opieka ARNOLDA PENKA przez cały okres posiadania auta.
- PENK gwarantuje najlepsze warunki kupna.

PAMIĘTAJ! ZAKUP SAMOCHODU JEST POWAŻNĄ TRANSAKCJĄ,
TRZEBA WIEDZIEĆ KOMU MOŻNA ZAUFAĆ.
DOŚWIADCZENIE, WIEDZA I UCZCIWOŚĆ JEST PODSTAWĄ
BIZNESU ARNOLDA PENKA

Po wszelkie informacje proszę dzwonić 964-3211 lub do domu o każdej porze 771-0688,
podając nazwisko i numer telefonu.

832 Bay St., Toronto Ont. (przy College St.)

Zbigniew Obrębski

Artysta- fotograf.

Wykonuje na zamówienie zdjęcia portretowe oraz ślubne
tel (416) 694-3792

PolBiz
BUSINESS WITH POLAND NEWSLETTER

IMPORT • EXPORT • INWESTYCJE W POLSKĘ
Najnowsze polskie przepisy prawne •
podatki • cła • adresy • kontakty •
cyfry • daty • opinie • ceny

Interesujesz się biznesem w Polsce ?

Wydajemy PolBiz miesięczny magazyn
niezbędny dla każdego
zainteresowanego tym tematem.

Numer z zeszłego miesiąca wysyłamy bezpłatnie
Bieżące numery dostępne są przez prenumeratę lub bezpośrednio w:
TORONTO
Master Printing Inc. tel. 761-9659
Głos Polski tel. 533-9460
Roncesvalles Bakery tel. 535-7143
Polimex tel. 537-7914
Gazeta tel. 531-3230
Quality Sausage (Roncesvalles) tel. 533-7054
MISSISSAUGA
Mazowsze Meats & Deli tel. 897-9647
Krakow Delicatessen tel. 897-0695
SCARBOROUGH
Polka Delicatessen tel. 289-0379
W celu zamówienia prenumeraty lub darmowego numeru napisz lub zadzwoń do redakcji
MASTER PRINTING INC. 2965 Dundas St. W., Toronto, Ont. M6P 1Z2
Tel. (416) 761-9659 Fax (416) 761-1933

TLUMACZENIA Z 9 JĘZYKÓW

Habbank
communications

Maciej Syrokomla

255-5691
Fax 251-8236

2559 Lakeshore Blvd. W. ste. 40

ODRUS
ANKA
Anka Czudec
photographer

2374 Bloor St. West, Toronto
(416) 769-4488

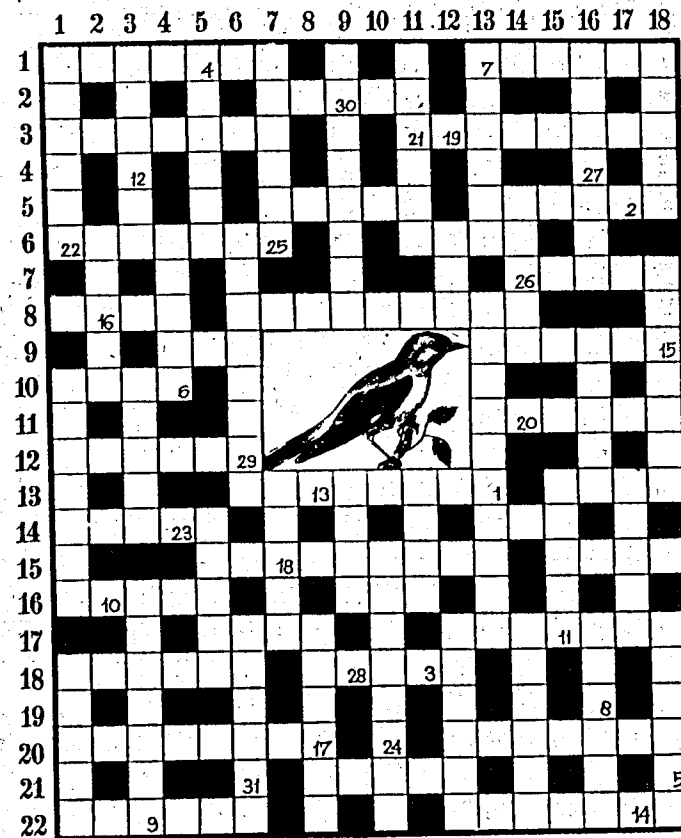
POZIOMO: 1 — wywołuje chorobę • niebieski „przedmiot” marzeń • 2 — ulatwia załadunek wagonów • 3 — nad nią Paryż • od końca XIX w. był jednym z głównych ośrodków ruchu rewolucyjnego polskich robotników • 5 — służył do chwytania ludzi i zwierząt • wyłączone uprawnienie do podejmowania decyzji, zarządzania (czymś) itd. • 6 — energiczny sprzeciw • chodzi w cylindrze • 7 — część marynarki • 8 — poprzez Kanał Gliwicki łączy GOP z Baltykiem • sprężysta, giętka tkanka ludzi i zwierząt • 9 — Wielki na rozgwieżdżonym firmamencie • republika we wsch. Pirenejach • 10 — utrudniała napasnikom podejście do murów twierdzy • 11 — amerykański kuzyn reniera • 12 — przybliży odległe obiekty • 13 — miasto wojewódzkie nad Dzierżęcinką • nieugiętość, wytrzymałość • 14 — wodna bylina z dużymi nawodnymi kwiatami i tarczowatymi liśćmi • mickiewiczowska „do młodości” • 15 — ugoda zawarta dzięki wzajemnym ustępstwom • czworobok • 16 — chronią oczy narciarza • uchodzi do Włogi • 17 — moneta zdawkowa Holendra • tam można obozować w namiotach • 18 — prawda oklepana, banal • powstaje w formie • 20 — zapowiada przed mikrofonem • pomaga w podjęciu właściwej decyzji • pies myśliwski do polowań na ptactwo • aproba, zgoda • jest federacją 9 krajów związkowych

PIONOWO: 1 — pododdział w harcerstwie • specjalista w zakresie literatury i kultury jakiegoś narodu • opera G. Pucciniego • 2 — służyło niegdyś do spulchniania gleby • 3 — styl Ludwika XV • jedna z 2 izb Kongresu w USA • tylko taki wierzy w to, czego nigdy nie będzie • 4 — morska dla tapicera • 5 — z podmiotem i orzeczeniem • tradycyjny punkt imprez rozrywkowych • 6 — drapieżnik słodkich wód • „pobory” otrzymuje z ZUSu • 7 — męska ozdoba • imię twórcy państwa łureckiego • 8 — życzenia może przyjmować z Maurycym • 9 — „ma mleko pod nosem” • jedna z cyfr • 10 — oftalmolog • 11 — barwnie upierzony kurak łowny • stolica Peru • 12 — nawet laka mała ilość szczęścia może uszczęśliwić • pierwsza po nowiu • 13 — kawa nie dla kawiarzy • najwyższe w Sudetach • 14 — przed nim telewizzowie • duży port Indii nad Zatoką Bengalską • 15 — używany był dawniej głównie do poskramiania psów myśliwskich • 16 — może być funkcyjny, za rozłękę itd. • zawsze na wierzch wypływa • majowy solenizant • 17 — nie każdy mieszka nad Morzem Czarnym • 18 — do siedzenia, a nie toalet • „droga” nad drogą lub torami • sąsiadka Surinamu

Rozwiązanie krzyżówki z poprzedniego numeru

GDZIE ZGODA
TAM I SIŁA

KRZYŻÓWKA

Video Digital Conversion

Pal Secam NTSC

Przegrywanie taśm video ze wszystkich systemów świata na system amerykański i odwrotnie z taśm VHS i video B.
\$ 10 za 1 godz., 3 godz. \$ 25
Przegrywanie filmów 8 mm i Super 8 na video, \$1 za min.
Wysoka jakość i krótkie terminy.

614 - 0953

Codziennie 17.00 do 21.00, sobota 10.00 do 20.00

CARAVAN VIDEO & CONVENIENCE STORE

Jacek i Anna Szkolak
zapraszają
do wypożyczalni filmów.
Mamy najnowsze filmy, ponad 400 polskich i 3 tysiące angielskich, BETA, V.H.S., Nintendo.
U nas też kupisz polskie gazety.
ETOBICOKE, 5241 Dundas St. West
(w pobliżu przystanku metra na Kipling)
TEL. 234-5915

"PANI JADWIGA" Polski Program Radiowy

1250 AM, soboty od godz. 1 - 2 po poł.
TEL. 604-2247
Wiadomości, publicystyka, muzyka

A & A MOTORS

NAPRAWA I SPRZEDAŻ SAMOCHODÓW

Inż. ANDRZEJ BOGUCKI ANDRZEJ KOZIARSKI
Wszystkie naprawy mechaniczne i elektryczne samochodów amerykańskich i importowanych. W przypadku awarii załatwiamy holowanie.

ZAŚWIADCZENIA DO REJESTRACJI SAMOCHODU

Naprawa hamulców (pród lub tył) + części \$49.99
Wymiana oleju + filtra (do 5 litrów oleju) \$24.99

POLECAMY: Przy pomocy najnowocześniejszych dodatków do olejów i paliw:

- przedłużanie żywotności silników i skrzyń biegów
- obniżanie zużycia paliwa
- przywracanie utraconych osiągnięć silnikom

1541 - A The Queensway, Toronto, Ontario M8Z 1T8 252-0226

Najlepiej zadzwoń o silnik - używając

FORTÉ

NAJBARDZIEJ ZNANA
WŚRÓD POLAKÓW
W KANADZIE

WPROWADZANA
ANITA

Dzięki darowi intuicji pomożemy Ci w rozwiązaniu Twoich problemów.
Wróżba z kart • przyszłość • teraźniejszość • przeszłość
TEL. 633-4469

NR 234 •

11 - 17 CZERWCA 92

KAPITALNE REMONTY SILNIKÓW

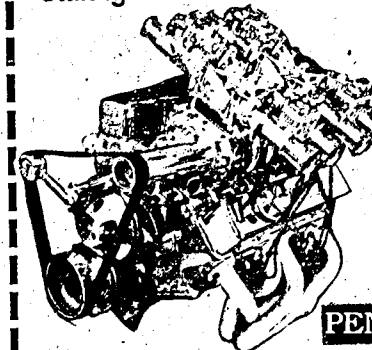
wraz z pełnym instalowaniem
objęte 1-roczną lub 30 000 km gwarancją na pracę i części

CRANKSHAFT SERVICE SUPPLIES LTD

Stan Ignakiewicz 30 LAT PRAKTYKI Leszek Kraska

KOMPLETNE NAPRAWY SAMOCHODÓW
KRAJOWYCH I IMPORTOWANYCH

- certyfikaty samochodów do rejestracji
- naprawy głowic
- borowanie bloków
- naprawy układów hamulcowych i kierowniczych
- przebudowa transmisji
- okazjna sprzedaż części zamiennych do silników

PENNZOIL ZABEZPIECZY TWÓJ MOTOR

537-2529 483 DUPONT STREET (przy Bathurst) 537-5857

**AGENCJA OBROTU
NIERUCHOMOŚCIAMI**

MIROSLAW LASKOWSKI

poleca usługi
REAL ESTATE w Polsce

Poznań, ul. Ogrodowa 12
TEL. 33-25-81 w. 230, FAX 52-78-00
TEL. w Toronto (416) 740-2580 (wiecz.) Jerzy

INCOME TAX CONSULTANT

Członek Kanadyjskiej Federacji Konsultantów Podatkowych

CZESLAW KĘPA

1768 Pagehurst Ave.
Mississauga, Ont.
TEL. 238-0447

Burnhamthorpe Rd. E.			
Date Rd.	Havenwood Dr.	Fieldgate Cr.	Pagehurst Ave.
			1768

Prowadzi jedną z najdłuższych istniejących w Ontario i najsprawniej działających polskich firm konsultacji podatkowych. Dokonujemy usług w zakresie: sporządzania zeznań podatkowych i księgowości, odwołania do Ministerstwa Finansów, listów i sprawozdań finansowych, otwierania, kupowania i sprzedaży biznesów, coroczne konsultacje z prawa podatkowego.

DR. M.J. CELIŃSKI

Registered Psychologist

Usługi w języku polskim.

Badania powypadkowe dla sądu (urazy głowy, zaburzenia emocjonalne, psychoterapia rodzinna i indywidualna, bóle głowy i zaburzenia psychosomatyczne, terapia relaksująca i hipnoza (fobie, leczenie odwykowe palaczy i osób z nadwagą)
Badania inteligencji dzieci i dorosłych

TEL. 226-6397

344 Sheppard Ave. East. Willowdale, Ont. M2N 3B4

Atrakcyjne oferty MATRYMONIALNE.
Dla osób: z i bez pobytu stałego.
Komputerowy dobór partnerów. EUROPA, USA, CAN.
Gwarantowany kontakt z pięcioma osobami odpowiadającymi Twoim wymaganiom!
Bez szansy na pobyt stały i normalne życie?
Send brief info-offer, picture and \$5 to:
POLCON
PO Box 4022
K1Y 4P3 OTTAWA ONT.
CANADA

... przychodzi z pomocą
każdemu,
kto ma problemy
z prawem karnym
Auto - 580-1408
adwokat
KRZYSZTOF PREOBRAZEŃSKI
dom (24 g.): 537-8842, praca: 964-1717
fax: (416) 964-0823
Adres kancelarii adwokackiej:
99 CHARLES STREET, E. TORONTO, ONT. M4Y 1V2

**KINGSWAY
MEAT
PRODUCTS
&
DELICATESSEN
LTD.**
Hubert Węsierski, Ivan Grgić
2342 Bloor St. W., Toronto
Tel. 762-5365
Ponad 100 gatunków wyrobów wędliniarskich własnej produkcji, wyrabianych przez wysoko wykwalifikowanych polskich rzeźników według tradycyjnych polskich receptur
CENY KONKURENCYJNE

TANIO, DOBRZE I SZYBKO
uzyskasz prawo jazdy dzwoniąc
TEL. 769-1280 lub 259-9233

**AMICO
DRIVING SCHOOL**

POLSKI CHIROPRAKTYK

Dr. John Jaskot BSc., D.C.

URAZY

związane z pracą, uprawianiem sportu,
prowadzeniem pojazdów mechanicznych
BÓLE GŁOWY • KRĘGOSŁUPA

MIMICO - CHIROPRACTIC CENTRE
2362 Lakeshore Blvd. W., Toronto, Ont. M8V 1B6
TEL. 255-2231

SCARBOROUGH - CHIROPRACTIC CLINIC
2555 Eglinton Ave. E. Suite 202, Scarborough, Ont. M1K 5J1
TEL. 267-1146

**ISLINGTON MEDICAL CENTER WALK IN MEDICAL CARE
AND FAMILY PRACTICE**
4 Burnhamthorpe Rd., Etobicoke, Ont.
TEL. 234-1987(8)

JERZY SZEMPLIŃSKI

Insurance Broker

**DO YOU
KNOW?
We are
the biggest
life insurance
company
in Canada
by asset size...**

- Ubezpieczenia na życie, biznesu chorobowe i wypadkowe, dentystyczne
- Ubezpieczenia emerytalne RRSP
- Dożywotnie renty i emerytury RRIF
- Plany edukacyjne dla dzieci
- Fundusze inwestycyjne 100% gwarantowane
- Ubezpieczenia dla odwiedzających oraz podróżujących poza Kanadę

TEL. : 848-1250, FAX : 897-1862

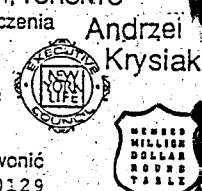
**NEW YORK LIFE
INSURANCE COMPANY**

2 SHEPPARD AVE. E., STE. 404, TORONTO

Planowanie finansowe i ubezpieczenia

- LIFE INSURANCE - na życie
- DISABILITY - chorobowe
- MORTGAGE - hipoteczne
- GROUP BUSINESS - handlowe
- RRSP, ANNUITY - emerytury
- VISITORS - dla odwiedzających

Po bliższe informacje proszę dzwonić
Biuro: 226-6515 Dcm: 858-0129

Andrzej
Krysiak

Mutual of Omaha Insurance Company

na życie • biznesu
UBEZPIECZENIA dla odwiedzających
w razie choroby lub wypadku
plany finansowe zabezpieczające dzieci
plany emerytalne RRSP

Jerzy Majewski, M.Sc.
Tel. bus. 631-6523; home: 792-0866

**Biuro Podróży
SAVE-O-WAY**

Overseas Services
A division of 887421 Ontario Ltd.
World Wide Travel

**331 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ont., Canada M6R 2M8
Tel. (416) 532-3042, 532-3794**

Już z górą 9 lat firma Save-O-Way wysyła
regularnie kontenery z paczkami do Polski

Save-O-Way jako autoryzowany przedstawiciel Pekao wysyła
sprawnie pieniądze na konta, owoce cytrusowe, lekarstwa,
paczki żywnościowe, samochody, maszyny rolnicze, itp.

Lista terenowych przedstawicieli Save-O-Way

Oshawa, Ont. Barbara Rzeźniczek 869 Capri Court Tel. 435-0600	Dana Parcel 55 Thomhill Dr. Guelph, Ont. Tel. 836-4672	St. Catharines Ont. St. Joseph's Bakery 53 Facer St. Tel. 937-4411	p. Aicja 160 Wilkinson Rd. Unit 36 Brampton Tel. 452-0485	Big Win Centre Lottery Headquarters 760 Brant Street Burlington, Ont. Tel. 639-7547	European Sausage Deli Lidia Piskiewicz 92 Halsey Ave., Toronto Tel. 755-4221
--	---	---	---	---	--

METRO TORONTO

Sprzedż - kupno -
wynajem domów, interesów
i apartamentów.

Solidna i fachowa pomoc w
załatwianiu formalności
prawnych i finansowych

**Kamil
KOWALCZYK**

TEL. biuro: 536-5000, dom: 247-2658

Umożliwiam zakup domu przy 5% wpłaty, hipoteki już od 9,25% na 1 rok
i 10,25% na 5 lat. Zwrot kosztów Land Transfer Tax dla kupujących
pierwszą nieruchomość.

- Bloor/Cawthra - przepiękny 4-sypialniowy townhouse, garaż, ogródek, wyjście z "basementu" na patio. Tylko 15 tys. wpłaty.
- Highpark - 3-sypialniowe condo. w najekskluzywniejszym budynku. Cena \$279,000.
- Toronto - 9-pokojowy dom z możliwością wynajmu + mieszkanie dla właściciela, prywatny jazd, garaż, wykończona piwnica. Tylko \$219,000.
- Royal York - najlepsza część Etobicoke, 4-sypialniowe bungalow, zredukowana cena, do natychmiastowej sprzedaży.
- Etobicoke - 4-sypialniowy wolno stojący dom na dużej działce, wykończony basement, tylko \$209,000.
- Etobicoke - bardzo solidne bungalow, blisko Lakeshore, \$169,000.
- Park Lawn/Barry Rd. - "Custom build Raised Bungalow" na działce 50 x 140, tylko 50 tys. wpłaty.
- Polska dzielnica - 81 Fern Ave. - tylko \$189,000; 82 Fern Ave. - tylko \$239,000; 57 Wright Ave. - tylko \$192,000; 195 Sovereign Ave. - tylko \$269,900.
- 59 Foxwell St. - tylko \$199,000 - wolno stojące "bungalow", prywatny jazd, wykończona piwnica.
- Scarlett/Eglinton - 3 syp. Condo, \$137,000.
- Scarlett/Eglinton - przestrzenne pokoje do wynajęcia od zaraz, \$250 miesięcznie.

Cargo do Polski

Bezpłatny codzienny odbiór
paczek z domu klienta

Paczki do Polski

- Bilety lotnicze do Polski i innych krajów
- Przeloty czarterowe do Polski samolotami LOT
- Zaproszenia i najtańsze ubezpieczenia dla osób odwiedzających Kanadę
- Wysyłka samochodów
- Słoneczne wakacje w ciepłych krajach

PRACA

POTRZEBNA pomoc do przedszkola od zaraz, od 8:30 do 17:00. Okolice Don Mills i Steeles. \$150 tygodniowo. TEL. 756-2531

234-236
NEEDED live in lady. 6 days a week, preferred English speaking, for 1 child. TEL. 454-5352

234-236
POTRZEBNI doświadczeni malarze z samochodem, z Mississauga i okolic. TEL. 569-1101

234-236
WAKACYJNA opieka nad dziećmi - fachowa opieka, dobre warunki, smaczne wyżywienie u mnie w domu. Okolice Roncesvalles i Garden Ave. TEL. 516-2388

234-236
POSZUKUJĘ pracy na wieczory, samochód do dyspozycji. TEL. 614-7244

234-236
KUCHARKA i wychowawca przyjmą pracę na kolonii lub obozie harcerskim na okres trzech miesięcy. Posiadają kwalifikacje. TEL. 1-519-758-1447

234-236
30-LETNIA mężczyzna posiadający SIN, prawo jazdy, samochód poszukuje pracy na part-time. TEL. 785-3098 Heniek

234-236
MASAŻYSTA, specjalność masaż leczniczy, poszukuje pracy. TEL. 530-1069

234-236
MŁODY mężczyzna poszukuje jakiegokolwiek pracy, posiada SIN. TEL. 438-9973

234-236
ODPOWIEDZIALNA, niepaląca pani zaopiekuje się dziećmi. TEL. 232-2480

233-235
PANI po kanadyjskiej szkole fryzjerskiej z licencją i znajomością angielskiego podejmie pracę w soboty. TEL. 599-5521

233-235
POLKA z obywatelstwem niemieckim - wdowa lat 60, energiczna, pracowni, uczciwa, podejmie się opieki nad dzieckiem lub chorą osobą - małżeństwo niewyklucone (wzrost 160, szczerpa, blond, oczy niebieskie, o młodym jeszcze wyglądzie. Adres: Maria Vierbanm, 5000 Köln 1, Marilstein 9-13, Germany.

233-235
MĘŻCZYZNA z dużym doświadczeniem kanadyjskim i znajomością języka angielskiego poszukuje pracy w marketingu (kupno-sprzedaż, reprezentowanie firmy import-export, itp.). Dysponuje własnym samochodem. TEL. 542-7114

233-235
MŁODY mężczyzna poszukuje pracy na popołudnia. TEL. 785-3096

233-235
MŁODA kobieta poszukuje pracy na popołudnia. TEL. 785-3098

233-235
SZUKAM pracy jako murarz lub każdej innej pracy budowlanej, mam doświadczenie kanadyjskie i austriackie. TEL. 482-3978

233-235
KOBIETA, inżynier budownictwa lądowego mieszkająca w Brampton poszukuje pracy kreślarskiej. TEL. 793-5705

233-235
MŁODY mężczyzna z kilkuletnią praktyką w układaniu płytek ceramicznych i marmuru szuka pracy. Posiada samochód, narzędzia i zna angielski. TEL. 253-1355

233-235
ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem u siebie w domu, okolice Kipling i Lakeshore. TEL. 253-1355

WYKONUJĘ prace: twarde podłogi, układanie stripu, parkietu i planki, ewentualnie inne roboty przy domach. TEL. 240-7187 Leszek

233-235
POSZUKUJĘ pracy w zawodzie elektryka. TEL. 240-7187 Waldek

233-235
ELEKTRYK z doświadczeniem kanadyjskim w instalacjach domowych poszukuje stałej pracy w Toronto. TEL. 535-3410 Leszek

233-235
KOBIETA w średnim wieku, uczciwa i sprytna, poszukuje pracy na 2 lub 3 dni w tygodniu do sprzątania, prowadzenia kuchni lub innych prac. TEL. 798-6604 po godz. 17.

233-235
POTRZEBNY auto-mechanik, 5-6 lat doświadczenia. TEL. 638-8724

MIESZKANIA

234-236
POKÓJ do wynajęcia dla spokojnej osoby, okolice Don Valley Pkwy i York Mills. Cena \$250 miesięcznie. TEL. 391-5121

234-236
WYNAJME pokój lub dwa osobie niepalącej w townhouse, piękne miejsce. TEL. 447-5207 Wojtek

234-236
RODZINA przesiedlająca się z Winnipego do Toronto pilnie poszukuje mieszkania 2-sypialniowego od 1 lipca. TEL. 631-0368 prosić Piotra lub wiadomość na maszynie.

234-236
1-SYPIALNIOWY apartament w basemencie do wynajęcia. Okolice Royal York i Lakeshore Blvd. TEL. 251-4258

234-236
DWIE osoby do wspólnego zamieszkania w 2-sypialniowym kondyminium. Dixon Rd. i Islington. TEL. 240-7133 Marian, dzwonić wieczorem.

234-236
PRZYJMĘ starszą osobę na mieszkanie w przytulnym domu dla seniorów. Zapewniamy domową polską kuchnię, pranie i sprzątanie oraz indywidualną opiekę i rodzinną atmosferę. Cena bardzo przystępna. TEL. (416) 622-5624; FAX (416) 255-1368

233-235
SPRZEDAM luksusową willę w Białymstoku. TEL. 539-0785

233-235
VOLKSWAGEN Golf, 86, w b. dobrym stanie, złoty metalik, automat, 100 tys. km przebiegu - do sprzedania oraz van Astro, 88 r., w b. dobrym stanie, cena \$5.800, automat, niebieski metalik. TEL. 503-3195

233-235
SPRZEDAM tanie nowe obuwie i sygnet męski. TEL. 542-7114

233-235
NOWE kanapy narodne sprzedam. TEL. 507-4361

233-235
SPRZEDAM wózek do "hot dogów". TEL. 923-9423 wieczorem

233-235
KUPIĘ używany telewizor kolorowy i meble do living-roomu (sofa, fotel). TEL. 542-7114

233-235
POSZUKUJĘ programów i materiałów do nauki języka C i Auto Cadu. TEL. 589-9860

233-235
TANTO naprawiam sprzęt TV, VTR, radia samochodowe. TEL. 450-8054

233-235
BASEMENT do wynajęcia, tanio. TEL. 782-7688

WAŻNA WIADOMOŚĆ DLA RODZICÓW dzieci od noworodka do 13-stu lat

CHILDREN'S EDUCATION TRUST

Registered Education Savings Plan
(RESP)

- specjalny plan oszczędnościowy dla dzieci (tax shelter)
- pomoże pokryć koszty nauki pomaturalnej na całym świecie

EWA RENSEN

wieloletni konsultant
planów
oszczędnościowych
na edukację

762 - 3442

WIECZORNE CODZIENNE RADIO

530 i 790 AM
od 7:30 do 9:00 wieczorem

- **Poniedziałek:**
Polonia Review - Jan Góra tel./fax (416) 871-4677
- **Wtorek:**
rock (7:30 - 8:00)
- **Środa:**
Spotkania - Wiesław Magiera tel. (416) 533-9460
- **Czwartek:**
polka (7:30 - 8:00)
- **Piątek:**
Radio Pionier - Marek Luchowicz tel. (416) 622-2777

• **Niedziela i 108 FM (4-0 po południu)**
Polonia Review - Jan Góra tel./fax (416) 871-4677

ZAPRASZAMY

MONTREAL - czysty po remoncie apartament, 6 1/2, własna pralnia, dla 2-3 osób lub rodziny, możliwość wynajęcia garażu, 5 min. do metra La Saal. TEL. 514-382-4249

232-234
POKÓJ w basemencie do wynajęcia od 1 czerwca, okolice Kennedy/Finch. \$200 miesięcznie. TEL. 754-9557

232-234
UMEBLOWANY, 2-sypialniowy apartament dla 2 osób, cena \$745, lokalizacja nad jeziorem. TEL. 233-7892

232-234
PILNIE poszukuję mieszkania w bloku apartamentowym od 1 czerwca, cena około \$550. TEL. 425-9142 Jurek

232-234
2 POKOJE z używalnością kuchni i łazienki do wynajęcia. TEL. 656-5174

232-234
MOŻLIWOŚĆ kupna rządowej ziemi pod cottage. TEL. 322-6183

232-234
DO WYNAJĘCIA DOMKI LETNIE, okolice Bankroft, położone nad jeziorem Baptist Lake - 2, 3, 5-sypialniowe, z wygodami oraz nowe apartamenty 2-sypialniowe, duża płaszczysta plaża i duży teren na spacer. TEL. 233-7892

231-233
Z POWODU wyjazdu sprzedam okazjonalnie dobry samochód 86 r. Acadia, oryginalny, tylko 14 tys. mil, jak nowy, nie używany zimą, 4-cylindrowy, automat, 4-drzwiowy, cena \$3400. TEL. 457-3537

234-236
DO SPRZEDANIA lodówka, zmywarka do naczyń, 2 łóżka pojedyncze i telewizor czarno-biały. TEL. 255-4273

234-236
SPRZEDAM Plymouth Reliant, estate wagon, 82 r., silnik do niewielkiego remontu. Cena \$350. TEL. 740-7600

234-236
POKÓJ do wynajęcia w piwnicy, sucha, czysta, nowe wykończona, okolice Jane i Bloor, dla niepalącej osoby. TEL. 766-9879

233-235
DO WYNAJĘCIA kawalerka, południowe Etobicoke, basement, \$500 miesięcznie za wszystko. Parking, blisko kolejki. TEL. 231-6318

232-234
PIERWSZE WALNE ZEBRANIE Stowarzyszenia Polskich Gejów i Lesbijek (The Polish Gay and Lesbian Group) odbędzie się w sali Community Centre przy 519 Church St. w sobotę 20 czerwca br. o godzinie 2:00 po południu. Wszystkich zainteresowanych serdecznie zapraszamy!

Nowi właściciele - wspaniała obsługa

STEFANIA GAMBAL HALINA GŁOWCKI SESAME PASTRY

Posiadamy smaczne i tanie wyroby cukiernicze (m.in. pączki, wszelkiego rodzaju ciasteczka, mazurki, pierniki, serniki, drożdżówki, itp., jak również gołąbki, patyczki, naleśniki. Wypiekamy polski chleb na naturalnym zakwasie.

2783 Lakeshore Blvd. W.
Toronto, Ont. M8V 1H4
TEL. 259-0966

Travel
Expressions Ltd.
POLSKA OBSŁUGA • KANADYJSKIE DOŚWIADCZENIE
Weston Plaza 235 Dixon Road, Toronto (przy Islington Ave.).
**JEDYNE BIURO PODRÓŻY
W PŁN. ETOBICOKE SŁUŻĄCE POLONI!**

- BEZKONKURENCYJNE BILETY DO POLSKI I NA CAŁY ŚWIAT
- WAKACJE • WYCIECZKI
- Wynajęcie samochodu w Paryżu na 5 tygodni \$550 (ubezp. i tax wliczony)
- Sanatoria w Polsce od \$25 za dzień pobytu
- Paszporty • Wize • Usługi notarialne

dzwonić 241 - 4654 prosić Zbyszka

MAC'S TAX & CONSULTING
2733 Lakeshore Blvd. W. Suite 14, Toronto, Ont. M8V 1G7
TEL. 251-5749 Fax: 251-9499
Przyjechałeś do Kanady w latach 1989, 1990 i dopiero niedawno uzyskałeś Landed Immigrant Status lub wciąż go oczekujesz?
Pomożemy Ci uzyskać zwrot podatkowy za lata oczekiwania! Możesz być upoważniony do zwrotu ponad \$1000!
Wypełniamy wszelkie zeznania podatkowe (INCOME TAX RETURNS). Nasze biuro jest otwarte od poniedziałku do piątku w godz. 12:00 - 20:00 i w sobotę w godz. 12:00 - 16:00
ZAPRASZAMY!

Osoby, które studiują Biblię i nie mogą zrozumieć kim jest naprawdę Pan Bóg, niech napiszą do człowieka z biblijnego nasienia niewiasty, która ukryta na australijskiej duchowej pustyni udzieli 100% odpowiedzi.
Adres: B.W. i P.O.N.P.J.
546/103 Alfred St. Narrabeena,
N.S.W. 2099, Australia

POINTS
SPECJALIŚCI RUCHU DROGOWEGO
100 East Mall, Unit 15, Etobicoke, Ont.
TEL. (416) 503-4990

416	NORTH QUEEN	416
416	QUEENSWAY	416

- Dlaczego nie walczyć o oszczędzenie punktów?
- Czy Twoje ubezpieczenie wzrasta?
- Zbadaj najkorzystniejsze warunki.

ZDROWIE KOBIETY

OKRES PRZEJŚCIOWY W ŻYCIU
KOBIETY

Okolo 80% kobiet przeżywa dolegliwości związane z okresem przekwitania. Dochodzi wtedy do zaniku miesiączkowania. Okres ten występuje u kobiety między 45 a 49 rokiem życia. Na początku pojawiają się nieregularne miesiączki, jak również charakterystyczne objawy dla tego okresu: zaburzenia snu, zwiększona drażliwość, pocenie się, depresja, zawroty głowy, uczucie kołatania serca. Występują one w różnym stopniu u poszczególnych osób. W czasie przekwitania dochodzi to zaniku jajczkowania i związanych z tym zaburzeń hormonalnych. Jajniki nie produkują wystarczającej ilości hormonów, czyniąc miesiączki nieregularne. W zależności od stopnia odczuwania przez kobietę dolegliwości okresu menopauzy, lekarze stosują terapię hormonalną w celu uzupełnienia niedoboru hormonalnego lub leczenie objawowe mające na celu zmniejszenie nieprzyjemnych objawów. Większość z tych leków daje efekty uboczne. Najczęściej stosowane leczenie hormonami: estrogenem lub progesteronem może mieć działanie uboczne w postaci schorzeń wątroby, pęcherzyka żółciowego, zwiększonego ryzyka chorób serca, jak również predyspozycji do niektórych schorzeń nowotworowych.

W celu zmniejszenia skutków ubocznych leków hormonalnych stosuje się w leczeniu naturalnym mieszanki ziołowe lub homeopatyczne o działaniu detoksyfikującym organizm. Zioła, dzięki zawartym w nich związkach czynnych skutecznie zmniejszają dolegliwości związane z okresem menopauzy, przy-

noszą dużą ulgę i znacznie poprawiają samopoczucie. Zioła pojedynczo stosowane lub w postaci mieszanek poprawiają zaburzenia krążenia, wahania ciśnienia krwi, napaadowe bicie serca, uderzenia krwi do głowy, które to objawy pojawiają się często w okresie przekwitania u kobiety. Zioła takie jak angelica, chaparral, damiana mają reputację leków tonizujących.

Homeopatyczne preparaty stanowią pomoc w zmniejszeniu objawów niepokoju, bólów głowy, uderzeń krwi do głowy u kobiet w wieku przejściowym. Dobierane są one indywidualnie na podstawie objawów występujących u kobiety.

Medycyna ayurweda zaleca kobietom w tym okresie życia unikanie w nadmiernej ilości czosnku, cebuli, oraz wysoko kwasowych owoców, jak pomarańcze, grejfruty, pomidory.

Dieta jest bardzo ważna w okresie przekwitania. Jest wskazane ograniczenie do minimum czekolady, kawy, słodkich napojów, cukru, jak i tłustego mięsa.

Czasami wzmocnienie organizmu przy pomocy minerałów, witamin zmniejsza niektóre objawy przekwitania. Stwierdza się, że witamina E, wapń, magnez łagodzą nieprzyjemne dolegliwości. Witamina E pomaga w zmniejszeniu nagłych uczuć gorąca, preparat wapnia/magnezu pomaga w stanach niepokoju, bezsenności, a zespół witamin B redukuje nerwowość i dodaje energii organizmowi.

Wskazana jest hydroterapia (wodolecznictwo). Stosowanie kąpieł mineralnych, borowinowych znacznie poprawia stan ogólny organizmu. Kąpiele mineralne wpływają na przemianę materii, poprawiają ukrwienie narządów miednicy, ułatwiają sen. Kąpiele radonowe działają na gruczoły wydzielające hormony. Kąpiele borowinowe stosuje się w okresie pomenopauzalnym, zawartość fitohormonów w borowinie poprawia stan ogólny kobiety.

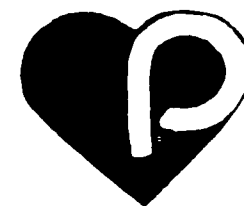
DR. LIDIA DOBOSZ
TEL. 534-6527

PO CO PŁACIĆ

WIĘCEJ??!

Tanie, szybkie i wygodne połączenia do Warszawy
i Europy najlepiej przez

**POLIMEX
TRAVEL**

215 RONCESVALLES AVE., Toronto, Ont.

TEL. (416) 537 - 7914

3615 DIXIE RD., UNIT 11, Mississauga, Ont.

TEL. (416) 238 - 6683

3482 LAWRENCE AVE. E. # 104, Scarborough, Ont.

TEL. (416) 439 - 7132

PONADTO ZAŁATWIAMY

- WYSYŁKĘ PACZEK MORSKI LOTNICZYCH
- UBEZPIECZENIA WIZYTUJĄCYCH
- WIZY DO USA
- WYRABIANIE PASZPORTÓW POLSKICH
- ZAPROSZENIA
- TŁUMACZENIA

POLIMEX TO RZETELNOŚĆ